Barcelona economia

Indicadors econòmics de Barcelona
Segon trimestre 1999
Núm. 40

Ajuntament de Barcelona

Direcció de Serveis
d'Empreses i Finançament

Ajuntament de Barcelona

Alcalde
Joan Clos i Matheu

President de la Comissió d'Hisenda i Funció Pública
Ernest Maragall i Mira

Director de Serveis d'Empreses i Finançament
Joan Raurich i Llach

Redacció de Barcelona Economia
Xavier Güell i Ferrer, Director.
María Jesús Calvo Nuño, Cap de Redacció.
Lluís Hansen i Fors

Consell de Redacció
Ignasi Ragàs. Cap de Gabinet de la Tercera Tinència. Ajuntament de Barcelona.
Joan Raurich. Director de Serveis d'Empreses i Finançament. Ajuntament de Barcelona.
Guillem Sánchez. Director Adjunt de la Gerència de Serveis Centrals. Ajuntament de Barcelona.
Ramon Seró. Gerent dels Serveis Generals. Àrea Metropolitana de Barcelona.

Consell Assessor
Jordi Canals. Secretari General. IESE.
Jaume García. Departament d'Economia i Empresa. Universitat Pompeu Fabra.
Joaquim de Nadal. Regidor de Presidència i Política Cultural. Ajuntament de Barcelona.
Martí Parellada. Director. Estudis de Formació Continuada. Universitat de Barcelona.
Francesc Raventós. Conseller Delegat. Catalana d'Iniciatives, S.A.
Maravillas Rojo. Tercera Tinenta d'Alcalde. Ajuntament de Barcelona.
Francesc Santacana. Coordinador General. Pla Estratègic Barcelona 2000.
Antoni Santiburcio. Regidor de Política de Sòl i Habitatge. Ajuntament de Barcelona.
Robert Tornabell. Degà. ESADE.
Joan Trullén. Departament d'Economia Aplicada. Universitat Autònoma de Barcelona.
Josep Ma. Vegara. Regidor de Medi Ambient i Serveis Urbans. Ajuntament de Barcelona.

BARCELONA ECONOMIA posa a disposició dels seus lectors un número de telèfon (el 402 72 38), un de fax (el 402 72 25) i una adreça de correu electrònic (msolano @ mail.bcn.es) per atendre qualsevol consulta o comentari referits als continguts que hi apareixen.

Agraïm la informació i la col·laboració prestades per totes les entitats, organismes i empreses citades com a fonts informatives i molt especialment a:

Ajuntament de Barcelona: Departament d'Estadística; Direcció de Serveis de Control de l'Edificació; Unitat Operativa de Neteja; Departament d'Estudis Fiscals; Regidoria de Promoció Econòmica i Ocupació.
Generalitat de Catalunya: Departament d'Indústria; Direcció General d'Ocupació; Direcció General d'Actuacions Concertades, Arquitectura i Habitatge; Institut d'Estadística de Catalunya; Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya.
Altres institucions i entitats: Turisme de Barcelona; Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona; Cambra de la Propietat Urbana de Barcelona; Col·legi d'Arquitectes de Catalunya; S.P.M. Transports de Barcelona, S.A.; Prefectura Provincial de Trànsit; INE (Barcelona); Autoritat Portuària de Barcelona; Aeroport de Barcelona; Fira de Barcelona; RENFE; MEFFSA; Borsa de Barcelona; Forcadell.

Direcció de Serveis d'Empreses i Finançament
Barcelona Economia
Indicadors econòmics de Barcelona
Núm. 40. Segon trimestre 1999
Juny 1999

Edició: ® Ajuntament de Barcelona
Direcció de Serveis d'Empreses i Finançament

Línia de disseny original: *Ferran Cartes / Montse Plass*

Impressió: Impremta Municipal
Dipòsit legal: B. 26.464/91

Barcelona economia

Indicadors econòmics de Barcelona
Segon trimestre 1999
Núm. 40

Índex

Indicadors econòmics

Síntesi de la conjuntura 5

I. Indústria 13
Evolució de l'activitat industrial 15

II. Finances 19
Sistema bancari 21
Contractació de valors i de derivats 24

III. Consum, comerç i preus 25
Matriculació de vehicles 27
Consum d'energia i aigua 28
Preus de consum 30
Escombraries domiciliàries 32

IV. Transports, comunicacions i turisme 33
Port: mercaderies i passatgers 35
Aeroport: passatgers i mercaderies 38
Transport públic urbà i de rodalia 40
Activitat turística 42
Activitat congressual 46

V. Construcció y mercat immobiliari 47
Consum de ciment 49
Construcció d'habitatges 50
Llicències d'obres 54
Lloguer d'oficines 56
Lloguer de locals comercials i per a serveis personals 57
Avanç de preus de venda dels habitatges nous 58

VI. Ocupació i oferta d'activitat econòmica 59
Mercat de treball 61
Oferta d'activitat econòmica 66

Monografia

Una estimació de l'evolució dels llocs de treball localitzats a Barcelona 71

Resumen/*Summary*

Síntesis de la coyuntura/*Economic outlook* 77

Indicadors econòmics
Síntesi de la conjuntura

Evolució de l'economia de Barcelona i regió metropolitana durant el primer trimestre de 1999.

Els resultats de la majoria d'indicadors disponibles mostren que l'activitat econòmica del primer trimestre d'enguany s'ha caracteritzat pel manteniment d'una trajectòria expansiva d'intensitat comparable —potser lleument inferior— a la del darrer trimestre de 1998. La creixent interrelació de les economies europees i el grau d'obertura de la catalana han estat —via comerç exterior— els elements de transmissió del clima de desacceleració del creixement que al llarg del darrer any s'ha anat imposant a les economies més importants de l'entorn europeu. Per contra, el creixement del PIB al conjunt d'Espanya —menys dependent de les exportacions de productes manufacturats— no registra, ara per ara, un canvi de ritme tan acusat.

L'augment del consum privat i el creixement intens i sostingut de la Construcció apareixen com els motors de l'expansió del PIB aquest començament d'any...

Pel que fa a Barcelona, el creixent dinamisme de la demanda interna i el manteniment dels elevats ritmes de creixement de la construcció són alguns dels elements que permeten esperar que ni la pèrdua de dinamisme exportador ni el lleu empitjorament de les expectatives d'alguns sectors manufacturers tinguin, com ja es va constatar durant la segona meitat de 1998, una incidència determinant sobre l'evolució del conjunt de l'activitat econòmica de la ciutat. En conseqüència, és previsible que el creixement del PIB durant el primer semestre d'enguany sigui més intens a la ciutat central que no pas a la resta del territori.

... si bé les tensions inflacionistes i el dèficit de mà d'obra qualificada poden arribar a frenar el creixement a mitjà termini.

L'escenari econòmic d'aquest començament d'any presenta també altres diferències rellevants si es compara amb l'existent un any enrere. A més del canvi de tendència de les vendes als mercats internacionals, cal esmentar-ne dues que poden acabar per perjudicar el nivell de competitivitat dels nostres productes en els mercats internacionals: una és el notable repunt de les tensions inflacionistes segons l'IPC i l'altra, el dèficit creixent i preocupant de mà d'obra qualificada en alguns sectors. Dos fets relativament paradoxals atesa la magnitud de les xifres oficials d'atur i l'atonia dels preus de sortida de fàbrica de molts productes manufacturats.

Els resultats de les enquestes industrials d'abast metropolità corresponents al primer bimestre d'enguany confirmen la pèrdua de dinamisme del sector exportador. Per segon bimestre consecutiu, les empreses industrials que han registrat descensos en els seus volums d'exportació superen àmpliament les que han aconseguit augmentar-los. Una evolució però, que segons les dades de tràfic portuari del mes de març, comença a corregir-se ja que l'increment interanual dels darrers dotze mesos supera el corresponent al del conjunt de l'any passat.

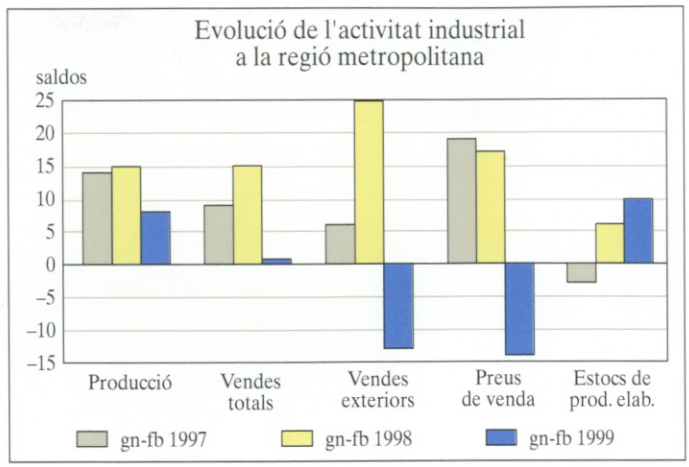

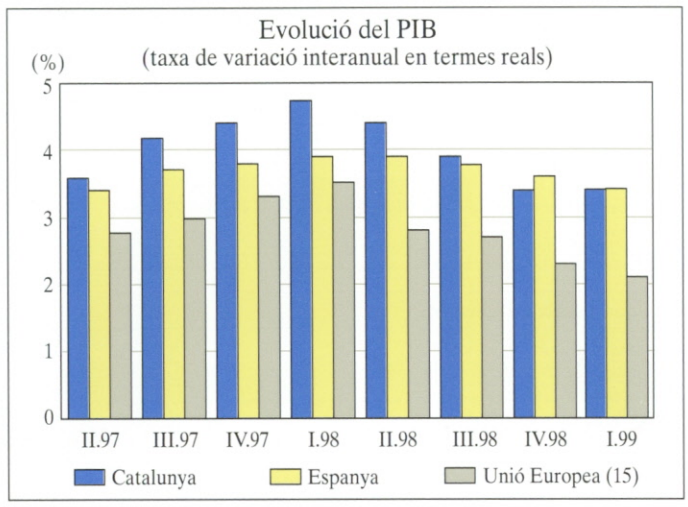

Les dades de tràfic portuari —caracteritzades per una accentuació de l'expansió de les importacions— apunten també l'inici d'una correcció a l'alça de les xifres d'exportació de les empreses catalanes.

D'altra banda, el dinamisme de la demanda interna continua generant un important augment de les importacions de càrrega general. La suma dels dos efectes, afegit a l'augment de les importacions de líquids a doll —bàsicament productes energètics— dibuixa un escenari del sector exterior i de la seva aportació al creixement del PIB radicalment oposat al d'un any enrere.

Transports

Indicadors	Període	Valor absolut i taxa interanual (%)		Darrers 12 mesos i taxa interanual (%)		1998/97 (%)
Trànsit de passatgers						
Aeroport. Total (inclòs trànsit) (milers)	1r.tr.99	3.662	8,5	16.358	7,3	6,7
— Interior (milers)	1r.tr.99	2.031	4,4	8.760	4,4	4,5
— Internacional (milers)	1r.tr.99	1.555	16,1	7.288	13,9	13,0
Port. Total (inclòs trànsit) (milers)	1r.tr.99	122	58,2	1.110	30,0	22,6

El trànsit de passatgers per l'aeroport durant el primer trimestre ha evolucionat seguint la tendència expansiva del 1998. Cal destacar el dinamisme del trànsit internacional, a remolc de l'augment del turisme. La mateixa motivació, juntament amb el trànsit amb les Illes, que explica l'augment de viatgers que han passat pel port.

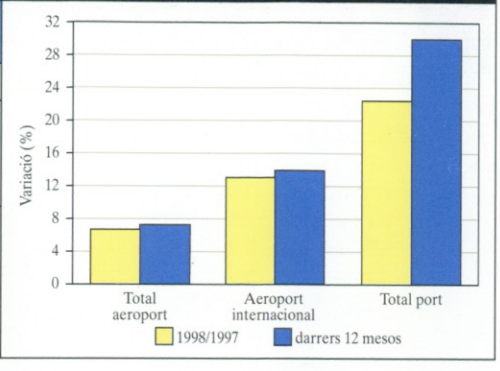

Port. Tràfic de mercaderies						
— Total (milers tones)	1r.tr.99	6.746	9,2	25.294	2,1	–0,7
Sortides (milers tones)	1r.tr.99	2.234	0,5	9.083	–2,1	–3,5
Entrades (milers tones)	1r.tr.99	4.512	14,1	16.211	4,6	1,1
— Càrrega general (milers tones)	1r.tr.99	3.488	14,7	13.522	12,4	11,2
Exportacions (milers tones)	1r.tr.99	1.204	6,2	4.828	2,3	1,8
Importacions (milers tones)	1r.tr.99	1.442	22,3	5.428	20,9	18,6
— Contenidors (milers Teus)	1r.tr.99	273	7,7	1.115	11,3	12,7

El creixent protagonisme de la demanda interna en substitució de les exportacions com a motor d'expansió econòmica de la regió metropolitana es veu clarament reflectit en el diferent ritme de creixement que mostren les dues vessants del comerç exterior de càrrega general.

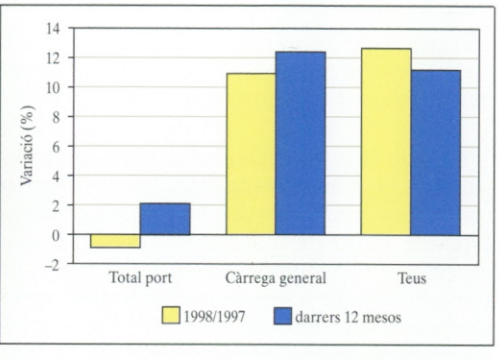

Transport públic de passatgers						
— Total servei urbà (milers)	1r.tr.99	130.282	0,1	500.014	1,7	3,6
Xarxa Metro (milers)	1r.tr.99	72.589	–0,7	279.778	4,7	8,5
Xarxa Bus (milers)	1r.tr.99	51.586	0,1	198.630	–3,5	–3,6
FGC (Cat. i Sarrià) (milers)	1r.tr.99	6.107	11,9	21.606	15,1	16,3
— Total servei de rodalia (milers)	1r.tr.99	29.635	1,3	120.654	3,7	5,2
RENFE (milers)	1r.tr.99	21.565	0,2	88.553	2,4	3,5
FGC (milers)	1r.tr.99	8.070	4,5	32.101	7,5	10,2

L'evolució del primer trimestre sembla indicar que el transport públic urbà —donada l'oferta actual— en zona de màxims. Si a aquesta situació s'hi afegeix la forta expansió del parc automobilístic, es comprèn la dificultat del transport públic per continuar guanyant usuaris. Un objectiu reservat a aquells serveis i línies susceptibles encara d'ampliar significativament la seva oferta.

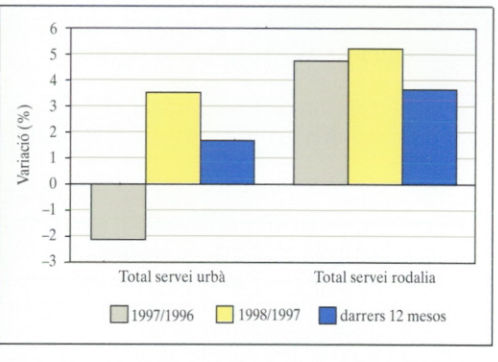

Aquesta anàlisi des de l'òptica de les grans xifres macroeconòmiques no ha de fer oblidar la conjuntura globalment expansiva que viu el port. En efecte, gràcies a l'augment del tràfic de la majoria de partides, s'han superat finalment els 25 milions de tones anuals de càrrega total alhora que tant la càrrega general com la contenidoritzada mantenen una trajectòria clarament expansiva, amb taxes de creixement de dos dígits. Una evolució expansiva de l'activitat portuària que té un impacte important sobre les empreses de serveis que, directa o indirectament, hi operen.

Si el trànsit de cabotatge —bàsicament amb les Illes— és el principal responsable de l'augment del nombre de passatgers que han passat pel port, l'internacional és el segment més expansiu en el cas del trànsit aeroportuari.

El trànsit de passatgers per l'aeroport torna a ser, un trimestre més, un dels indicadors que reflecteix de manera més contundent la vitalitat econòmica i social de l'àrea de Barcelona. Durant el primer trimestre, abans de la fase de conflictes laborals iniciats la Setmana Santa i que han trasbalsat el trànsit aeri espanyol durant tot l'abril, el nombre de passatgers que han utilitzat l'aeroport s'acosta als 3,7 milions; una xifra que representa un increment interanual del 8,5 per cent, superior al del conjunt de 1998. Com ja és habitual, el trànsit internacional ha estat el gran protagonista, amb un increment del 16,1 per cent. En concret, el turisme i l'activitat firal i congressual —segons l'enquesta turística— han estat les motivacions que han registrat un major augment del nombre de visitants que han pernoctat a la ciutat.

Turisme, consum i preus

Indicadors	Període	Valor absolut i taxa interanual (%)		Darrers 12 mesos i taxa interanual (%)		1998/97 (%)
Consum - Matriculació						
Electricitat d'ús comercial-industrial (Gwh)	1r.tr.99					5,4
Electricitat d'ús domèstic (Gwh)	1r.tr.99					–6,8
Gas canalitzat (milions tèrmies)	1r.tr.99	1.166	18,3	2.896	12,4	4,7
Matriculació de vehicles (província)	1r.tr.99	64.042	21,6	241.503	26,2	25,7

La matriculació de vehicles a la província acumula set trimestres consecutius de creixement interanual superior al vint per cent. Els 240.000 vehicles matriculats en els darrers dotze mesos és ja un nou rècord, superant l'anterior màxim històric del 1989.

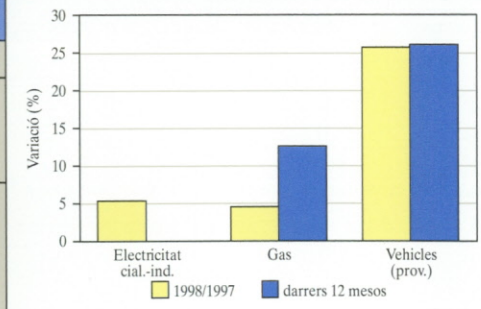

Visitants i pernoctacions hoteleres						
Total pernoctacions (milers)	gn.-ab.99	2.261	–0,1	7.398	4,3	6,2
Visitants segons motiu de la visita (milers)	gn.-ab.99	972	15,0	3.096	10,2	5,2
— Negocis (milers)	gn.-ab.99	246	–32,7	889	–17,6	–8,7
— Turisme (milers)	gn.-ab.99	474	83,4	1.594	39,9	21,0
— Fires i Congressos (milers)	gn.-ab.99	190	38,2	435	57,2	28,5
— Altres (milers)	gn.-ab.99	62	–26,4	177	–43,4	–28,9

L'important augment del nombre de visitants per motius turístics i de fires i congressos no pot evitar una lleu reducció del nombre de pernoctacions. Una combinació que només es pot explicar perquè els períodes d'ocupació hotelera elevada cada cop són més i més llargs.

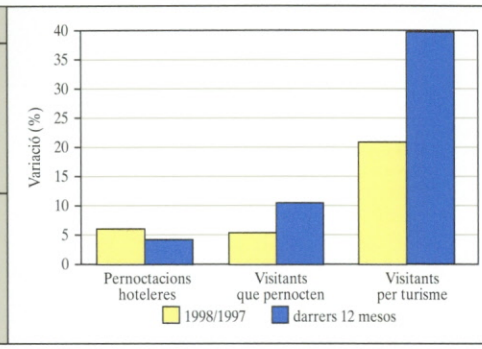

I.P.C. (Variació acumulada i interanual)						(1)
Barcelona (província) (%)	1r.tr.99	1,1	—	—	2,7	1,9
Catalunya (%)	1r.tr.99	1,0	—	—	2,6	1,8
Espanya (%)	1r.tr.99	0,9	—	—	2,2	1,4
Subjacent (%)	1r.tr.99	1,1	—	—	2,5	2,2
U.E. harmonitzat (%)	1r.tr.99	0,4	—	—	1,2	1,0

Fent bones les previsions, l'índex de preus al consum ha repuntat a l'alça durant el primer trimestre. Preocupa la intensitat d'aquest increment, que en només tres mesos ha acumulat la meitat de l'augment previst pel govern per tot l'any. A l'abril, la taxa interanual s'ha situat en el 2,4 per cent (2,3 l'harmonitzada), augmentant sensiblement el diferencial amb la mitjana de la UE.

(1) Taxes referides a 31 de desembre de 1998.

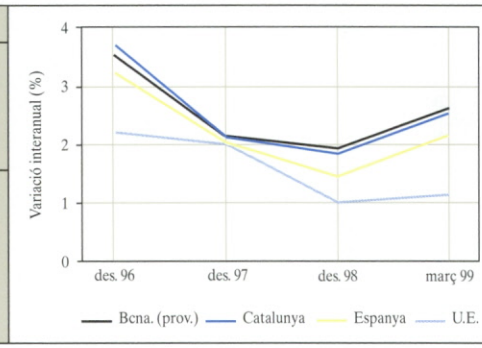

En paral·lel a l'augment del nombre de clients dels hotels de la ciutat, apareixen els primers senyals d'estancament del total de pernoctacions hoteleres.

En aquest sentit, el nombre de visitants que han pernoctat als hotels de la ciutat ha registrat un creixement espectacular durant el primer quadrimestre, que, per contra, no s'ha vist correspost per un augment del nombre de pernoctacions hoteleres. L'estada mitjana segons aquestes dades s'ha reduït de manera significativa en relació amb el mateix període de 1998. Una evolució, tant la del nombre de pernoctacions com la de l'estada mitjana, relativament sorprenent atès l'augment del nombre de turistes que acostumen a fer estades més llargues que els visitants per motius professionals o per negocis. Potser és aviat per parlar de canvi de tendència, però les xifres d'activitat hotelera d'aquest primer terç de l'any indiquen que el nombre de pernoctacions —uns 7,4 milions en els darrers dotze mesos i poc més de 20.000 de mitjana diària— tendeix a l'estancament i no precisament per un afebliment de la demanda.

Les xifres del transport públic col·lectiu d'àmbit metropolità ofereixen visions relativament contraposades segons els diferents àmbits i que en part s'expliquen per la progressiva implantació de la integració tarifària. Pel que fa al servei urbà, després d'un quadrienni de creixement moderat en el que s'ha recuperat un sis per cent del passatge i es tornen a assolir volums propers als màxims històrics, les dades del primer trimestre semblen indicar l'inici d'una fase d'estabilització del nombre d'usuaris. Un fet relativament inesperat si es té en compte que es produeix coincidint amb una conjuntura econòmica expansiva i d'augment de la mobilitat associada a increments dels nivells d'ocupació i del nombre de visitants.

Mercat de treball

Indicadors	Període	Valor absolut	i taxa interanual (%)	Darrers 12 mesos	i taxa interanual (%)	1998/97 (%)
Ocupació						
Residents actius	31 març 99	671.838	–0,3	—	—	–0,6
Residents ocupats	31 març 99	622.735	1,2	—	—	0,8
Residents actius (RMB)	31 març 99	1.863.592	–0,4	—	—	–0,9
Residents ocupats (RMB)	31 març 99	1.722.359	1,3	—	—	0,9
Contractacions registrades	1r.tr.99	199.731	30,1	725.722	20,6	19,4

Les dades del primer trimestre mostren una lleu accentuació de la trajectòria alcista del nombre d'ocupats en un entorn de població activa que tendeix a l'estancament. L'important augment de la contractació s'ha de relativitzar per l'efecte de la Setmana Santa, més avançada en el calendari que l'any passat.

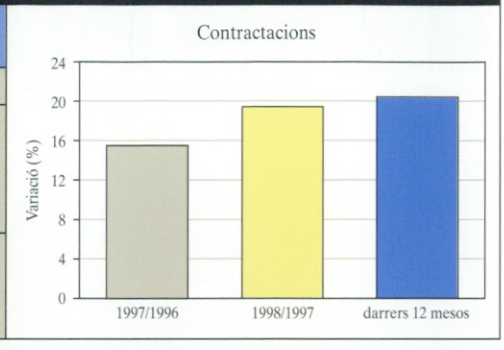

Atur registrat						
Total aturats registrats	31 març 99	49.103	–15,5	—	—	–15,2
Atur masculí	31 març 99	22.136	–18,6	—	—	–18,5
Atur femení	31 març 99	26.967	–12,8	—	—	–12,1
Atur juvenil (16-24 anys)	31 març 99	4.899	–31,0	—	—	–32,6
Aturats sense ocupació anterior	31 març 99	5.520	–18,7	—	—	–22,6
Total aturats registrats (RMB)	31 març 99	140.715	–17,8	—	—	–17,8

El nombre d'aturats registrats continua disminuint a un ritme del 15 per cent per quart trimestre consecutiu, amb una major incidència entre els homes i especialment la gent jove. L'anàlisi conjunta de l'evolució de l'atur juvenil, femení i sense ocupació anterior sembla indicar que les bones expectatives de trobar feina atreuen aturats de llarga durada —especialment dones— a les oficines d'ocupació.

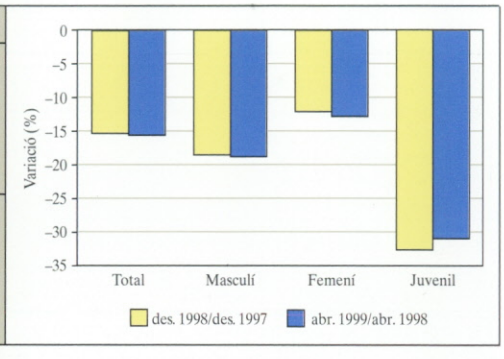

Taxes d'atur registrat (%)						(1)
Barcelona (provisional)	31 març 99	7,3	—	—	—	7,4
RMB	31 març 99	7,6	—	—	—	7,8
Catalunya	31 març 99	7,0	—	—	—	7,4
Espanya	31 març 99	10,8	—	—	—	11,0

La taxa d'atur assoleix nous mínims a tots els àmbits. La trajectòria descendent però, és més intensa en aquells àmbits on l'EPA detecta augments de la població activa. Mentre que al conjunt de la regió metropolitana inclosa Barcelona la població activa es manté estancada o lleument en retrocés, a la resta de Catalunya i Espanya encara augmenta.

(1) Taxes referides a 31 de desembre de 1998.

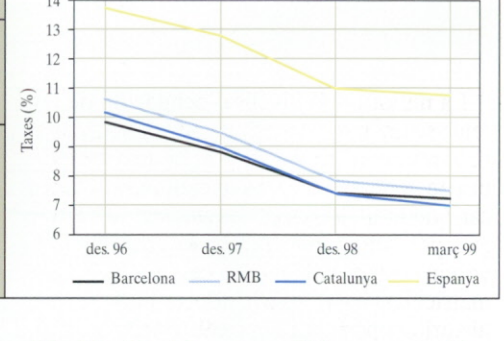

Per contra, les inversions en l'ampliació i la millora d'algunes línies del servei ferroviari de rodalia, juntament amb la integració tarifària entre el Metro i alguns trams dels Ferrocarrils de la Generalitat, han possibilitat el manteniment d'un moderat increment del nombre d'usuaris durant el primer trimestre. Això no treu que en algunes de les línies més utilitzades es comencin a detectar símptomes d'esgotament del creixement. Ja sigui per incapacitat de l'oferta o per una major utilització del vehicle privat.

Que l'augment de població a l'àmbit metropolità es concentri bàsicament en zones residencials de baixa densitat demogràfica o en la perifèria de ciutats mitjanes, ajuda a explicar l'augment persistent de l'índex de motorització d'aquesta població.

Uns resultats que s'han de relacionar directament amb l'impacte que sobre l'ús del transport públic comença a tenir el notable increment del parc mòbil privat que s'ha produït en els darrers dos anys. Un fet al que darrerament i en la línia de millora i ampliació de la xarxa viària, s'hi han afegit l'entrada en funcionament de l'autovia del Baix Llobregat i les primeres actuacions encaminades a reduir l'import dels peatges a diferents trams metropolitans de les autopistes. Actuacions que han millorat la fluïdesa del tràfic en trams molt congestionats de la xarxa viària metropolitana però que tenen l'efecte indesitjable des d'un punt de vista mediambiental d'afavorir encara més la mobilitat en vehicle privat.

Construcció i mercat immobiliari

Indicadors	Període	Valor absolut i taxa interanual (%)		Darrers 12 mesos i taxa interanual (%)		1998/97 (%)
Construcció residencial i llicències d'obres						
Construcció d'habitatges:						
— Iniciats	1r.tr.99	2.054	73,9	7.331	32,0	21,5
— Projectes visats (província)	1r.tr.99	9.941	–48,1	36.574	–32,4	–0,1
Obra nova prevista a les llicències:						
— Nova planta: nombre d'habitatges	1r.tr.99	1.056	–0,8	6.104	19,7	5,5
— Nova planta: superfície (m²)	1r.tr.99	328.028	84,3	1.293.854	4,2	–19,0
— Reforma i ampliació: superficie (m²)	1r.tr.99	80.482	8,3	428.783	35,6	29,6

El notable creixement del nombre d'habitatges iniciats i l'augment de la superfície prevista a les llicències aprovades confirma el dinamisme actual del sector de la construcció a la ciutat i garanteix la continuitat a mitjà termini d'aquesta trajectòria ascendent. Per contra, l'evolució a la resta de la regió metropolitana es pot veura afectada per la contracció del nombre de projectes visats a la província.

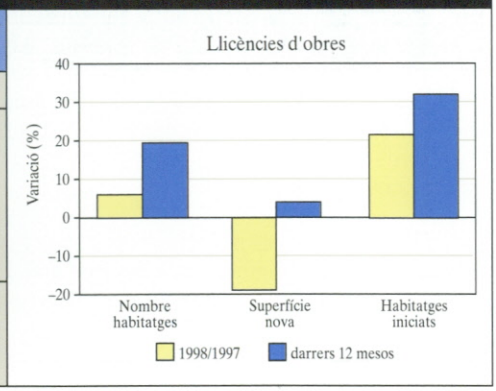

Preus al mercat immobiliari						(1)
Sostre residencial (venda):						
— Habitatges nous (pta/m²)	2n.sem.98	260.976	7,6	255.508	6,1	1,0
— Segona mà (pta/m²)						
preu d'oferta	1998	—	—	246.440	9,5	4,7
preu de transacció	1998	—	—	241.462	18,4	2,8
— Places d'aparcament (milers pta.)	2n.sem.98	2.400	–4,0	2.400	–6,6	–5,6
Locals de negoci (lloguer mensual):						
— Oficines (total ciutat) (pta/m²/mes)	2n.sem.98	1.030	6,0	1.064	9,0	–0,6
— Locals comercials (pta/m²/mes)	2n.sem.98	1.045	5,1	1.120	11,1	–6,7

El creixement econòmic sostingut i l'augment del consum privat s'ha fet notar ja en els preus de lloguer d'oficines i locals comercials. Pel que fa al preu dels habitatges, tot apunta que durant el primer semestre d'enguany es mantindrà la tendència alcista de final de 1998.

(1) Variacions corresponents a 1997/1996.

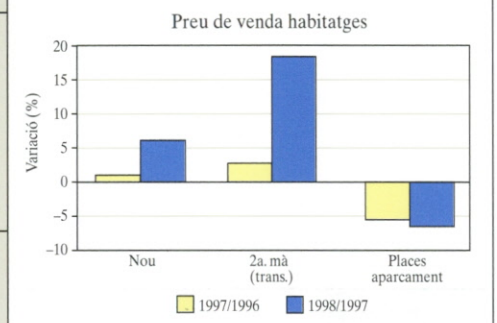

La millora dels nivells d'ocupació i de les expectatives de mantenir-se ocupat —tot i l'elevada precarietat de molts contractes— i l'abaratiment i major disponibilitat de crèdit bancari per a la compra de béns de consum són elements determinants a l'hora d'explicar que la matriculació de vehicles a l'àmbit metropolità mantingui, per setè trimestre consecutiu, un ritme de creixement que voreja o supera el vint per cent anual. Els més de 241.000 vehicles matriculats en els darrers dotze mesos representen un nou màxim històric, superior al del 1989. Precisament els deu anys que ara ens separen d'aquesta fita i l'existència del Pla Prever que subvenciona la substitució i desballestament d'automòbils amb deu o més anys de vida, fa preveure un augment addicional de la demanda de vehicles nous per aquest motiu.

Atesa l'escassa rendibilitat que ofereix l'estalvi tradicional com a conseqüència de la davallada del preu del diner, la major disponibilitat de recursos monetaris en mans de les famílies es destina majoritàriament a despesa de consum. Un augment de la demanda privada de béns i serveis ha d'incidir, poc o molt, sobre l'evolució de l'índex de preus de consum (IPC). Només en els tres primers mesos d'enguany ha acumulat un augment equivalent a la meitat del previst per al conjunt de l'any. La taxa interanual ha saltat del miratge de l'1,4 per cent de final de 1998 al 2,2 per cent, un percentatge encara inferior però més ajustat a la tendència de fons que dibuixa la subjacent i que en termes interanuals s'ha enfilat fins al 2,5 per cent.

Les tensions inflacionistes del primer trimestre, accentuades a l'abril, han estat més intenses a la província de Barcelona, i per extensió a Catalunya, que no pas al conjunt d'Espanya.

Aquest repunt inflacionista, imputable també al canvi de tendència de la cotització del petroli i del dòlar i a l'evolució dels preus d'aquells serveis que operen en un marc d'escassa competència efectiva, no seria preocupant en un entorn de creixement econòmic com l'actual si no fos perquè amplia el diferencial existent amb la mitjana de la UE i especialment amb la mitjana de preus dels països més importants del nostre entorn. Un fet que si es manté acabarà perjudicant la competitivitat de l'economia espanyola i la seva capacitat de continuar generant ocupació.

El sector constructor, que fou el primer beneficiat de la tendència descendent dels tipus d'interès, continua abonat a la trajectòria expansiva que l'ha caracteritzat en els darrers tres anys. Llevat de variacions puntuals irrellevants pel que fa a la tendència de fons, la majoria d'indicadors disponibles —tant d'activitat real com a nivell de previsions— confirmen la forta expansió que viu el sector a Barcelona. Segons les llicències d'obres aprovades, són ja deu els trimestres consecutius en els que s'han aprovat llicències de nova construcció per a més de mil habitatges. En total, en aquests darrers dos anys i mig s'han concedit llicències per a la construcció de més de 14.000 habitatges nous.

A més d'aquest to positiu del sostre residencial, la resta d'usos presenta una evolució més expansiva que la de l'any passat, imputable en part a un gran centre lúdic que s'ha començat a construir a la zona de Can Dragó, al nord de la ciutat. Així mateix, continua augmentant el sostre objecte de reforma i ampliació. Tot plegat indica que el sector constructor, a més dels grans projectes públics en curs i dels que s'han de començar a curt termini, té en cartera importants inversions privades que li asseguren un volum d'activitat creixent a mitjà termini.

En un context de tipus d'interès baixos que estimulen la demanda, el creixement sostingut de l'activitat constructora a la ciutat palesa l'interès que desperta Barcelona i el potencial de creixement de què disposa.

Aquest augment sostingut de l'oferta de sostre residencial —força generalitzat a tots els districtes de la ciutat— previsiblement ajudarà a moderar la trajectòria alcista dels preus de venda. En tot cas, el manteniment al llarg d'enguany de la majoria de condicions favorables a la compra d'habitatge —bàsicament augment de la renda familiar i tipus d'interès a la baixa o estancats en mínims històrics— mantindrà la pressió de la demanda sobre el preu de venda. Una pressió que també es mantindrà en el segment dels locals de negocis.

Si pel que s'ha vist fins ara els resultats de la majoria d'indicadors d'activitat econòmica del primer trimestre d'enguany s'ajusten perfectament a la trajectòria expansiva de final de 1998, els del mercat de treball no en són pas l'excepció. En destaca l'augment espectacular del nombre de contractacions registrades durant el primer trimestre, en part com a conseqüència de l'efecte de l'ocupació estacional amb motiu de la Setmana Santa, que en el calendari d'enguany s'ha presentat més avançada que en el de l'any passat, i també perquè els contractes fixos signats abans de mitjan maig gaudeixen de majors bonificacions que els que es signin després.

L'excel·lent evolució dels nivells d'ocupació i d'atur s'ha de matisar per la dificultat de reduir la taxa de precarietat i per la tendència a l'estancament de les taxes d'activitat en valors relativament baixos.

Pel que fa a les dades de l'atur registrat, a final de març hi havia un 15,5 per cent menys d'aturats que un any enrere. Un ritme de descens equivalent al mantingut durant tot el 1998 i lleument inferior al del conjunt de la regió metropolitana. Es manté també la diferent incidència segons el sexe —una reducció més intensa entre els homes— alhora que el ritme de descens de l'atur juvenil continua doblant al del conjunt.

Aquesta reducció intensa i generalitzada de l'atur, combinada amb una evolució més dispar de la població activa segons els diferents àmbits geogràfics considerats, provoca un descens igualment generalitzat de les taxes d'atur que se situen en nous mínims. Així, en els darrers dotze mesos, les taxes d'atur de Barcelona, regió metropolitana i Catalunya han passat de l'interval del 8,6-9,1 per cent al del 7,0-7,6 per cent. Una retallada d'aproximadament 1,6 punts en un any, la més intensa de l'actual període de creixement econòmic.

En paral·lel a aquest notable descens de les xifres d'atur, continua el procés de creació neta d'ocupació. El repunt que ha registrat l'ocupació estimada per l'EPA durant el primer trimestre d'enguany s'ha vist recolzat per un augment superior al cinc per cent en relació amb un any enrere del nombre d'assalariats afiliats en situació d'alta al Règim General de la Seguretat Social. Un augment encara molt important que deixa entreveure però, els primers símptomes d'alentiment de l'intens procés de creació d'ocupació que ha caracteritzat l'economia espanyola i catalana en els darrers dos anys i mig.

Cal tenir present però, que a més de l'aflorament d'economia submergida, aquestes dades d'ocupació es veuen condicionades perquè mes a mes assoleixen nous màxims històrics. Des del punt de vista de la creació neta de llocs de treball també s'ha de considerar que es continua aprofitant aquest període d'expansió econòmica per modernitzar estructures i processos productius, alhora que es rejoveneixen i es redueixen plantilles, especialment per part de les grans empreses. En uns casos per reajustar dimensions i capacitats després de fusions o absorcions, i en d'altres per ajustar els valors de les ràtios de productivitat i rendibilitat futures als dels competidors directes en una economia cada cop més global.

I. Indústria

Evolució de l'activitat industrial

Indicador sintètic d'activitat industrial

El sobtat deteriorament de la confiança empresarial que es visqué a finals de l'any passat per temor a un fre en el creixement deixa pas a una millora de les expectatives empresarials per la continuïtat de l'expansió econòmica i per la recuperació de la cartera de comandes.

El progressiu esmorteïment del ritme de creixement de l'activitat industrial que es registrà al llarg del 1998 coincidí amb una sobtada davallada a final de l'any de les expectatives dels empresaris del sector envers el futur després de dos anys de millora contínua. Les primeres dades disponibles del 1999 mostren un fre en aquest procés de deteriorament de la confiança empresarial i, tant a Catalunya com a Espanya, es detecta una recuperació de les perspectives en l'activitat del sector que es recolza en la recuperació de la cartera de comandes, tant del mercat interior com de l'exterior.

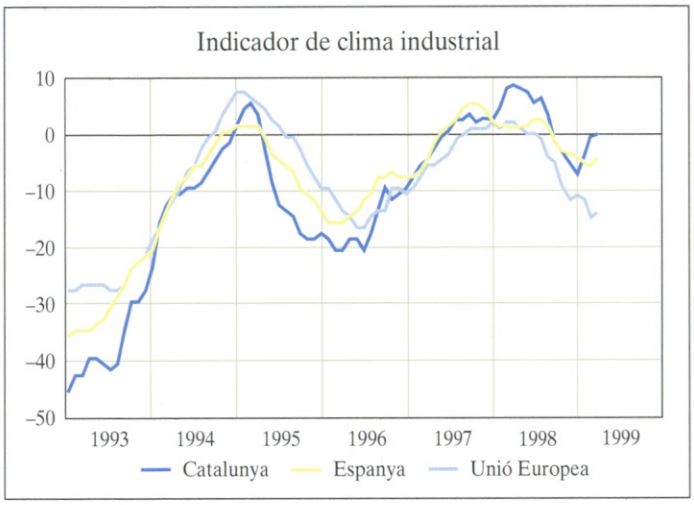

Nota: els valors grafiats corresponen a la mitjana dels saldos de les opinions empresarials referides a la cartera de comandes total, als estocs canviats de signe i a la tendència de la producció (mitjanes mòbils de tres mesos).
Font: Direcció General d'Indústria de la Generalitat i Ministeri d'Indústria i Energia.

El paper impulsor que jugà el sector industrial en la primera fase de la recuperació econòmica —i que posteriorment assumí la construcció— va anar acompanyat d'uns ritmes de creixement molt elevats que permeteren que les instal·lacions fabrils de molts subsectors funcionessin a ple rendiment. Els elevats nivells assolits i les convulsions a l'entorn econòmic internacional que es registraren al llarg del 1998 —i, en especial, la crisi financera internacional i la crisi econòmica a Àsia, Amèrica del Sud i Rússia— provocaren una sobtada pèrdua de la confiança dels empresaris del sector que derivà en una ràpida caiguda de l'indicador de clima industrial.

Sembla, però, que al nostre entorn immediat s'ha restablert part de l'optimisme, gràcies a la fermesa del procés expansiu de l'economia —que continua creixent a bon ritme, si bé ha moderat sensiblement el ritme de creixement— i al, per ara, menor impacte del previst per les convulsions econòmiques a nivell internacional. En canvi, Europa es ressent de la davallada de les exportacions resultant de la crisi internacional; els nivells d'activitat estan experimentant des del tercer trimestre de l'any passat una lenta desacceleració i, tal com mostra l'indicador de clima industrial —que no apunta cap símptoma de millora durant els primers mesos de l'any—, la confiança dels empresaris continua minada.

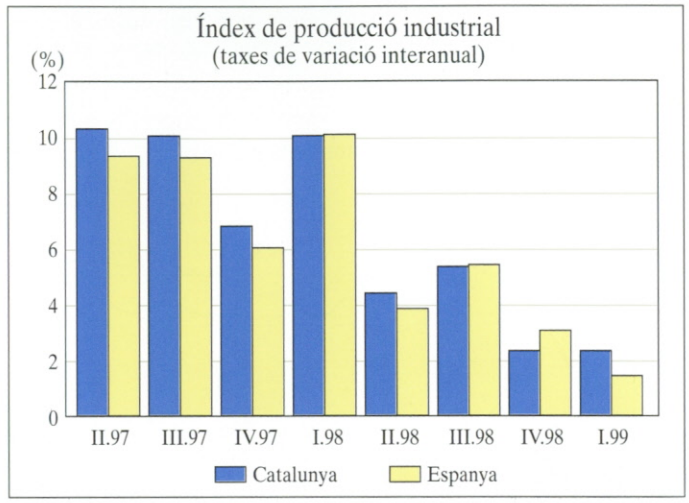

La millora de la confiança empresarial que es registra a Catalunya i a Espanya per tercer mes consecutiu no canvia, però, el panorama de moderada expansió que caracteritza actualment el sector industrial. Malgrat la fermesa del mercat interior i la lleu millora de la cartera de comandes exterior després d'uns mesos de trajectòria descendent, hi ha consens a subratllar que el màxim cíclic s'assolí durant la primera meitat del 1998 i que des de llavors s'ha alentit notablement el ritme de creixement. Així, durant el quart trimestre de l'any passat i per primer cop en aquesta darrera fase expansiva el PIB del sector cresqué a Catalunya lleugerament per sota del PIB general. Igualment, l'índex de producció industrial ha anat perdent part de l'impuls que el caracteritzava i, el febrer del 1999, només ha crescut un minso 0,8 per cent, que contrasta obertament amb el creixement del 5,6 per cent que es registrà l'any passat.

Enquesta de conjuntura industrial

Evolució de l'activitat industrial a la regió metropolitana durant el primer bimestre de 1999.

L'enquesta d'activitat industrial proporciona uns resultats —provisionals en el moment d'escriure aquest comentari— que en uns casos confirmen i en d'altres matisen les perspectives avançades pels empresaris enquestats als darrers mesos de 1998. D'una banda, l'activitat industrial en el seu conjunt continua creixent alhora que perd dinamisme. Els saldos positius que reflecteixen predomini d'empreses que augmenten els nivells de producció i de vendes s'han reduït sensiblement, sense que hagi augmentat el nombre de les que declaren que els seus nivells de negoci es mantenen.

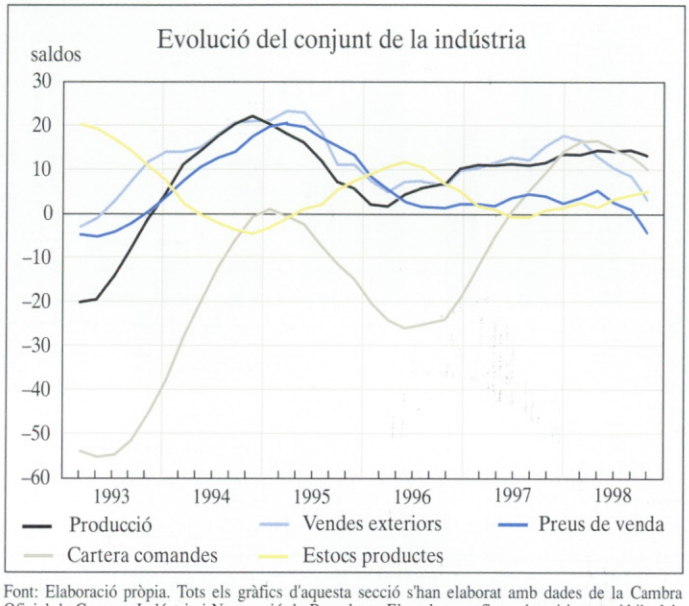

Font: Elaboració pròpia. Tots els gràfics d'aquesta secció s'han elaborat amb dades de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona. Els valors grafiats són mitjanes mòbils dels saldos de 6 bimestres.

L'augment de l'activitat industrial es desaccelera com a conseqüència del retrocés —força generalitzat a tots els sectors— de les exportacions.

En aquest sentit, la nova pregunta que incorpora l'enquesta sobre la marxa dels negocis, tot i que no hi ha encara punts de referència per a valorar-ne la resposta, sembla confirmar aquesta desacceleració ja que si bé la meitat dels empresaris qualifica de normal l'evolució del seu negoci durant el primer bimestre i una tercera part opinen que els ha anat millor del que s'esperaven, hi ha un quinze per cent que estant molt descontents de l'evolució del seu negoci aquest començament d'any. L'afebliment de la cartera de comandes —un procés gradual que s'ha accentuat a partir de la tardor de l'any passat— també condiciona aquesta resposta. Un any enrere, quan el volum de comandes augmentava bimestre rere bimestre, segurament la distribució de les respostes sobre l'evolució del negoci hauria mostrat un major optimisme.

Un altre dels aspectes que ha evolucionat segons les previsions dels empresaris ha estat el relatiu als preus de venda. Després que al llarg del darrer quadrimestre de l'any 1998 es comencessin a observar símptomes d'una clara pressió a la baixa sobre els preus de venda —en resposta al notable descens dels preus de primeres matèries i productes intermitjos i a l'augment de competència— les dades del primer bimestre signifiquen un canvi radical de tendència. L'estabilitat de preus continua sent la tònica dominant —és el que declaren dues de cada tres empreses— mentre que el terç restant es decanta majoritàriament per una baixada de preus quan un any enrere l'opció dominant era augmentar-los.

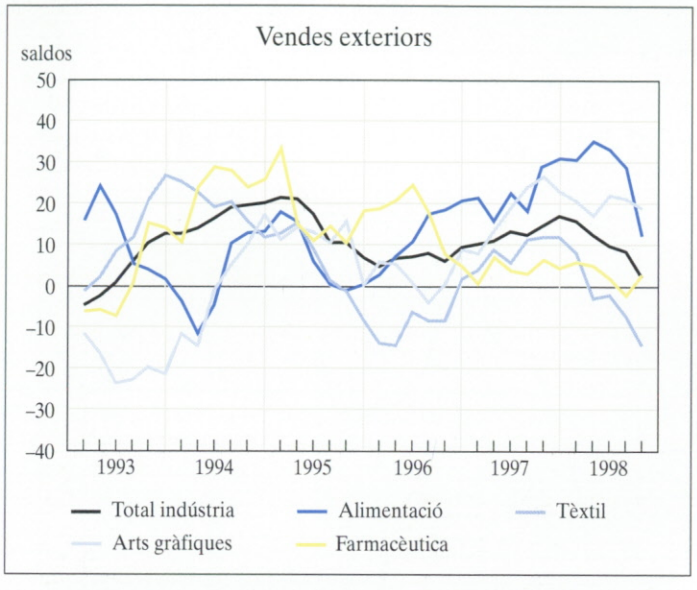

Dels saldos negatius del bimestre el més significatiu i determinant per la seva incidència sobre el comportament de la resta de magnituds és el de les vendes en el mercat exterior. L'exportació de productes manufacturats ha estat un dels motors del creixement econòmic i més concretament de l'activitat industrial de la regió metropolitana durant els darrers cinc anys. La desaceleració d'aquesta àrea de negoci es comença a manifestar a mesura que avança el 1998 i els resultats del primer bimestre d'enguany confirmen el canvi de tendència. Si a començament de 1998 les empreses que declaraven augments en els volums d'exportació eren aproximadament un 45 per cent de les enquestades, durant el primer bimestre d'enguany un percentatge lleument inferior —al voltant d'un 40 per cent— reconeix que ha exportat menys que el bimestre anterior, en el que el saldo —en part per motius estacionals— ja fou negatiu.

Total indústria (sense Construcció) (dades provincials)

		1998						1999
		gn-fb	mç-ab	mg-jn	jl-ag	st-oc	nv-ds	gn-fb
A) Resultats del bimestre observat comparats amb l'anterior (%)								
1) Producció	Igual	47	38	44	29	29	48	42
	Saldo	15	45	18	–21	46	–15	8
2) Vendes totals	Igual	40	31	41	26	24	40	38
	Saldo	15	54	11	–24	46	–10	1
3) Vendes en el mercat exterior	Igual	36	41	39	32	29	46	35
	Saldo	25	46	7	–29	30	–21	–13
4) Preus de venda	Igual	68	75	78	86	74	86	68
	Saldo	17	–5	8	4	–9	–9	–14
B) Situació al final del bimestre (%)								
5) Marxa dels negocis	Normal	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	52
	Saldo	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	18
6) Estocs de productes elaborats	No n'hi ha mai	3	4	4	5	3	4	3
	Normals	80	74	73	64	77	70	61
	Saldo	6	5	6	–2	4	6	10
7) Cartera de comandes	Normal	58	52	58	58	67	63	54
	Saldo	13	25	15	17	11	–1	–7
8) Període de treball assegurat amb l'actual cartera de comandes	Dies	61	66	74	64	70	52	102
C) Resultats referits a les perspectives per als propers tres o quatre mesos (%)								
9) Producció	Manteniment	53	48	48	41	60	54	54
	Saldo	39	34	1	44	10	16	16
10) Vendes	Manteniment	46	53	60	37	58	48	50
	Saldo	45	29	14	47	7	20	17
11) Cartera de comandes	Manteniment	57	63	62	55	62	59	61
	Saldo	29	26	22	26	11	23	16
12) Preus de venda	Manteniment	78	84	79	90	83	66	54
	Saldo	6	4	8	–2	–5	–3	–7
13) Ocupació	Manteniment	72	72	76	69	73	69	64
	Saldo	7	12	4	–6	–6	–3	16
D) Capacitat productiva utilitzada (%)		84,5	86,6	87,3	85,2	86,9	85,8	84,4

Font: Tots els quadres i gràfics de les enquestes s'han elaborat amb dades de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona.

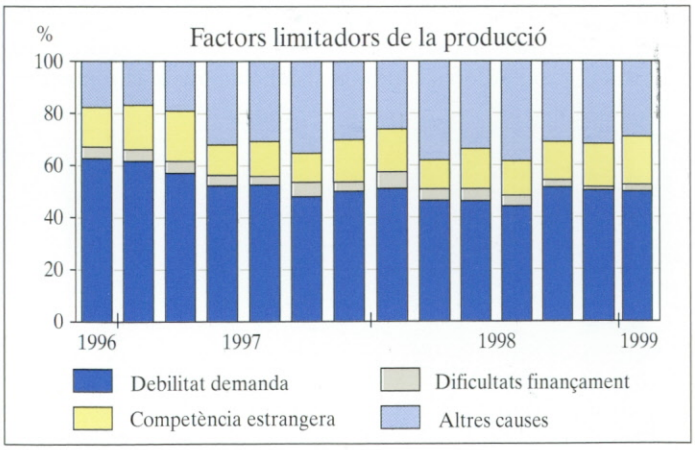

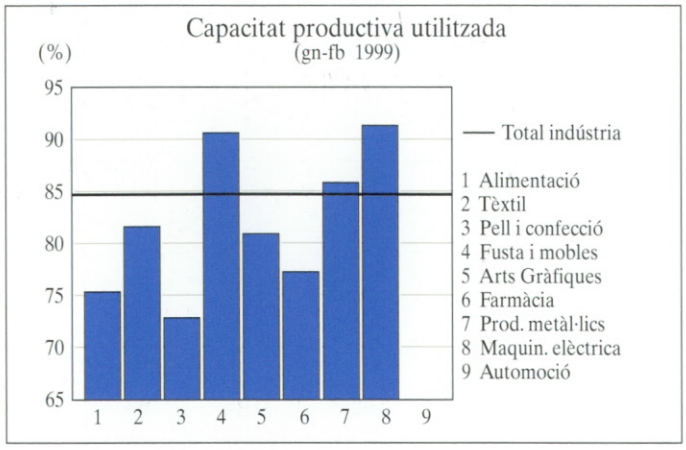

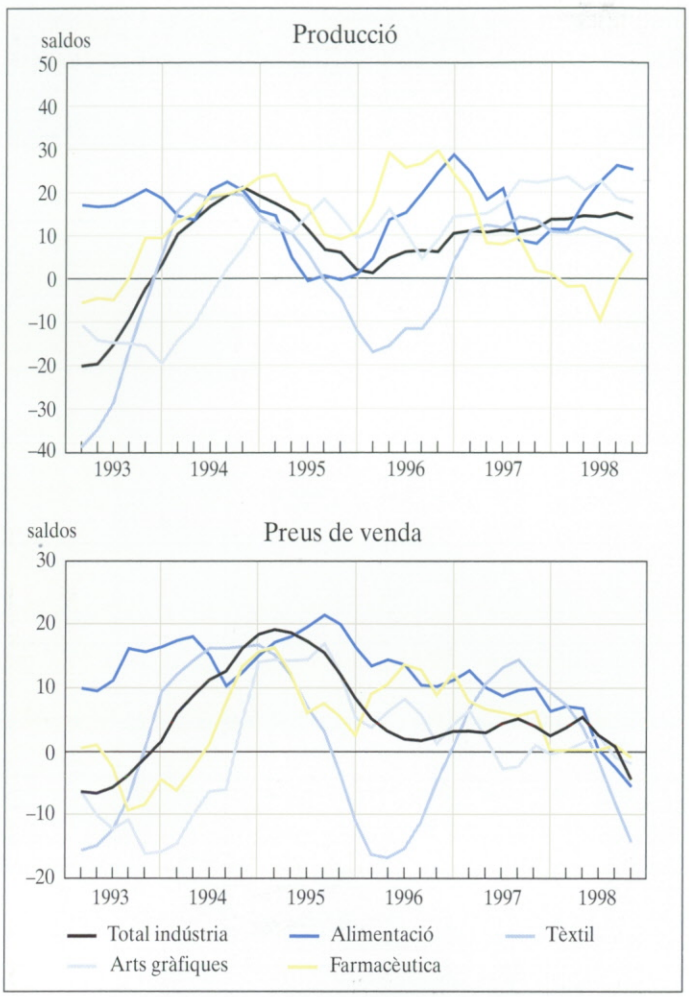

La capacitat d'absorció d'una demanda interna en expansió i un nivell d'estocs sota mínims ha relativitzat la retracció de les exportacions.

Aquesta pèrdua de negoci en el mercat exterior, provocada per situacions de crisi econòmica i financera a diverses latituds i per la feblesa de la demanda a algunes de les economies més potents de la Unió Europea, ha estat compensada amb un augment dels estocs de productes elaborats i de les vendes en el mercat interior. Aquesta darrera afirmació es dedueix de l'evolució de les vendes totals atès que la pregunta de l'enquesta industrial sobre les vendes interiors s'ha suprimit.

És ben cert que cada dia té menys sentit diferenciar entre exportacions i vendes interiors si en les primeres s'inclouen les destinades a l'àrea de l'euro. En aquests moments però, encara és un fet rellevant perquè llevat de les empreses, grans o mitjanes, que pel tipus de producció o per vocació tenen una visió global del mercat, són majoria les que en moments de dificultats s'aboquen novament i de manera preferent cap al mercat domèstic. Una decisió que sovint es planteja davant la disjuntiva de no poder satisfer amb garanties els dos segments de la demanda.

Aquesta possibilitat de compensar una reducció de les exportacions per augments en les vendes interiors i reposició d'estocs és el que ha permès mantenir de moment l'elevat nivell d'utilització de la capacitat productiva —malgrat que va lliscant lleument a la baixa— i també els nivells d'ocupació. Una magnitud, aquesta darrera, que a partir d'ara s'haurà de seguir a través de fonts específiques com ara l'EPA i les xifres d'afiliats en actiu a la Seguretat Social.

Una simple ullada a les perspectives per als propers mesos —fins a completar el primer semestre— és suficient per copsar l'elevat nivell de confiança amb el que opera l'empresariat industrial metropolità. Tot i que no confia a poder recuperar a curt termini la tendència fortament expansiva d'un any enrere, espera que el dinamisme de la demanda interna es mantingui i li permeti continuar augmentant, si més no de manera moderada, la seva xifra de negocis. Un bon indicador d'aquesta confiança és la intenció declarada de continuar augmentant els volums d'ocupació.

A nivell de subsectors productius —ajornem momentàniament la publicació de les dades fins a disposar de les definitives— hi ha pocs fets a destacar més enllà de la tònica general. L'evolució més negativa possiblement sigui la que pateix el Tèxtil. La pèrdua de mercat no es limita a l'exterior —on per segon bimestre consecutiu gairebé la meitat de les empreses reconeix un volum de vendes inferior al del bimestre anterior— sinó que també pateix un important augment de competència en el mercat interior. Tot plegat provoca un augment del nombre d'empreses que redueixen producció i nivell d'utilització de la capacitat productiva.

A l'altre extrem, presentant una evolució notablement més positiva que la mitjana de la indústria, destaca el subsector de la Fusta i mobles de fusta. A diferència de la resta d'activitats, que majoritàriament presenten saldos negatius en els apartats de les exportacions i de la cartera de comandes, els resultats bimestrals d'aquesta indústria no contenen cap signe negatiu. Tots els saldos són positius amb la contundència que dóna el fet que cap de les empreses enquestades hagi declarat produir o vendre menys que el bimestre anterior. Un fet encara més rellevant si es té en compte que durant el 1998 aquesta branca productiva ja va registrar un augment d'activitat força superior al del conjunt de la indústria.

II. Finances

Nombre d'oficines				(31 des. 1998)
Àmbit territorial	**Total**	**Banca**	**Caixes d'estalvis**	**Cooper. de crèdit**
Barcelona	2.231	964	1.242	25
Resta província	2.956	1.116	1.809	31
Resta Catalunya	2.091	812	1.259	20
Total Catalunya	7.278	2.892	4.310	76
Madrid	2.952	1.857	1.075	20
Resta província	1.603	822	770	11
Total Espanya	38.639	17.450	17.582	3.607

Font (per a totes les taules i gràfics d'aquest apartat): Banco de España. Boletín estadístico.

Variació (%)	**Total**	**Banca**	**Caixes**	**Cooper.**
	31 des. 98/31 des. 97			
Barcelona	0,1	–3,5	3,0	8,7
Catalunya	2,0	–3,2	5,4	26,7
Espanya	2,7	–0,5	5,7	4,0
	31 des. 97/31 des. 96			
Barcelona	0,0	–3,5	2,1	91,7
Catalunya	1,4	–1,8	3,3	81,8
Espanya	1,5	–0,8	3,4	4,7

Dotació d'oficines del sistema bancari

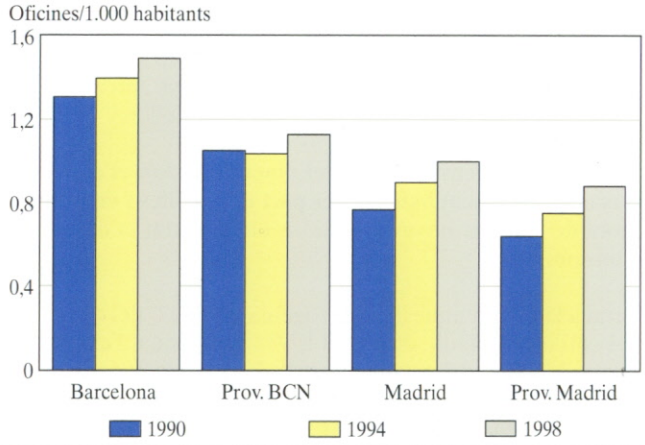

Un dels trets econòmics més rellevants dels darrers mesos de 1998 possiblement hagi estat l'accentuació de la tendència descendent del preu del diner fins a situar el tipus oficial d'intervenció a l'entorn del tres per cent. Un nivell que situa el tipus d'interès real en mínims històrics.

Dipòsits i crèdits				(milers de milions de ptes.)
Àmbit territorial	**31 des. 95**	**31 des. 96**	**31 des. 97**	**31 des. 98**
	Dipòsits del sector privat en el sistema bancari			
Prov. Barcelona	10.092	10.892	10.764	10.813
Resta Catalunya	2.233	2.299	2.305	2.208
Total Catalunya	12.325	13.191	13.069	13.021
Prov. Madrid	13.943	14.829	16.714	16.500
Total Espanya	60.096	63.237	65.996	67.241
	Crèdits del sistema bancari al sector privat			
Prov. Barcelona	6.935	7.525	8.626	10.207
Resta Catalunya	1.646	1.748	1.983	2.310
Total Catalunya	8.581	9.273	10.609	12.516
Prov. Madrid	11.605	12.551	14.602	17.503
Total Espanya	43.920	48.257	55.360	64.915

Variació (%)	**31 des. 98/ 30 set. 98**	**31 des. 98/ 31 des. 97**	**31 des. 97/ 31 des. 96**
	Dipòsits		
Prov. Barcelona	4,7	0,5	–1,2
Total Catalunya	3,9	–0,4	–0,9
Total Espanya	3,1	1,9	4,4
	Crèdits		
Prov. Barcelona	7,6	18,3	14,6
Total Catalunya	7,1	18,0	14,4
Total Espanya	4,8	17,3	14,7

El 1999 comença amb els tipus d'interès reals entre els més baixos d'Europa.

Aquest fet i molt especialment el trasllat als clients de les entitats financeres d'aquesta retallada del preu del diner ha aguditzat la diferent evolució dels principals components de l'activitat típica del sistema bancari com són la captació de dipòsits i la concessió de crèdits. El persistent descens dels tipus d'interès fins a mínims històrics ha restat capacitat d'atracció a l'estalvi en forma de dipòsits bancaris alhora que ha incentivat la inversió i la despesa privada i en conseqüència la demanda de crèdit.

Crèdit del sistema bancari a les famílies. Classificació segons finalitats. Espanya (Milers de milions de ptes.)

Període	Total	Inversió immobiliària	Consum de béns duradors	Altres aplicacions
31 des. 86	3.280	1.721	559	1.001
31 des. 87	4.242	1.991	782	1.469
31 des. 88	5.558	2.496	1.013	2.050
31 des. 89	7.001	3.179	1.282	2.540
31 des. 90	7.862	3.983	1.431	2.453
31 des. 91	8.931	4.948	1.510	2.473
31 des. 92	10.119	5.925	1.419	2.775
31 des. 93	11.879	7.283	1.393	3.203
31 des. 94	14.699	10.159	1.472	3.068
31 des. 95	16.389	11.456	1.561	3.372
31 març 96	16.548	11.726	1.358	3.284
30 juny 96	17.259	12.207	1.609	3.443
30 set. 96	17.605	12.586	1.623	3.396
31 des. 96	18.180	13.014	1.654	3.512
31 març 97	18.649	13.462	1.689	3.498
30 juny 97	19.637	14.234	1.783	3.620
30 set. 97	20.442	14.995	1.868	3.579
31 des. 97	21.568	15.903	1.956	3.709
31 març 98	22.867	16.434	1.932	4.501
30 juny 98	24.382	17.773	2.388	4.221
30 set. 98	25.218	18.396	2.565	4.257
31 des. 98	26.101	18.876	2.673	4.552

Variació (%)	Total	Inversió immobiliària	Consum
31 des. 1998/30 set. 1998	3,5	2,6	4,2
31 des. 1998/31 des. 1997	21,0	18,7	36,7
31 des. 1997/31 des. 1996	18,6	22,2	18,3

A Catalunya, el volum de dipòsits del sector privat en el sistema bancari en acabar el 1998 era inferior a l'existent dos anys enrere. Una pèrdua que s'amplia si es descompta l'efecte de la inflació. Al conjunt d'Espanya l'augment a final d'any ha estat de l'1,9 per cent, una situació d'estancament en termes reals. Les raons, com ja s'han apuntat, s'han de buscar en l'escàs atractiu d'unes col·locacions cada cop menys rendibles i el corresponent transvasament de l'estalvi privat cap a fons d'inversió, plans de pensions i renda variable.

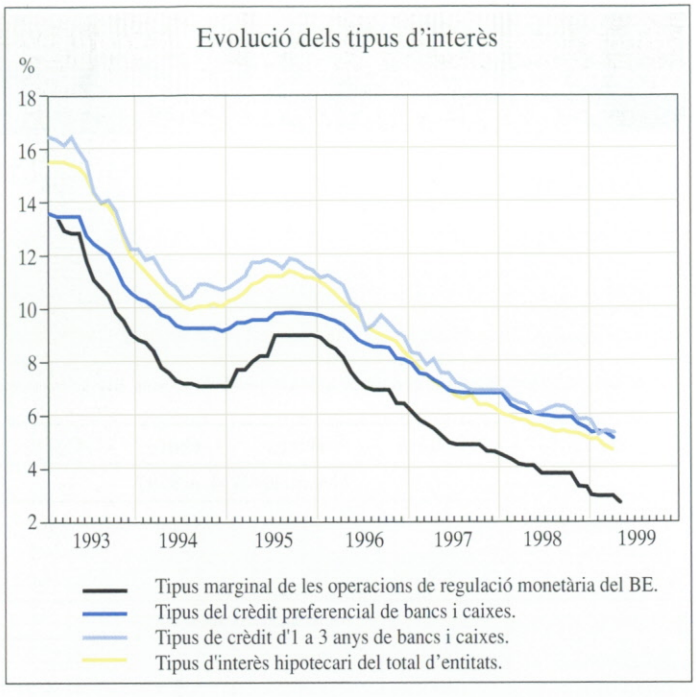

L'altra cara de la moneda ha estat l'evolució del volum de crèdit en mans del sector privat. El creixement, entre el 17 i el 18 per cent assolit tant a Catalunya com al conjunt d'Espanya a final de 1998 —que en realitat ha estat superior si es comptabilitza la part de la cartera de crèdits que algunes entitats han titulitzat— dóna continuïtat i consolida la trajectòria expansiva d'anys anteriors i especialment l'augment de gairebé el 15 per cent de l'any 1997.

El progressiu descens del preu del diner afavoreix el creixent recurs al finançament bancari per part de famílies i empreses a l'hora de realitzar noves inversions i augmentar la despesa de consum.

Paral·lelament a aquesta heterogènia evolució del negoci típic de les entitats de crèdit, durant el 1998 ha continuat l'expansió del nombre d'oficines del sistema bancari. Una evolució força generalitzada a tot el territori amb l'excepció de Barcelona, on la dotació d'oficines d'atenció al públic per habitant continua sent molt superior a la de la resta del país. El ritme de creixement del nombre d'oficines als diferents àmbits considerats —inversament proporcional a la dotació existent— tendeix a reduir aquest diferencial.

Com ja és norma en els darrers anys, aquest augment de la xarxa d'oficines del sistema bancari és el resultat de dues trajectòries divergents. D'una banda, la forta i generalitzada expansió de les caixes i cooperatives de crèdit. Una estratègia que, sense entrar a analitzar amb criteris de rendibilitat a curt termini, permet a les caixes guanyar quota de mercat. Si en acabar el 1992 tenien el 40 per cent de les oficines del sistema creditici espanyol, ara controlen el 46 per cent.

Crèdit del sistema bancari als sectors productius. Espanya (Milers de milions de ptes.)

Període	Total	Indústria	Construcció	Total Serveis	Comerç i reparacions	Hosteleria i restauració	Transp., comun. i serveis logístics	Activitats immob.	Altres serveis
31 des. 86	11.745	6.240	1.149	3.792	1.515	219	482	460	892
31 des. 87	12.974	6.419	1.338	4.574	1.768	289	519	534	1.151
31 des. 88	14.457	6.441	1.706	5.529	2.133	355	604	606	1.387
31 des. 89	16.832	6.975	2.277	6.734	2.581	446	855	841	1.359
31 des. 90	18.745	7.461	2.827	7.515	2.735	506	951	1.174	1.544
31 des. 91	22.236	8.585	3.485	9.163	3.247	663	1.253	1.408	1.952
31 des. 92	23.751	8.933	3.980	9.668	3.395	735	1.255	1.469	2.171
31 des. 93	23.196	8.261	3.852	10.188	3.397	740	1.195	1.495	2.666
31 des. 94	23.703	8.021	3.571	11.195	3.268	748	1.409	1.756	3.179
31 des. 95	24.862	8.365	3.623	11.919	3.488	788	1.517	2.009	3.224
31 març 96	24.751	8.168	3.611	11.975	3.496	821	1.527	2.072	3.095
30 juny 96	25.267	8.207	3.717	12.326	3.626	832	1.534	2.040	3.292
30 set. 96	25.398	7.598	3.753	13.026	3.560	806	1.537	2.077	3.442
31 des. 96	26.259	7.976	3.743	13.509	3.457	836	1.443	2.287	3.508
31 març 97	27.053	8.024	3.775	14.235	3.538	878	1.522	2.341	3.508
30 juny 97	27.694	7.994	3.818	14.784	3.736	930	1.646	2.397	3.638
30 set. 97	28.581	8.393	3.863	15.195	3.763	931	1.694	2.502	3.847
31 des. 97	29.684	8.729	3.798	16.035	3.912	977	1.880	2.611	4.188
31 març 98	30.023	8.470	4.038	16.377	3.981	1.031	1.874	2.394	4.226
30 juny 98	31.246	9.221	4.305	16.523	4.153	1.092	1.821	2.583	4.894
30 set. 98	32.298	9.243	4.398	17.425	4.254	1.044	1.945	2.721	5.175
31 des. 98	34.099	9.666	4.438	18.733	4.489	1.131	2.141	2.947	5.522

Nota: La columna de Total inclou el crèdit concedit al sector Primari i la de Total Serveis, el concedit a societats d'intermediació financera (excepte entitats de crèdit).

Variació (%)	Total	Indústria	Construcció	Serveis
31 des. 1998/31 set. 1998	5,6	4,6	0,9	7,5
31 des. 1998/31 des. 1997	14,9	10,7	16,9	16,8
31 des. 1997/31 des. 1996	13,0	9,4	1,5	18,7

De l'altre, la reducció del nombre d'oficines de bancs s'ha concretat en una pèrdua d'unes cent oficines per any de mitjana; això ha afavorit que aquest segment del mercat hagi estat superat finalment pel de les caixes quant a nombre total d'oficines d'atenció al públic. Un procés que s'explica per la progressiva adequació de les corresponents xarxes d'oficines a les fusions i absorcions d'entitats i a la creixent popularització de canals de distribució dels productes i serveis financers alternatius a les oficines tradicionals. Una estratègia que també està relacionada amb la necessitat de reduir despeses a mesura que disminueixen els marges com a conseqüència de la retallada dels tipus d'interès i de l'augment de la competència.

El fort revifament de la demanda de crèdit per a consum ha estat suficient per a compensar la lleu desacceleració del crèdit immobiliari i consolidar el creixent protagonisme del sector famílies com a demandant de crèdit bancari.

Si hom se centra en la distribució del crèdit viu per finalitats i demandants, es constata un any més el protagonisme de les famílies enfront de les empreses. En termes absoluts, el crèdit immobiliari continua sent el que registra un major augment al llarg de 1998. Per contra, la major taxa de creixement, doblant la del 1997, correspon a la demanda de crèdit per a consum de béns duradors. El crèdit bancari adreçat als sectors productius ha mantingut un ritme de creixement sostingut gràcies sobretot a la creixent necessitat de finançament de les empreses del sector de la Construcció. Una evolució coincident amb el protagonisme que aquesta activitat ha assumit en els darrers trimestres en l'augment del PIB.

Contractació de valors i de derivats

Volum efectiu negociat a les borses de comerç

Període	Milers de milions de ptes.		Milions d'Euros	
	Barcelona	Madrid	Barcelona	Madrid
1987	791,1	3.918,0	4.754	23.547
1988	592,8	2.587,2	3.563	15.549
1989	550,6	4.022,7	3.309	24.177
1990	530,1	4.130,6	3.186	24.825
1991	574,3	4.206,0	3.452	25.279
1992	466,7	4.497,7	2.805	27.032
1993	497,9	7.287,1	2.992	43.797
1994	943,5	11.798,2	5.671	70.909
1995	1.098,6	10.924,1	6.603	65.655
1996	2.703,9	19.459,5	16.251	116.954
1997	5.174,3	24.545,1	31.098	147.446
1r. tr.	1.210,7	5.803,1	7.276	34.878
2n. tr.	1.284,2	6.117,8	7.718	36.769
3r. tr.	1.162,6	5.539,6	6.987	33.289
4t. tr.	1.516,9	7.084,6	9.117	42.510
1998	8.786,4	33.274,0	52.807	199.981
1r. tr.	1.904,7	8.370,2	11.448	50.306
2n. tr.	2.307,0	8.866,9	13.866	53.291
3r. tr.	2.140,4	8.006,2	12.864	48.118
4t. tr.	2.434,2	8.030,7	14.630	48.266
1999				
1r. tr.	2.151,9	9.298,2	12.933	55.883

Font: Borsa de Barcelona. Dades facilitades pel Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona. Borsa de Madrid, revista mensual, diversos números.

Variació (%)	Barcelona	Madrid
1r. tr. 1999/1r. tr. 1998	13,0	11,1
1998/1997	69,8	35,6
1997/1996	91,4	26,1

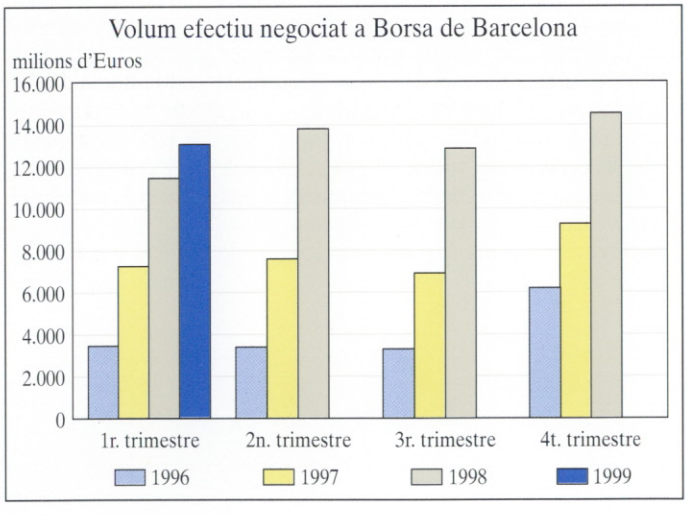

Contractació al MEFF (Renda Fixa i Variable)

Període	Contractes		Total Nominal (milions d'Euros)
	Total	Mitjana diària	
1990	272.482	1.282	17.309
1991	1.082.484	4.347	92.556
1992	6.823.433	27.294	136.550
1993	20.311.100	81.244	516.510
1994	51.100.064	206.883	1.258.820
1995	52.786.952	214.581	1.422.596
1996	62.765.553	250.681	2.432.236
1997	35.534.877	142.855	3.489.064
1r. tr.	9.010.496	150.175	900.701
2n. tr.	9.943.378	160.377	915.600
3r. tr.	8.494.133	134.828	850.632
4t. tr.	8.086.870	127.033	822.132
1998	31.919.383	128.401	2.837.705
1r. tr.	9.309.057	152.607	900.111
2n. tr.	8.063.180	133.005	792.174
3r. tr.	8.335.632	126.297	683.935
4t. tr.	6.211.514	101.828	461.484
1999			
1r. tr.	3.918.985	63.552	299.204

Font: MEFF.
Nota: Les dades no inclouen els nous contractes de futur i opció sobre Euribor llançats conjuntament per MEFF RF i MATIF.

La definitiva convergència en tipus d'interès d'Espanya amb la resta de països que formen la UEM resta negoci al mercat de derivats de renda fixa i desactiva —per gairebé esgotat— el descens del preu del diner com un dels factors —juntament amb la privatització d'empreses públiques— que més ha contribuït a la popularització de la renda variable.

La renda fixa —amb un notable augment de contractació— ha estat la protagonista del mercat de capitals espanyol durant aquest primer trimestre. L'absència de grans ofertes públiques de venda d'accions com les que han sovintejat en els darrers anys s'ha fet notar en els volums de renda variable negociats a les borses de Madrid i Barcelona aquest començament d'any. Igualment, i a diferència de la tendència globalment alcista del període 1996-1998, l'evolució dels principals índexs borsaris al llarg del primer trimestre correspon a una situació molt volàtil, sense tendència definida. Al costat d'operacions d'envergadura com ara la fusió dels bancs Santader i Central Hispano que van disparar les expectatives d'altres operacions similars en el sector, la predisposició dels inversors finals s'ha vist frenada pel nivell de les cotitzacions i pel temor a una reducció dels beneficis empresarials que finalment no ha estat tan acusada.

La revisió a la baixa de les previsions de creixement per enguany de la majoria de països de la UE, la situació d'indefinició de les economies llatinoamericanes i els símptomes de repunt de la inflació espanyola també han jugat en contra de la inversió en renda variable. De fet, l'augment de la inversió immobiliària i de la despesa en consum que reflecteixen diversos indicadors es pot interpretar com el resultat d'una retirada —parcial i previsiblement puntual— d'una part de la inversió privada minorista. Augmenta però, la canalitzada a través dels fons d'inversió i dels plans de pensions.

III. Consum, comerç i preus

Matriculació de vehicles

Evolució del parc automobilístic* (prov. de Barcelona)

Període	Matriculacions	Baixes	Saldo
1987	184.358	59.119	125.239
1988	215.631	78.322	137.309
1989	236.902	86.619	150.283
1990	204.151	64.695	139.456
1991	185.902	61.557	124.345
1992	192.843	79.213	113.630
1993	136.146	78.194	57.952
1994	152.956	88.052	64.904
1995	146.294	72.041	74.253
1996	158.475	64.536	93.939
1997	183.053	76.683	106.370
1r. tr.	44.315	15.412	28.903
2n. tr.	41.873	18.929	22.944
3r. tr.	44.254	16.962	27.292
4t. tr.	52.611	25.380	27.231
1998	230.146	77.727	152.419
1r. tr.	52.685	18.699	33.986
2n. tr.	59.972	17.439	42.533
3r. tr.	53.657	15.593	38.064
4t. tr.	63.832	25.996	37.836
1999			
1r. tr.	64.042	21.211	42.831

* Exclosos ciclomotors.
Font: Prefectura Provincial de Trànsit de Barcelona.

Variació	Matriculacions	Baixes	Saldo
1r. tr. 1999/1r. tr. 1998	21,6	13,4	26,0
1998/1997	25,7	1,4	43,3
1997/1996	15,5	18,8	13,2

Després d'un 1998 excepcional, el nombre de matriculacions continua clarament a l'alça, en contrast amb l'estancament que es comença a mostrar en alguns països europeus.

El nivell de matriculacions de vehicles a la província durant els tres primers mesos d'enguany manté la tendència a l'alça de l'any passat. En aquest primer trimestre, el creixement en relació amb el mateix període de l'any anterior ha estat del 21,6 per cent. Tot i que sigui quatre punts inferior al que es registrà al 1998 sobre el 1997, és evident que unes taxes tan elevades no es poden considerar com un primer símptoma d'esgotament.

Aquest elevat nombre de matriculacions en un sol trimestre —més de 64.000 a la província de Barcelona— i el relativament reduït nombre de vehicles donats de baixa en el mateix període —uns 21.000 aproximadament— fa que, novament, el parc global es vegi ampliat de manera extraordinària, amb una aportació neta de gairebé 43.000 vehicles en només tres mesos. Dins d'aquest concepte de parc s'hi inclou tot tipus de vehicle, amb l'única excepció dels ciclomotors.

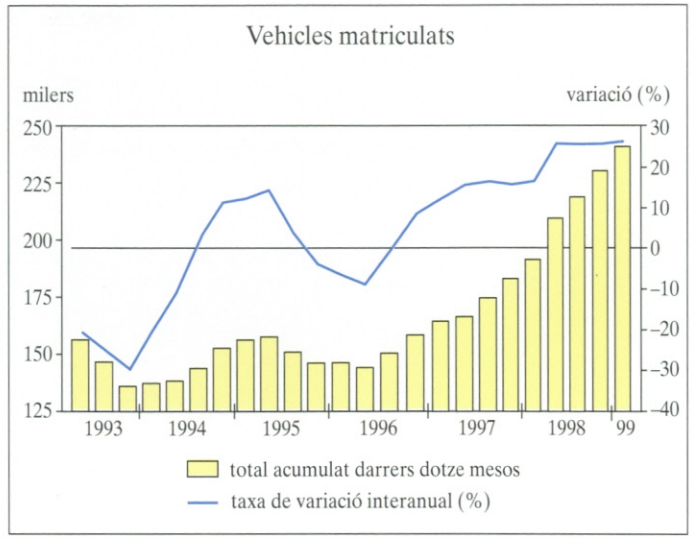

Evidentment, en un entorn de creixement econòmic consolidat, de millora dels nivells d'ocupació, de manteniment d'uns tipus d'interès en mínims històrics i de forta competència de preus entre tots els fabricants —accentuada per la crisi dels països asiàtics i l'estancament de la demanda als principals mercats europeus—, les possibilitats reals de comprar un vehicle nou s'estenen a un percentatge creixement de la població. Però el fet que el nombre de baixes se situïn a un terç de les matriculacions reflecteix que la major part dels vehicles que es compren no són de renovació d'un de vell, sinó que són primera adquisició o, sobretot, ampliació del parc familiar, ja sigui amb un nou turisme o amb la compra de motocicletes.

L'increment, però, també prové del cantó de les empreses, ja que tant a l'any passat com en aquest primer trimestre es registra un augment considerable de la compra de vehicles destinats a empreses, tant camions, furgonetes com turismes, amb la consolidació de noves modalitats de compra o lloguer com el leasing i, darrerament, el renting.

Paral·lelament a aquests factors, l'elevat creixement de les matriculacions es veu afavorit pel que podríem anomenar un efecte generacional que només afectaria el segment de mercat que correspon a renovació, ja que enguany es compleixen deu anys del període excepcional de matriculacions que hi hagué al 1988 i 1989. I com que el Pla Renove s'aplica a aquells vehicles de més de deu anys d'antiguitat, és de suposar que una part dels propietaris que es compraren aleshores un vehicle esperaran que aquest faci els deu anys per comprar-ne un de nou i beneficiar-se així de la subvenció. Evidentment, el Pla no determina la decisió de compra, però sí que la pot endarrerir.

Però l'excel·lent moment de les vendes de vehicles —sense considerar externalitats negatives en temes de saturació o de contaminació derivades de l'augment desproporcionat del parc— que es viu a la província de Barcelona i al conjunt d'Espanya contrasta amb el que passa a d'altres països europeus. És significatiu que en aquest primer trimestre les vendes a Gran Bretanya hagin disminuït en relació al mateix període de l'any passat o que a Alemanya i a Itàlia s'hagin estancat o fins i tot s'hagin reduït lleugerament. Si tenim en compte que el 80 per cent de la fabricació espanyola es destina a exportacions, principalment a la resta d'Europa, no és d'estranyar l'augment de competència que es desenvolupa al mercat espanyol, intentant col·locar aquí el que no es pot vendre fora. Una solució temporal fins a poder ajustar els nivells de producció a la nova situació de la demanda mundial, però que de moment beneficia el consumidor.

Consum d'electricitat

Període	Total: Num. índex 1987 = 100	Total: Gwh	Estructura d'usos (Gwh): Domèstic	Estructura d'usos (Gwh): Comercial i industrial	Estructura d'usos (Gwh): Tracció
1987	100,–	4.025,5	1.276,4	2.602,8	146,3
1988	103,7	4.174,9	1.262,6	2.776,4	135,9
1989	111,2	4.476,6	1.314,3	3.023,9	138,4
1990	112,2	4.516,0	1.273,5	3.093,3	149,2
1991	119,1	4.792,9	1.431,0	3.222,0	139,8
1992	128,1	5.158,1	1.524,2	3.480,8	153,0
1993	123,2	4.958,9	1.548,9	3.245,9	163,7
1994	122,3	4.922,7	1.522,9	3.241,0	158,8
1995	125,0	5.031,2	1.368,6	3.490,1	172,5
1996	128,9	5.189,3	1.417,6	3.603,3	168,4
1997	132,4	5.328,2	1.446,0	3.717,8	164,4
1r. tr.		1.354,8	416,3	899,0	39,5
2n. tr.		1.292,5	370,7	883,1	38,8
3r. tr.		1.307,2	314,7	950,7	41,7
4t. tr.		1.373,6	344,3	984,9	44,4
1998	133,8	5.384,8	1.348,1	3.917,1	119,6
1r. tr.		1.379,4	379,3	957,8	42,3
2n. tr.		1.333,8	345,0	945,6	43,2
3r. tr.		1.354,2	301,0	1.021,4	31,8
4t. tr.		1.317,4	322,9	992,3	2,3

Font: Dades d'ENDESA i HECSA recollides i facilitades pel Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona. Elaboració pròpia.
Nota: a partir de 1995, el concepte de «llarga utilització» passa a comptabilitzar-se com a comercial-industrial en lloc de domèstic.

Variació (%)	Consum total	Domèstic	Comercial i industrial	Tracció
1r. tr. 1999/1r. tr. 1998	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
1998/1997	1,1	–6,8	5,4	–27,3
1997/1996	2,7	2,0	3,2	–2,4

Nota: A l'hora de tancar l'edició d'aquest número de BARCELONA ECONOMIA *només disposàvem de dades parcials relatives al consum d'electricitat durant el primer trimestre. Esperem poder publicar la totalitat de les dades corresponents als dos primers trimestres en el proper número.*

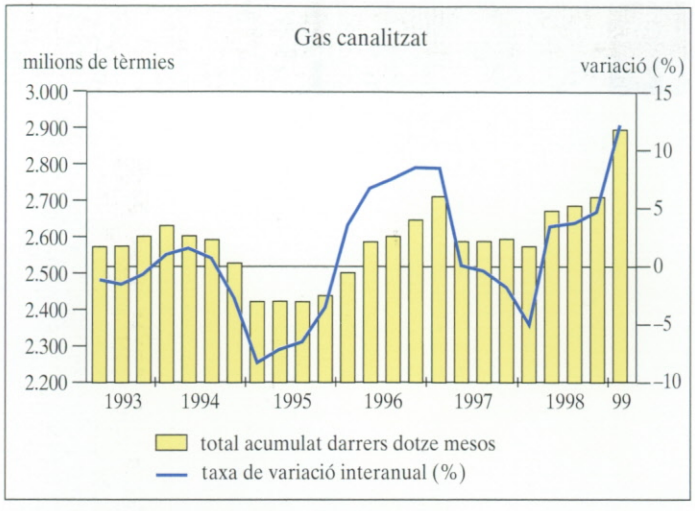

Un hivern relativament llarg i rigorós provoca un augment del consum energètic per a calefacció.

La no disponibilitat de dades de consum energètic desestacionalitzades sovint dificulta la seva utilització com a indicador d'activitat econòmica. Només el poder-les diferenciar segons usos —domèstic i productius— pal·lia parcialment aquesta dificultat ja que el consum domèstic és especialment sensible a les condicions climàtiques. Sense oblidar que el consum energètic d'aquest segment segueix una tendència estructuralment a l'alça com a conseqüència de l'augment del nombre d'unitats de consum i de la creixent dotació d'electrodomèstics a totes les llars, especialment sistemes de climatització per a tot l'any.

Les dades disponibles de consum d'energia elèctrica i especialment les de consum de gas canalitzat semblen indicar que a banda del creixement de l'activitat productiva, l'augment del consum energètic a la ciutat durant el primer trimestre s'ha d'imputar bàsicament a un efecte estacional. Si bé no es pot parlar d'un hivern especialment cru pel que fa a temperatures mínimes, sí que ha estat un hivern amb períodes relativament llargs de temperatures inferiors a les habituals.

Aquest recordatori de la importància dels efectes estacionals en el consum energètic ve a compte de l'augment del 18,3 per cent que ha registrat el consum de gas canalitzat durant el primer trimestre d'enguany en relació amb el mateix període de 1998 i especialment del 20,5 per cent d'augment del consum per a usos domèstics. Tot fa pensar que el diferencial de set punts que hi ha entre les taxes de creixement interanual del consum domèstic i del comercial-industrial i una part significativa de l'augment del consum total és imputable a factors climàtics i a una progressiva millora de les condicions materials de vida de la població.

Consum de gas canalitzat (milions de tèrmies)

Període	Total	Domèstic	Comercial
1987	2.083,6		
1988	2.047,1		
1989	2.141,9		
1990	2.188,9		
1991	2.525,4		
1992	2.626,0		
1993	2.602,5		
1994	2.526,1		
1995	2.436,0		
1996	2.642,9		
1997	2.594,3	1.771,0	823,2
1r. tr.	1.003,4	704,9	298,5
2n. tr.	626,0	453,0	173,0
3r. tr.	402,0	253,4	148,6
4t. tr.	562,8	359,7	203,1
1998	2.715,6	1.854,2	861,4
1r. tr.	985,3	681,8	303,5
2n. tr.	719,3	516,4	202,9
3r. tr.	414,2	275,1	139,1
4t. tr.	596,7	380,8	215,9
1999			
1r. tr.	1.166,0	821,6	344,4

Font: Gas Natural, S.A. Dades recollides pel Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona. Elaboració pròpia.

Variació (%)	Total	Domèstic	Comercial
1r. tr. 1999/1r. tr. 1998	18,3	20,5	13,5
1998/1997	4,7	4,7	4,6
1997/1996	–1,8	–	–

L'estalvi d'aigua durant el primer trimestre d'enguany només es veu alterat per les necessitats de reg i neteja de la via i espais públics.

Quant al consum d'aigua, augmenta lleument en comparació amb el primer trimestre de 1998, a causa del fort creixement —superior al 25 per cent— del consum destinat a serveis, principalment regs de carrers i jardins. Una conseqüència de l'escassetat de pluja que ha caracteritzat aquest començament d'any i que malauradament s'ha mantingut durant la primavera.

Consum d'aigua

Període	Total		Estructura d'usos (hm³)		
	Núm. índex 1987 = 100	hm³	Domèstic	Comercial i industrial	Altres
1987	100,–	138,10	80,00	45,20	12,80
1988	101,7	140,50	82,00	46,00	12,50
1989	105,7	146,00	83,50	49,60	12,90
1990	100,6	138,98	81,40	46,00	11,59
1991	100,0	138,08	81,69	44,15	12,24
1992	95,5	131,84	79,95	40,85	11,05
1993	89,5	123,66	76,85	35,66	11,14
1994	87,6	120,91	76,15	34,55	10,21
1995	86,4	119,32	75,74	33,43	10,15
1996	83,8	115,72	74,33	32,67	8,71
1997	84,2	116,22	74,83	33,41	7,97
1r. tr.		28,36	19,17	7,42	1,76
2n. tr.		29,72	19,60	8,04	2,07
3r. tr.		29,95	18,54	9,00	2,40
4t. tr.		28,19	17,51	8,95	1,73
1998	84,3	116,35	74,52	33,47	8,36
1r. tr.		28,18	18,76	7,71	1,72
2n. tr.		29,64	19,34	8,21	2,09
3r. tr.		30,53	18,86	9,01	2,66
4t. tr.		28,00	17,56	8,55	1,89
1999					
1r. tr.		28,56	18,77	7,65	2,15

Font: Societat General d'Aigües de Barcelona, SA. Dades recollides i facilitades pel Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Variació (%)	Consum total	Domèstic	Comercial i industrial	Altres
1r. tr. 1999/1t. tr. 1998	1,3	0,0	–0,8	25,2
1998/1997	0,1	–0,4	0,2	4,8
1997/1996	0,4	0,7	2,3	–8,5

Per contra, la resta d'usos manté un consum estabilitzat en la línia dels darrers tres anys. Un fet especialment significatiu en una conjuntura econòmica expansiva imputable a la constant renovació d'instal·lacions i equipaments i a una creixent conscienciació de la necessitat d'utilitzar de la manera més eficient possible un recurs natural escàs com és l'aigua.

Preus de consum

Índex general de preus de consum (1992 = 100)												(Prov. Barcelona/Espanya)
Any		**Gener**	**Febrer**	**Març**	**Abril**	**Maig**	**Juny**	**Juliol**	**Agost**	**Set.**	**Oct.**	**Nov.**	**Des.**
1993	**B**	**103,2**	**103,2**	**103,7**	**104,2**	**104,5**	**104,9**	**105,2**	**105,7**	**106,4**	**106,9**	**107,1**	**107,5**
	E	103,2	103,2	103,6	104,0	104,3	104,6	105,0	105,6	106,2	106,6	106,8	107,3
1994	**B**	**108,7**	**108,5**	**108,9**	**108,9**	**109,5**	**109,6**	**109,8**	**110,4**	**110,9**	**111,3**	**111,4**	**111,9**
	E	108,3	108,4	108,7	109,2	109,4	109,5	109,9	110,7	111,0	111,2	111,4	111,9
1995	**B**	**113,2**	**113,7**	**114,3**	**114,8**	**114,9**	**114,9**	**114,9**	**115,0**	**115,5**	**115,9**	**116,0**	**116,6**
	E	113,1	113,6	114,3	114,9	114,9	115,1	115,1	115,4	115,9	116,1	116,4	116,7
1996	**B**	**117,4**	**117,9**	**118,3**	**118,9**	**119,4**	**119,3**	**119,5**	**119,6**	**119,9**	**120,2**	**120,3**	**120,8**
	E	117,5	117,8	118,2	118,9	119,3	119,2	119,3	119,7	120,0	120,1	120,1	120,5
1997	**B**	**121,1**	**121,1**	**121,3**	**121,2**	**121,4**	**121,3**	**121,6**	**122,1**	**122,6**	**122,7**	**123,0**	**123,4**
	E	120,8	120,8	120,8	120,9	121,0	121,0	121,3	121,8	122,4	122,4	122,6	122,9
1998	**B**	**123,9**	**123,6**	**123,8**	**124,2**	**124,2**	**124,3**	**124,9**	**125,2**	**125,2**	**125,3**	**125,3**	**125,7**
	E	123,2	122,9	123,0	123,3	123,5	123,5	124,0	124,3	124,4	124,4	124,3	124,7
1999	**B**	**126,3**	**126,4**	**127,1**									
	E	125,1	125,2	125,7									

Nota: Les dades dels últims tres mesos són provisionals. Font: INE.

Variació (%)	març 99/des. 98	març 99/març 98	des. 98/des. 97
Prov. Barcelona	1,1	2,7	1,9
Catalunya	1,0	2,6	1,8
Espanya	0,9	2,2	1,4
– subjacent	1,1	2,5	2,2
Prov. Madrid	0,6	1,9	1,1
UE harmonitzat	0,4	1,2	1,0

L'elevat augment de preus dels primers mesos de l'any situen excepcionalment la inflació interanual espanyola en un 2,2 per cent, més del doble de la mitjana de la zona Euro.

L'índex general de preus de consum ha augmentat a Espanya durant el primer trimestre de 1999 un 0,9 per cent, que contrasta amb el nul augment que es registrà el mateix període de 1998. Per aquest sol motiu, la inflació interanual ha passat de l'1,4 per cent a final de l'any passat a un preocupant 2,2 per cent a març d'enguany. Les dades provisionals d'abril accentuen encara més aquesta diferència i fan pujar la taxa interanual fins al 2,4 per cent.

A Catalunya l'evolució és similar i es manté la diferència d'algunes dècimes per sobre dels preus del conjunt espanyol. Els preus han augmentat un punt al primer trimestre i la variació interanual se situa en un 2,6 per cent a finals de març, vuit dècimes per sobre de la de l'any passat, que fou de l'1,8 per cent.

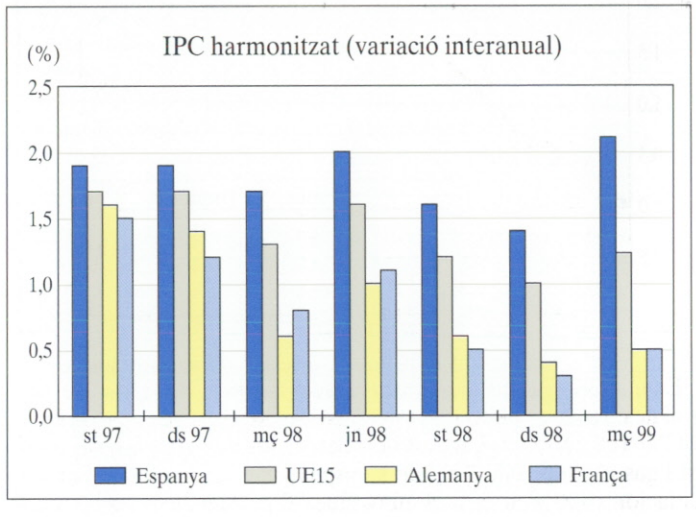

Aquestes taxes interanuals que es recullen a finals de març són les més elevades dels últims dos anys, tot i que a mitjan de l'any passat s'assoliren nivells pràcticament idèntics. Però la situació actual presenta algunes particularitats que generen preocupació i que aleshores no es donaven. En primer lloc, l'índex general de l'any passat es va beneficiar d'una contenció o d'un descens de preus en productes alimentaris i energètics.

En efecte, alimentació i energia són dos dels components els preus dels qual han augmentat més aquest primers mesos de l'any. En el primer cas, l'augment ha estat propiciat per la menor feblesa d'alguns mercats càrnics a nivell internacional i pel manteniment de les pressions a l'alça en olis i patates. A Catalunya, els preus d'aquest sector ha augmentat un l'1,4 per cent en només tres mesos i a Espanya un 1,1 per cent.

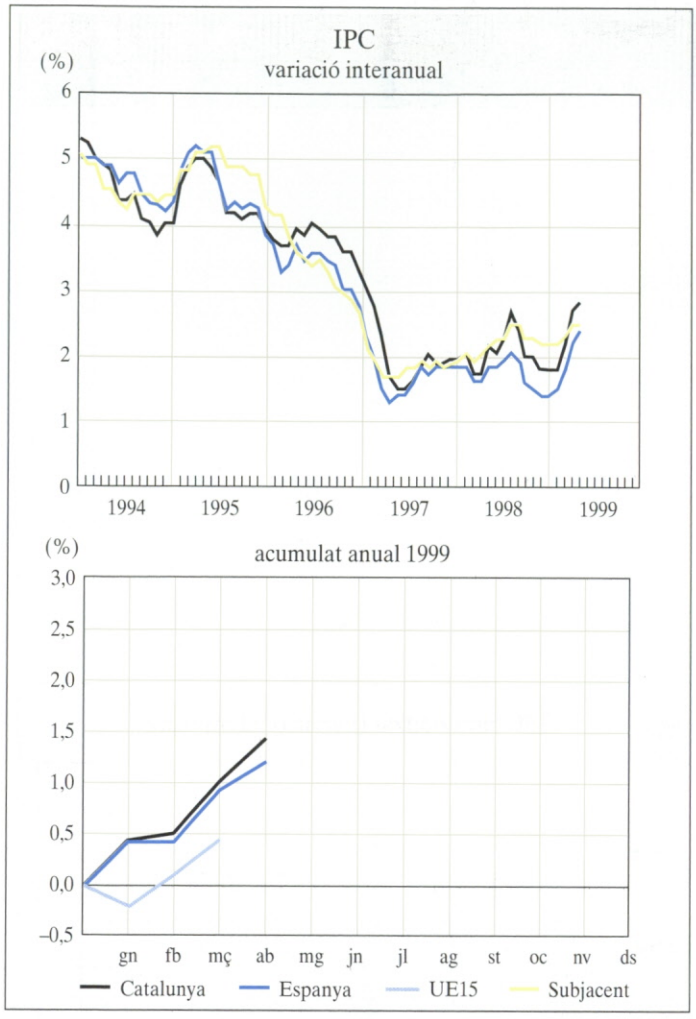

En el cas de l'energia, la recuperació del preu del barril de petroli després del mínim històric registrat l'any passat explica per si sol l'increment energètic, tot i els descensos de preus en electricitat i gas natural. L'epígraf de transports —el més afectat per les variacions del preu dels combustibles d'automoció— és un dels que més augmenta aquest trimestre: un 1,5 per cent a Espanya i un 1,6 a Catalunya, encara que en termes interanuals continua beneficiant-se de la caiguda de preus de l'any passat, i per tant, a mesura que avanci el 1999, és previsible que vagi augmentant.

L'atípica variació de preus en aquests dos apartats ha fet que la inflació subjacent a penes hagi variat en relació amb els últims mesos de l'any passat; de fet, es manté des de mitjan 1997 entre el 2,0 i el 2,5 per cent de variació interanual.

Un tercer element que facilità la contenció de preus l'any passat fou l'efecte de la crisi asiàtica i d'altres economies emergents en els preus de productes importats, una situació que actualment ja no es dóna amb tanta intensitat. A més, es manté una demanda interior potent que pressiona els preus a l'alça, especialment en la construcció i en els serveis.

IPC per components

	març 99/des. 98	**març 99/març 98**	**des. 98/des. 97**
	Catalunya		
Alimentació	1,4	3,0	0,6
Vestit	0,3	3,4	3,1
Habitatge	–0,3	1,1	1,3
Parament llar	1,2	2,4	2,5
Medicina	1,6	3,1	4,4
Transport	1,6	1,6	0,2
Cultura	0,3	1,7	2,4
Altres	1,5	4,2	3,8
Total	**1,0**	**2,6**	**1,8**
	Espanya		
Alimentació	1,1	2,4	0,6
Vestit	0,2	2,4	2,3
Habitatge	–0,4	1,2	0,8
Parament llar	0,8	2,3	2,2
Medicina	1,1	3,0	3,7
Transport	1,5	1,2	–0,3
Cultura	0,0	1,1	1,7
Altres	1,4	3,9	3,7
Total	**0,9**	**2,2**	**1,4**

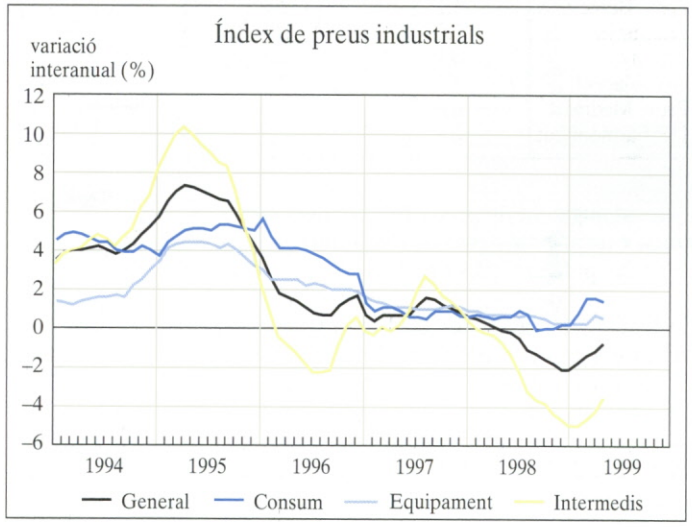

Igual que l'índex de preus de consum, el de productes industrials comença l'any amb un repunt notable pèro previsible atesa la tendència descendent de 1998. En tot cas, la diferència entre tots dos índexs rau en el fet que, tot i aquest canvi d'orientació, l'índex general de preus industrials —que ha guanyat nou dècimes en només tres mesos— és encara inferior al d'un any enrere.

En definitiva, els diversos factors que durant l'any passat van permetre de mantenir els preus controlats, ja no es donen aquest any, i el marge de maniobra és cada cop més reduït. El rebrot dels primers mesos ha situat momentàniament la inflació espanyola al doble de la mitjana europea. Un diferencial que previsiblement s'estabilitzarà o tendirà a reduir-se en els propers mesos.

Escombraries recollides

Escombraries recollides			(tones)
Any	**Domiciliàries**	**Selectiva**	**Total**
1987	542.221	n.d.	n.d.
1988	581.909	n.d.	n.d.
1989	604.896	n.d.	n.d.
1990	625.793	n.d.	n.d.
1991	656.371	n.d.	n.d.
1992	675.215	n.d.	n.d.
1993	666.388	13.311	679.699
1994	650.057	15.604	665.661
1995	622.585	16.625	639.210
1996	627.134	20.596	647.730
1997	635.803	23.485	659.288
1r. tr.	160.829	5.709	166.538
2n. tr.	164.638	5.629	170.267
3r. tr.	143.799	5.370	149.169
4t. tr.	166.537	6.777	173.314
1998	631.600	32.201	663.801
1r. tr.	163.027	7.433	170.460
2n. tr.	160.469	7.876	168.345
3r. tr.	143.217	7.396	150.613
4t. tr.	164.887	9.496	174.383
1999			
1r. tr.	163.248	9.730	172.978

Font: Dades facilitades per la U.O. de Neteja de l'Ajuntament de Barcelona.

Variació (%)	Domicil.	Selectiva	Total
1r. tr. 1999/1r. tr. 1998	0,1	30,9	1,5
1998/1997	–0,7	37,1	0,7
1997/1996	1,4	14,0	1,8

Un lleuger increment del volum total d'escombraries, imputable en la seva pràctica totalitat a la recollida selectiva, confirma l'augment de la consciència ciutadana en matèria de reciclatge.

El volum de recollida d'escombraries a la ciutat durant el primer trimestre presenta un increment de 1,5 per cent en comparació amb el mateix trimestre de l'any passat. Una evolució a l'alça que permet assolir el volum més elevat dels últims anys si prenem com a referència l'acumulat dels darrers dotze mesos, però que significa alhora una desceleració del ritme de creixement.

Aquest menor creixement prové del cantó de la recollida domiciliària tradicional —la dels contenidors verds—, que roman estable llevat de petites oscil·lacions entre trimestres, mentre que la selectiva continua en una fase expansiva. Ja l'any passat augmentà més d'un 37 per cent, i en aquest principi d'any ho continua fent amb un 31 per cent.

Recollida selectiva (en contenidors)				(tones)
Període	**Paper**	**Envasos**	**Vidre**	**Total**
1993	n.d.	n.d.	7.857	13.311
1994	n.d.	n.d.	9.202	15.601
1995	4.244	2.153	10.228	16.625
1996	7.322	2.707	10.567	20.596
1997	9.153	3.147	11.185	23.485
1r. tr.	2.070	722	2.917	5.709
2n. tr.	2.133	781	2.715	5.629
3r. tr.	2.104	746	2.520	5.370
4t. tr.	2.846	898	3.033	6.777
1998	15.650	4.153	12.398	32.201
1r. tr.	3.245	936	3.252	7.433
2n. tr.	3.810	1.038	3.028	7.876
3r. tr.	3.594	1.002	2.800	7.396
4t. tr.	5.001	1.177	3.318	9.496
1999				
1r. tr.	5.000	1.237	3.493	9.730

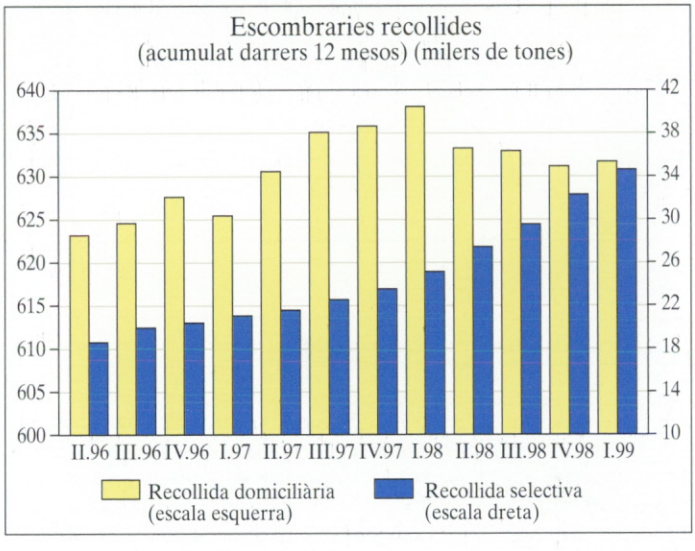

En el període de creixement econòmic que estem visquent, amb un important augment del consum, i en especial en alguns sectors de la ciutat que generen moltes deixalles com ara la restauració o el comerç, no és d'estranyar que el volum d'escombraries creixi. Ara bé, el fet que ho faci molt suaument i que sobretot es dispari la recollida selectiva és un clar indicador que s'està fent compatible creixement econòmic i sostenibilitat.

Dins de les escombraries selectives —que ja representen el 5,6 per cent del total, sense tenir en compte la recollida orgànica de mercats ni el que gestionen les deixalleries— cal remarcar l'auge del paper i cartró, gràcies a l'ampliació del servei de recollida porta a porta en quatre zones comercials de la ciutat. Els altres dos tipus de contenidors —envasos i vidre— continuen creixent de manera ininterrompuda a taxes més moderades a mesura que un segment cada cop més gran de població incorpora com a hàbit la seva utilització regular.

IV. Transports, comunicacions i turisme

Tràfic de mercaderies pel port de Barcelona (milers de tones)

Període	Total		Càrrega general		Líquids a doll		Dolls sòlids		Total	
	Sortida	Entrada	Sortida	Entrada	Sortida	Entrada	Sortida	Entrada	Exportacions	Importacions
1987	6.236	10.642	3.646	2.343	359	5.950	2.231	2.349	4.039	6.706
1988	6.136	11.828	3.819	2.649	400	6.339	1.917	2.840	3.600	8.025
1989	6.247	11.896	3.902	3.073	417	6.676	1.928	2.147	3.334	7.579
1990	5.367	12.662	3.627	2.817	447	6.991	1.293	2.855	2.809	8.945
1991	5.254	13.059	3.761	2.988	417	7.209	1.075	2.862	2.607	9.917
1992	5.330	13.008	4.258	3.343	388	7.140	684	2.525	3.089	10.241
1993	5.216	12.466	3.969	2.947	361	7.298	887	2.222	3.575	10.296
1994	6.974	13.415	5.065	3.473	225	7.810	1.685	2.132	4.796	11.130
1995	7.949	14.782	5.428	3.973	284	7.931	2.237	2.878	5.832	13.080
1996	8.802	14.769	5.949	4.146	235	8.112	2.619	2.512	6.573	12.725
1997	9.398	15.489	6.723	5.042	281	7.764	2.394	2.683	6.762	13.628
1r. tr.	2.343	3.944	1.541	1.200	72	2.062	731	683	1.741	3.369
2n. tr.	2.425	4.055	1.693	1.309	97	1.936	635	809	1.714	3.600
3r. tr.	2.330	3.624	1.702	1.246	56	1.818	572	560	1.664	3.230
4t. tr.	2.299	3.866	1.787	1.287	56	1.948	456	631	1.643	3.430
1998	9.073	15.652	7.137	5.943	293	6.946	1.643	2.763	6.148	13.632
1r. tr.	2.211	3.932	1.641	1.327	68	1.875	503	729	1.552	3.383
2n. tr.	2.358	3.954	1.849	1.549	84	1.723	424	682	1.597	3.491
3r. tr.	2.297	3.539	1.776	1.506	73	1.350	449	683	1.512	3.103
4t. tr.	2.207	4.227	1.871	1.561	68	1.997	268	669	1.487	3.655
1999										
1r. tr.	2.234	4.512	1.861	1.632	66	2.229	352	652	1.454	3.980

Nota: A partir de 1995, les dades es comptabilitzen segons data de trànsit de la mercaderia i no segons documents. Les dades dels darrers 12 mesos són provisionals.
Font: (de totes les dades d'aquest apartat) Autoritat Portuària de Barcelona. Elaboració pròpia.

Variació (%)	Sortides				Entrades			
	Total	Càrrega general	Líquids a doll	Dolls sòlids	Total	Càrrega general	Líquids a doll	Dolls sòlids
	1r. tr. 1999/1r. tr. 1998							
Total	0,5	9,8	–3,2	–29,9	14,1	20,7	19,1	–10,6
Cabotatge	17,0	17,9	–16,2	17,0	–3,6	9,9	–11,5	19,7
Exterior	–6,6	6,2	–0,1	–47,1	17,0	22,3	26,3	–11,6
	1998/1997							
Total	–3,5	6,2	4,2	–31,4	1,1	17,9	–10,5	3,0
Cabotatge	10,9	16,0	–27,5	–3,3	8,6	13,2	5,3	12,8
Exterior	–9,1	1,8	18,9	–38,7	0,0	18,6	–13,1	2,6

El primer trimestre es caracteritza per un gran creixement del tràfic de mercaderies gràcies al manteniment de l'expansió de la càrrega general i a la recuperació del tràfic d'alguns productes energètics.

El tràfic de mercaderies pel port de Barcelona durant el primer trimestre d'enguany ha trencat l'atonia que es va registrar al llarg de l'any passat i presenta un augment del 9,2 per cent en comparació amb el mateix període de 1998, una taxa de creixement molt per sobre del que ha estat la tònica dominant dels últims tres anys.

Aquest creixement global es concentra bàsicament en una recuperació del tràfic de gas natural i gasoil, alhora que continua la tendència expansiva de la càrrega general, la qual no va perdre el seu tremp durant l'any passat. A l'altre costat de la balança, el tràfic de dolls sòlids roman a la baixa, en especial a causa del descens de les exportacions de ciment.

Si diferenciem la mercaderia per tipus de tràfic, en aquest primer trimestre únicament augmenten, en relació amb el mateix període de l'any passat, les importacions i les sortides de mercaderies cap a d'altres ports espanyols, mentre que les exportacions i les entrades de cabotatge disminueixen. Un clar resum de la situació econòmica actual: una demanda interior potent en contrast amb unes dificultats creixents per a l'exportació, tant per causa de la major competència estrangera arrel de la crisi asiàtica i d'altres economies emergents com per uns mercats europeus que presenten símptomes de desceleració del seu creixement.

Tràfic de contenidors

Període	Teus	Núm. índex (1987 = 100)
1987	385.318	100,0
1988	409.542	106,3
1989	439.969	114,2
1990	447.920	116,2
1991	488.917	126,9
1992	552.309	143,3
1993	501.146	130,1
1994	605.356	157,1
1995	689.324	178,9
1996	767.236	199,1
1997	971.921	252,2
1r. tr.	223.331	
2n. tr.	249.617	
3r. tr.	249.985	
4t. tr.	248.988	
1998	1.095.113	284,2
1r. tr.	253.193	
2n. tr.	253.410	
3r. tr.	288.458	
4t. tr.	300.052	
1999		
1r. tr.	272.709	

Variació (%)	Teus
1t. tr. 1999/1r. tr. 1998	7,7
1998/1997	12,7

Pel que fa al diferent comportament entre entrades i sortides dintre del tràfic de cabotatge, hem de recordar que el port de Barcelona fa sovint les funcions de centre redistribuïdor entre ports d'altres continents i ports mediterranis, en especial els de les Illes. El creixement del consum interior, es veu doncs reflectit per unes importacions que passen pel port de Barcelona i que es destinen a d'altres zones de la geografia espanyola. El tràfic de cabotatge concentra aproximadament el 20 per cent del tràfic total, i es distribueix entre la càrrega general, amb un 61 per cent, seguida dels hidrocarburs, amb un 22 per cent, i del ciment, amb un 14 per cent. El 3 per cent restant correspon a d'altres líquids a doll que no són hidrocarburs i a sal comuna.

En el tràfic exterior, que representa un 80 per cent del tràfic total, un trimestre més es repeteix l'estructura dels darrers anys, encara que el creixement de les importacions en detriment de les exportacions en modifica lleugerament la distribució. Les primeres concentren, en aquest trimestre, el 73 per cent del tràfic exterior mentre que les exportacions, el 23 per cent restant.

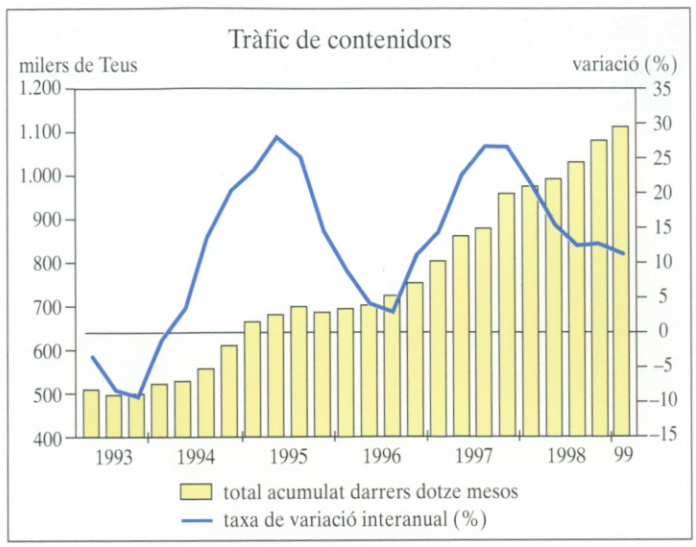

Tot plegat, però, no pot qualificar-se de negatiu, ja que el conjunt del tràfic exterior augmenta un 9,6 per cent en comparació amb el mateix període de 1998, i, a més, en la càrrega general, tots dos tràfics han tingut un comportament clarament expansiu. De fet, les principals diferències a l'hora de comparar el tràfic amb el d'un any enrere són, un cop més, les grans partides de productes energètics, susceptibles de gran variacions per causes principalment climàtiques, sense oblidar que les quantificacions en només tres mesos es poden veure alterades pel fet de computar en un determinat trimestre tota la càrrega d'un vaixell.

Així, l'increment de productes energètics s'han d'emmarcar dins del creixement econòmic interior però també per un hivern més fred que no el de l'any passat. A tall d'exemple, les importacions de les dues partides més importants i lligades a aquests conceptes, el gas natural i el gasoil, ha augmentat en el primer trimestre un 51 i un 25 per cent, respectivament.

En canvi, el tràfic de productes agrícoles a doll modifica la seva composició però no es veu excessivament alterat en el seu conjunt. De fet, si sumem totes les seves partides (cereals, farines, faves i farina de soja, pinso i farratges), el tràfic total, unes 533.000 tones, és el mateix que el primer trimestre de l'any passat.

El dinamisme de la construcció i del consum interior es reflecteix en l'augment del tràfic de ciment i de la càrrega general en pràcticament tots els seus components.

Tema a part és el cas del ciment, en què l'empenta del mercat interior, no solament català sinó també en el conjunt d'Espanya, retalla el potencial exportador de la producció local, sense oblidar que les exportacions es veuen desanimades per una desceleració del creixement en alguns països i per la competència d'altres països productors. Així, no és d'estranyar que, per una banda, disminueixin les sortides cap a d'altres països mentre que, per altra, les sortides de cabotatge augmentin significativament.

Distribució del tràfic per productes (1r. tr. 1999)		
Productes	**Tones**	**%**
Gas natural	1.104.588	16,4
Gasoil, gasolina i fuel	859.118	12,7
Altres productes energètics	99.310	1,5
Productes siderúrgics	211.537	3,1
Minerals i metalls	189.011	2,8
Potasses i altres adobs	42.709	0,6
Productes químics	544.984	8,1
Ciment i clínker	367.622	5,4
Altres materials de construcció	176.133	2,6
Cereals, faves i farines	453.084	6,7
Begudes i derivats	107.177	1,6
Olis i greixos	135.523	2,0
Tabac, cafè i cacau	121.594	1,8
Pinsos i ferratges	79.905	1,2
Resta productes alimentaris	359.185	5,3
Paper, pasta i fustes	209.561	3,1
Maquinària i recanvis	191.221	2,8
Automòbils i peces	221.146	3,3
Resta de mercaderies	518.925	7,7
Tares i trànsits	754.011	11,2
Total	**6.746.344**	**100,–**

De fet, el dinamisme de l'activitat constructora no sols es veu en el tràfic de ciment, sinó també en el de materials de construcció, amb un augment del 17 per cent entre els dos primers trimestres. En termes globals, la càrrega general és l'epígraf que manté una constant en el seu creixement, i en pràcticament tot tipus de mercaderia. Per exemple, en fusta, en paper i pasta i en maquinària i recanvis, els increments en comparació amb el primer trimestre de 1998 han estat en tots tres casos superiors al 15 per cent.

Igualment el tràfic de vehicles s'ha mogut a l'alça, amb un augment superior al vuit per cent, d'entre el que destaca l'auge de les importacions, que quasi s'han doblat i han passat de 32.000 unitats al primer trimestre de l'any passat a 62.000 en aquest. Per contra, les exportacions han passat, a grans trets, de 75.000 a 50.000 unitats. Aquest potser és el millor reflex de la desceleració de les vendes al conjunt del mercat europeu, del qual Espanya n'és una clara excepció, i de l'entrada massiva de vehicles asiàtics a uns preus francament competitius.

El trànsit de passatgers es veu afavorit per l'obertura de noves línies regulars i l'ampliació i millora de l'oferta, que permet obrir mercat i competir amb l'avió en el trajecte Barcelona-Palma.

Dins d'una tònica clarament a l'alça, el trànsit de passatgers es veu afavorit per l'avançament de la Setmana Santa en comparació amb l'any passat. Això explica que el trànsit de passatgers de cabotatge, el que connecta Barcelona amb les Illes, augmenti en trenta mil persones en comparació amb l'any passat, i d'acord amb l'evolució clarament positiva del turisme durant els primers mesos de l'any. Però també enguany hi ha la novetat que s'ha reobert la línia regular de ferris entre Barcelona i Gènova, amb tan bona acollida que la companyia ha ampliat l'oferta de viatges setmanals.

Trànsit de passatgers				
Període	**Ferris regulars**	**Creuers**	**Creuers en trànsit**	**Total**
1987	736.212	21.392	57.842	815.446
1988	727.031	12.804	72.606	812.441
1989	667.045	32.971	72.639	772.655
1990	617.395	48.110	69.251	734.756
1991	595.298	32.869	82.555	710.722
1992	556.197	46.502	59.230	661.929
1993	425.025	50.619	96.297	571.941
1994	490.843	63.321	108.934	663.098
1995	448.170	69.563	156.374	674.107
1996	453.126	98.912	179.123	731.161
1997	509.944	127.894	231.096	868.934
1r. tr.	79.994	777	11.970	92.741
2n. tr.	116.522	32.773	69.340	218.635
3r. tr.	237.344	67.790	104.088	409.222
4t. tr.	76.084	26.554	45.698	148.336
1998	588.946	235.869	240.607	1.065.422
1r. tr.	67.978	492	8.844	77.314
2n. tr.	129.048	85.811	83.793	298.652
3r. tr.	297.519	107.621	97.638	502.778
4t. tr.	94.401	41.945	50.332	186.678
1999				
1r. tr.	108.212	6.644	7.477	122.333

Variació (%)	1r. tr. 1999/ 1r. tr. 1998	1998/1997
Ferris regulars	59,2	15,5
Creuers	1.250,4	84,4
Creuers en trànsit	–15,5	4,1
Total	58,2	22,6

Però ha estat sobretot les línies de vaixells ràpids entre Barcelona i Palma el que ha fet augmentar el nombre de viatgers, tant en captació de nous passatgers de turisme de cap de setmana, com per la competència directa que representa respecte de l'avió. L'èxit ha estat tan clar que de cara a l'estiu es preveu passar d'una freqüència setmanal de 35 viatges a 60 en tres vaixells de dues companyies.

En definitiva, la competència entre les companyies que cobreixen el servei entre els ports catalans i les Illes, la bonança econòmica, l'augment de l'activitat turística, l'ampliació de l'oferta, la congelació de tarifes portuàries i la capacitat i qualitat de les instal·lacions barcelonines, han fet que el nombre de viatgers en vaixell hagi augmentat considerablement. Seguint la línia d'anys anteriors, les previsions pel que fa al turisme de creuers de cara a la temporada central de l'any —lamentablement potenciades per la guerra de Kosovo— són especialment optimistes.

Trànsit de passatgers i tràfic de mercaderies per l'aeroport de Barcelona

Període	Avions			Passatgers (milers)				Mercaderies (tones)		
	Total	Interior	Internacional	Total	Interior	Internacional	Trànsit	Total	Interior	Internacional
1987	80.064	50.839	29.171	6.952	4.335	2.345	272	44.065	24.459	19.606
1988	96.263	61.427	34.836	7.539	4.752	2.482	305	55.622	30.575	25.047
1989	106.129	61.271	44.858	8.462	5.144	3.002	316	61.321	33.687	27.634
1990	117.731	59.955	57.776	9.408	5.654	3.388	366	66.499	34.942	31.557
1991	123.048	63.806	59.242	9.191	5.710	3.266	215	61.662	30.290	31.372
1992	136.081	68.053	68.028	10.321	6.123	3.913	284	72.382	34.202	38.180
1993	133.541	65.144	68.397	9.992	5.706	3.949	338	57.478	29.637	27.841
1994	142.792	73.863	68.929	10.642	6.094	4.202	346	58.890	27.840	31.051
1995	152.842	80.249	72.593	11.728	6.751	4.563	414	68.286	31.047	37.238
1996	177.678	91.868	85.810	13.435	7.562	5.357	516	80.076	32.452	47.625
1997	208.015	111.996	96.019	15.066	8.300	6.261	504	80.903	32.383	48.520
1r. tr.	47.885	25.992	21.893	3.189	1.859	1.204	126	21.106	8.910	12.196
2n. tr.	53.381	29.129	24.252	3.991	2.211	1.641	139	20.567	8.633	11.934
3r. tr.	56.048	29.870	26.178	4.356	2.216	1.995	146	17.636	6.663	10.973
4t. tr.	50.701	27.005	23.696	3.530	2.015	1.422	93	21.594	8.177	13.417
1998	215.062	112.159	102.903	16.070	8.675	7.072	323	80.033	31.803	48.230
1r. tr.	48.863	26.035	22.828	3.374	1.946	1.340	88	19.034	7.541	11.493
2n. tr.	54.699	28.409	26.290	4.250	2.247	1.881	122	19.073	7.510	11.562
3r. tr.	57.011	29.290	27.721	4.569	2.291	2.234	45	19.178	8.214	10.964
4t. tr.	54.489	28.425	26.064	3.877	2.190	1.618	69	22.748	8.537	14.211
1999										
1r. tr.	52.883	27.874	25.009	3.662	2.031	1.555	75	18.497	6.928	11.569

Font: Aeroport de Barcelona.

Variació (%)	Avions	Passatgers	Mercaderies
	1r. tr. 1999/1r. tr. 1998		
Total (sense trànsits)	8,2	9,1	–2,8
Interior	7,1	4,4	–8,1
Internacional	9,6	16,1	0,7
BCN-MDD	—	4,5	—
	1998/1997		
Total (sense trànsits)	3,4	8,1	–1,1
Interior	0,1	4,5	–1,8
Internacional	7,2	13,0	–0,6
BCN-MDD	—	4,3	—

El dinamisme del trànsit internacional és el fet més positiu de l'activitat aeroportuària durant el primer trimestre.

Les dades referents al trànsit de passatgers per l'aeroport de Barcelona durant el primer trimestre d'enguany mantenen el comportament expansiu del conjunt de l'any passat, que se saldà amb un increment del 8,1 per cent, mentre que en aquests tres primers mesos és d'un 9,1 per cent. Alhora, les divergències en intensitat de creixement entre tràfic interior i internacional s'accentuen a favor d'aquest últim: així com l'augment del nombre de viatgers de vols interiors és pràcticament el mateix aquest trimestre que l'any passat —al voltant del 4,5 per cent—, en internacional és tres punt més elevat: un 16,1 contra un 13 per cent.

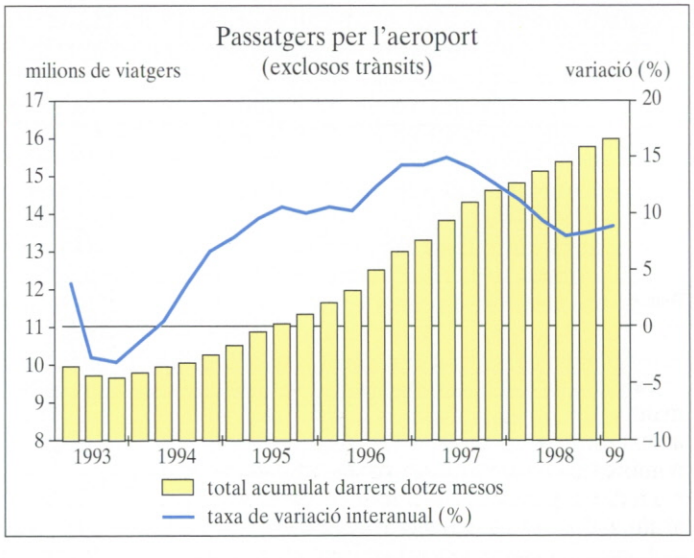

Les condicions que havien propiciat el creixement global durant l'any passat i els anteriors es mantenen en aquests primers mesos. En definitiva, es tracta d'una conjuntura econòmica expansiva que genera més desplaçaments tant per motius professionals com de lleure. Però la causa principal del revifament del trànsit internacional d'aquests primers mesos de 1999 rau en l'èxit de Barcelona com a centre turístic, encara que les dades es veuen lleugerament sobrevalorades en comparació amb un any enrere pel fet que recullen parcialment el trànsit de Setmana Santa en el primer trimestre mentre que les de l'any passat no. Unes vacances que, per altra banda, s'han vist afectades negativament per l'inici de les vagues dels pilots d'Iberia.

Trànsit de passatgers als principals aeroports espanyols (milers) (1998)									
	Interior			Internacional			Total		
Aeroports	Total	Regular	No regular	Total	Regular	No regular	Absolut	Variació (%) interanual	% Internacional
Alacant	1.101	985	115	3.724	895	2.829	4.825	10,4	77,2
Barcelona	8.675	8.514	161	7.071	6.502	569	15.746	8,1	44,9
Bilbao	1.466	1.329	137	598	545	54	2.064	4,8	29,0
Eivissa	937	883	53	2.843	658	2.185	3.780	7,2	75,2
Fuerteventura	471	458	13	2.207	1.164	1.043	2.679	9,8	82,4
Gran Canària	2.520	2.505	15	5.968	1.981	3.986	8.488	7,1	70,3
Lanzarote	1.064	911	153	3.340	987	2.353	4.404	10,5	75,8
Madrid	12.755	12.599	155	12.166	11.614	552	24.921	7,8	48,8
Màlaga	1.987	1.885	102	5.701	1.923	3.778	7.688	6,9	74,2
Menorca	760	719	41	1.663	249	1.414	2.423	11,0	68,6
Palma de Mallorca	4.157	3.695	462	13.402	6.282	7.120	17.559	6,8	76,3
Santiago de Compost.	1.038	970	59	155	110	45	1.193	–7,3	13,0
Sevilla	1.321	1.213	109	275	214	62	1.596	3,5	17,2
Tenerife Nord	1.993	1.989	3	23	18	4	2.015	–1,3	1,1
Tenerife Sud	1.243	758	485	6.868	1.565	5.303	8.111	9,5	84,7
València	1.369	1.301	68	484	433	51	1.853	–2,9	26,1
Total Espanya	**47.575**	**45.110**	**2.466**	**68.720**	**35.560**	**33.160**	**116.295**	**7,1**	**59,1**

Font: Subsecretaría de Aviación Civil. Dades recollides pel Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Usuaris de la línia BCN-MDD (milers)					
Anys	1r. tr.	2n. tr.	3r. tr.	4t. tr.	Total
1988	356,9	382,0	300,4	405,4	1.444,7
1989	379,6	456,3	352,4	472,1	1.660,4
1990	507,6	490,6	383,7	496,6	1.878,5
1991	421,4	493,9	377,0	561,6	1.853,9
1992	556,9	562,3	466,8	537,9	2.123,9
1993	547,7	563,1	430,6	546,4	2.087,8
1994	582,5	650,4	516,1	619,5	2.368,6
1995	636,4	684,4	548,2	675,9	2.544,9
1996	720,0	750,0	606,2	782,0	2.858,2
1997	739,8	811,3	631,9	787,8	2.970,9
1998	767,8	786,7	675,7	868,0	3.098,1
1999	802,1				

Font: Aeroport de Barcelona.

Tanmateix, l'actual ritme de creixement difícilment es podrà mantenir els propers mesos ja que és prou sabut de tothom que les actuals instal·lacions de l'aeroport del Prat fan difícil augmentar el nombre de vols abans de la construcció de la tercera pista. L'última millora, realitzada l'octubre de 1998, va permetre passar de 47 al límit de 50 vols per hora en les franges de màxima densitat —d'aquí que les comparacions amb els mesos anteriors a aquesta millora puguin mantenir-se relativament elevats. Però a partir d'aquí, el potencial de creixement es veu limitat per la impossibilitat d'establir nous vols i millors connexions entre ells més enllà dels que actualment existeixen. El creixement del nombre de viatger pot venir únicament —al menys teòricament— per la millora de l'ocupació mitjana per avió o per la utilitació d'avions de més capacitat.

El transport aeri de mercaderies, per la seva banda, continua en situació d'estancament. Les dades del primer trimestre palesen la caiguda del tràfic interior, amb un descens el relació amb el mateix període de l'any passat del 8,1 per cent, mentre que el tràfic internacional roman pràcticament al mateix nivell que un any enrere, amb un augment de tot just el 0,7 per cent. Un cop més, en aquest cas, ens hem de remetre no tant al potencial de creixement com a la impossibilitat d'establir nous vols d'avions de mercaderies o de poder manipular més volum de mercaderia amb les actuals instal·lacions i horaris de funcionament. Caldrà esperar el resultat de totes les millores previstes per poder respondre a una demanda existent, però que de moment es deriva cap a d'altres aeroports o mitjans de transport.

El 1998 ha estat un excel·lent any turístic, i les dades de quasi tots els principals aeroports espanyols així ho reflecteixen.

La situació a la resta dels principals aeroports espanyols no difereix excessivament de la de Barcelona. Malgrat alguns problemes puntuals de congestió, creix el nombre de passatgers i es palesa el manteniment del dinamisme econòmic i l'auge del turisme. Amb les últimes dades disponibles i corresponents a l'exercici de 1998, el nombre de viatgers augmenta en comparació amb l'any anterior a pràcticament tots els aeroports, amb l'única excepció rellevant de València —pensem amb l'efecte Euromed— i de Santiago de Compostel·la. D'entre els turístics, el nombre de passatgers creix a tots ells, i ho fa entre l'11 per cent de Menorca i el 6,8 de Palma. Aquests importants creixements han permès que per primer cop els dos principals aeroports canaris superin els vuit milions de viatgers anuals i que Màlaga estigui a punt d'arribar-hi.

Transport públic urbà i de rodalia

Transport públic urbà				(milers de viatgers)
Període	**Xarxa Metro**	**Xarxa Autobusos**	**FGC**	**Total**
1987	261.216	217.531	18.011	496.758
1988	264.350	214.583	18.159	497.092
1989	263.863	201.892	19.102	484.857
1990	279.563	202.533	19.838	501.932
1991	280.638	199.559	19.844	500.041
1992	271.413	200.106	19.907	491.426
1993	264.241	196.923	18.219	479.383
1994	253.142	201.047	17.312	471.501
1995	261.910	201.961	17.251	481.122
1996	268.061	206.902	17.992	492.955
1997	258.347	205.923	18.023	482.293
1r. tr.	64.289	51.566	4.706	120.561
2n. tr.	65.123	55.124	4.840	125.087
3r. tr.	54.189	41.857	3.274	99.320
4t. tr.	74.746	57.376	5.202	137.324
1998	280.324	198.564	20.956	499.844
1r. tr.	73.135	51.520	5.456	130.111
2n. tr.	71.831	51.602	5.327	128.760
3r. tr.	60.509	40.865	3.919	105.293
4t. tr.	74.849	54.577	6.253	135.679
1999				
1r. tr.	72.589	51.586	6.107	130.282

Font: Transports de Barcelona i Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya.
Nota: FCG: servei urbà de Barcelona.

Variació (%)	**1r. tr. 1999/ 1r. tr. 1998**	**1998/1997**	**1997/1996**
Metro	–0,7	8,5	–3,7
Autobús	0,1	–3,6	–0,5
FGC	11,9	16,3	0,2
Total	0,1	3,6	–2,2

Les darreres dades confirmen la desacceleració del creixement que afecta el nombre d'usuaris del conjunt del transport públic metropolità.

Les dades referides al nombre de viatgers que han utilitzat els diferents mitjans de transport públic col·lectiu durant el primer trimestre d'enguany i en comparació amb el mateix període de l'any passat semblen confirmar que s'està en una fase de relatiu estancament del total de viatgers al conjunt del sistema de transport públic d'àmbit metropolità. En efecte, en els últims nou mesos —segona meitat de l'any passat i primer trimestre d'enguany— el total de passatgers anuals —mesurat per l'acumulat dels darrers dotze mesos— no s'ha mogut dels 620 milions. Un màxim històric que no és fàcil superar.

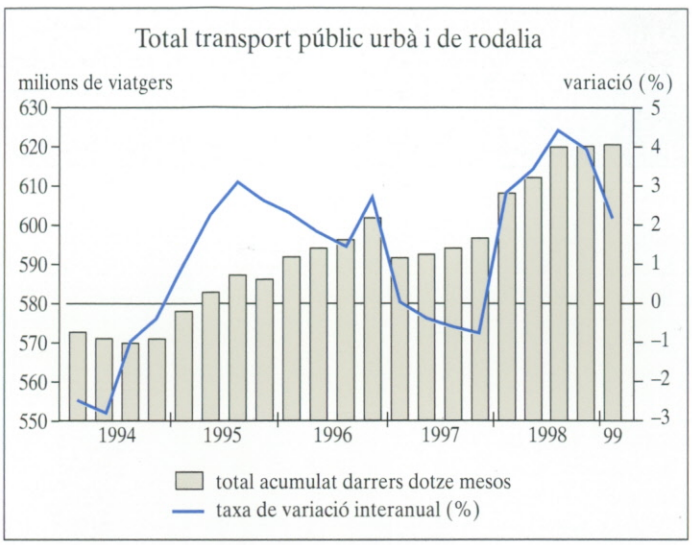

D'entrada pot semblar una evolució sorprenent atès que alguns dels principals elements que han afavorit l'ús creixent del transport públic d'ençà el 1995 continuen vigents i relativament enfortits. Així, en els darrers mesos ha continuat augmentant l'ocupació i en conseqüència el nombre de desplaçaments obligats per motiu de feina. S'ha dinamitzat la despesa privada en consum i lleure. El nombre de visitants que fan estada a la ciutat ha mantingut la tendència ascendent d'anys anteriors. S'ha avançat també en la integració de tarifes i en la millora del servei. Malgrat tots aquests elements en teoria incentivadors de l'ús del transport públic, el nombre de viatgers tendeix a estabilitzar-se.

Les dades més recents confirmen novament que, ara per ara i en aquestes latituds, tot augment significatiu de la renda disponible genera un major ús dels mitjans privats de transport.

En conseqüència, atès que la mobilitat al conjunt metropolità no para d'augmentar, s'ha de deduir que els mitjans de transport privat en són, ara per ara, els més beneficiats. L'espectacular creixement del nombre de vehicles nous matriculats en el darrers dos anys, l'entrada en funcionament de l'autovia del Baix Llobregat i més recentment la progressiva finalització de les nombroses obres que durant tot el 1998 han afectat la circulació rodada en alguns dels principals accessos i eixos viaris de la ciutat, són alguns dels elements que poden explicar aquest transvasament de potencials usuaris del transport públic cap al privat.

Sense perdre de vista els elements que globalment configuren l'evolució recent del transport públic a l'àmbit metropolità des de l'òptica de la demanda, cal analitzar les dades del primer trimestre d'enguany amb un cert detall. En primer lloc, mentre que el conjunt del transport públic urbà es limita a repetir el volum d'usuaris d'un any enrere (una evolució imputable en part al calendari escolar del primer trimestre d'enguany amb menys dies lectius que el de l'any passat), el transport ferroviari de rodalia registra tot just un moderat avanç.

Nombre de viatgers a les línies de rodalia de RENFE i als FGC (milers)

Període	RENFE C-1	RENFE C-2	RENFE C-3	RENFE C-4	RENFE Total	FGC Línia Llobr.-Anoia	FGC Metro Vallès	FGC Total	Total
1989	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	7.904	16.054	23.957	n.d.
1990	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.	8.350	17.059	25.409	n.d.
1991	19.713	23.345	3.360	17.554	63.791	8.864	17.363	26.228	90.199
1992	22.512	25.164	4.015	20.871	72.562	9.123	17.354	26.477	99.039
1993	22.671	24.938	3.841	18.973	70.423	8.410	16.764	25.175	95.598
1994	21.994	25.848	3.964	23.208	75.014	8.236	16.947	25.183	100.197
1995	24.110	26.725	4.161	24.869	79.865	8.418	16.933	25.351	105.216
1996	24.739	26.220	4.247	26.877	82.083	8.661	18.287	26.948	109.031
1997	24.036	27.521	4.985	28.941	85.483	9.044	19.777	28.821	114.304
1r. tr.	6.171	6.662	1.134	6.583	20.550	2.225	4.444	6.670	27.220
2n. tr.	6.330	7.133	1.291	7.707	22.461	2.299	4.496	6.795	29.256
3r. tr.	5.585	6.428	1.196	6.790	19.999	1.960	4.408	6.367	26.366
4t. tr.	5.950	7.298	1.364	7.861	22.473	2.560	6.429	8.989	31.462
1998	24.113	29.012	5.588	29.804	88.517	11.074	20.680	31.754	120.271
1r. tr.	5.722	7.074	1.343	7.390	21.529	2.718	5.005	7.723	29.252
2n. tr.	6.207	7.485	1.426	7.519	22.637	2.764	4.494	7.259	29.896
3r. tr.	5.955	6.831	1.351	6.894	21.031	2.421	4.583	7.004	28.035
4t. tr.	6.229	7.622	1.468	8.001	23.320	3.170	6.597	9.768	33.088
1999 1r. tr.	5.805	7.173	1.355	7.232	21.565	3.106	4.964	8.070	29.635

RENFE. C1: Maçanet-Mataró-Barcelona-Aeroport/l'Hospitalet; C2: Sant Vicenç-Vilanova-Barcelona-Granollers-Maçanet; C3: Vic-Barcelona-l'Hospitalet; C4: Manresa-Terrassa-Barcelona-Vilafranca-Sant Vicenç. FGC. Línia Llobregat-Anoia: Barcelona-Igualada/Manresa; Metro Vallès: Barcelona-Terrassa/Sabadell.
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per RENFE i pels Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya.

Variació (%)	1r. tr. 1999/ 1r. tr. 1998	1998/1997	1997/1996
RENFE	0,2	3,5	4,1
C1	1,5	0,3	–2,8
C2	1,4	5,4	5,0
C3	0,9	12,1	17,4
C4	–2,1	3,0	7,7
FGC	4,5	10,2	6,9
Llobregat-Anoia	14,3	22,4	4,4
Metro Vallès	–0,8	4,6	8,1

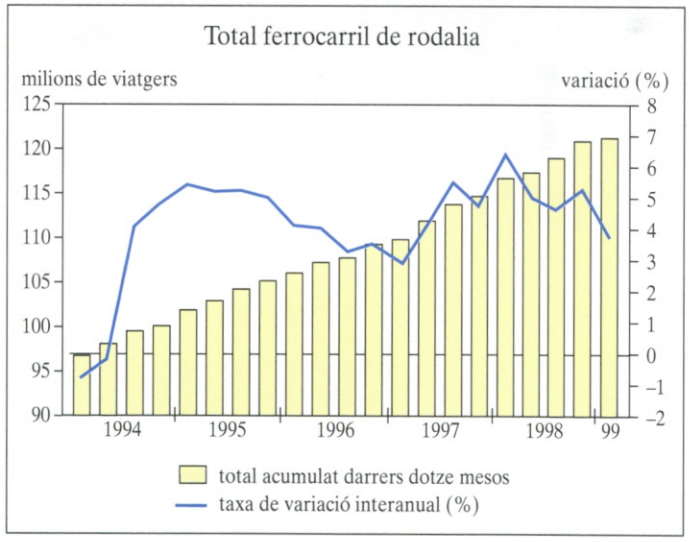

Corregit aquest factor estacional, l'evolució d'aquestes variables continuaria sent lleument inferior al ritme de creixement mitjà que han mantingut en els darrers quatre anys. Només s'han registrat augments significatius del nombre d'usuaris en aquelles línies que en els darrers mesos han incorporat millores significatives en el seu servei, ja sigui una major freqüència de pas, l'esmentada integració tarifària, o d'altres.

Per contra, el sobtat estancament del nombre d'usuaris de les línies de rodalia de RENFE, després de mantenir un creixement anual mitjà de l'ordre del cinc per cent en els darrers cinc anys, es pot interpretar com l'evolució natural un cop interioritzades les millores en el servei que han fet possible mantenir aquest notable creixement al llarg d'un període relativament llarg. El contrapunt s'observa en les línies de rodalia dels FGC que guanyen nous usuaris a mesura que inverteixen en la millora de línies i serveis.

Visitants i pernoctacions als hotels de Barcelona

Periode	Pernoctacions	Visitants	Estada mitjana*
1990	3.795.522	1.732.902	2,2
1991	4.089.510	1.727.610	2,4
1992	4.333.420	1.874.734	2,3
1993	4.256.524	2.455.249	1,7
1994	4.704.681	2.663.887	1,8
1995	5.674.580	3.089.974	1,8
1996	6.341.380	3.061.994	2,1
1997	6.965.391	2.823.391	2,5
gn-fb	888.845	397.179	2,2
mç-ab	1.250.033	463.271	2,7
mg-jn	1.171.873	502.880	2,3
jl-ag	1.345.336	517.529	2,6
st-oc	1.294.801	554.532	2,3
nv-ds	1.014.503	388.000	2,6
1998	7.400.337	2.969.490	2,5
gn-fb	973.874	322.580	3,0
mç-ab	1.290.158	522.945	2,5
mg-jn	1.294.718	571.316	2,2
jl-ag	1.424.809	621.102	2,3
st-oc	1.364.666	501.515	2,7
nv-ds	1.052.112	430.032	2,4
1999			
gn-fb	940.115	466.946	2,0
mç-ab	1.321.111	505.100	2,6

* Dades expressades en nits.
Font: Tots els quadres i gràfics d'aquesta secció són d'elaboració pròpia a partir de l'enquesta d'activitat turística de Turisme de Barcelona.

Variació (%)	Pernoctacions	Visitants
2n. bim. 1999/2n. bim. 1998	2,4	–3,4
gn-ab 1998/gn-ab 1997	–0,1	15,0
1998/1997	6,2	5,2

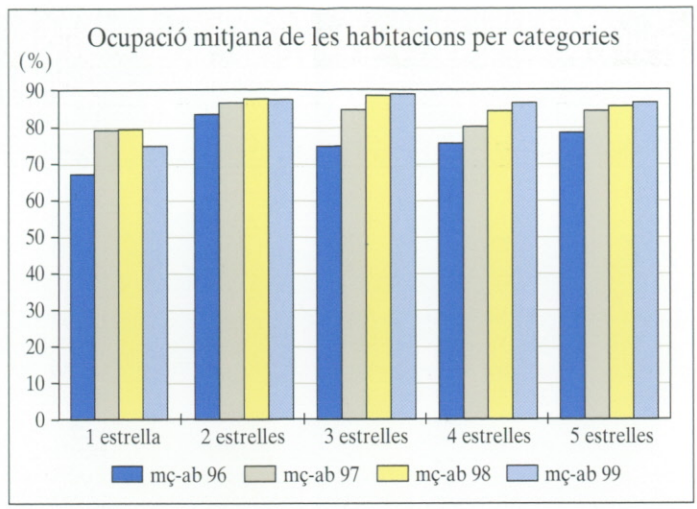

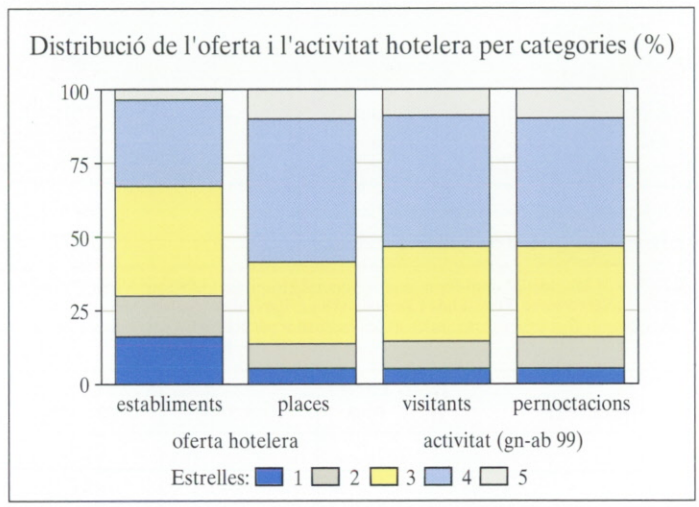

Es manté el fort impuls dels visitants per motius turístics, si bé les pernoctacions acusen un alentiment del creixement.

La tendència expansiva que ha caracteritzat l'activitat turística en els darrers anys presenta, en el primer quadrimestre d'enguany, alguns trets diferencials destacables. Tot i que hi ha elements per afirmar que es manté la tendència ascendent —molt més moderada, però, que un any enrere—, cada cop és més evident la presència de factors limitadors del creixement que condueixen l'activitat turística de la ciutat per una trajectòria molt més pausada del que ha estat habitual en aquesta segona meitat de la dècada.

En primer lloc, la sèrie de visitants ha experimentat una progressió important, amb un augment del 15 per cent durant el primer quadrimestre. Destaca particularment l'excepcional increment —un 44,8 per cent— del nombre de visitants registrat en el primer bimestre de l'any; pràcticament s'assoleix el mig milió de visitants, una xifra habitual en qualsevol dels altres bimestres de l'any però molt excepcional en un període tan poc vacacional com aquest.

Aquesta intensificació del ritme de creixement del nombre de visitants contrasta amb l'estancament de les pernoctacions, que se situen en termes absoluts gairebé al mateix nivell d'un any enrere. Des dels primers indicis d'alentiment del creixement que es detectaren a finals de l'any passat es palesen les dificultats per mantenir el ritme expansiu de les pernoctacions. Un fet del tot natural donats els nivells mitjans d'ocupació que, un cop més, tornen a assolir nous màxims històrics bimestrals, en situar-se per sobre del 86 per cent en termes d'habitacions durant el segon bimestre de l'any.

Enquesta d'activitat turística a Barcelona. Sèrie homogènia de visitants

	mç-ab 98	mg-jn 98	jl-ag 98	st-oc 98	nv-ds 98	gn-fb 99	mç-ab 99	1997	1998
Sexe (%)									
Homes	72,3	69,2	55,5	61,4	65,6	55,5	53,5	63,2	64,1
Dones	27,7	30,8	44,5	38,6	34,4	44,5	46,5	36,8	35,9
Total	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–
Edat (%)									
Menys de 18 anys	0,1	1,2	1,1	0,5	0,0	0,0	0,2	0,4	0,7
18-24	6,3	4,6	8,4	6,4	2,3	11,1	7,5	8,3	6,1
25-34	24,2	26,3	18,0	10,3	9,9	19,9	21,0	26,5	19,2
35-49	45,5	45,3	55,7	58,3	67,7	57,2	53,7	42,1	54,8
50-64	22,9	20,5	14,2	22,4	19,2	8,7	13,6	19,6	17,6
65 i més	1,0	2,0	2,5	2,1	0,9	3,2	4,0	3,2	1,6
Total	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–
Nacionalitat (%)									
Espanyola	61,6	52,6	32,7	24,9	24,1	50,9	48,7	42,6	37,8
Madrid	*24,6*	*18,3*	*11,9*	*13,4*	*10,3*	*15,3*	*14,7*	*13,0*	*15,0*
País Basc	*3,8*	*0,8*	*1,9*	*1,1*	*0,2*	*2,0*	*2,7*	*3,0*	*1,6*
Andalusia	*4,8*	*1,4*	*5,5*	*3,4*	*5,5*	*6,1*	*4,3*	*3,5*	*4,0*
País Valencià	*7,5*	*7,3*	*5,1*	*3,1*	*1,1*	*4,5*	*6,5*	*4,7*	*4,6*
Altres	*20,9*	*24,8*	*8,3*	*3,9*	*7,0*	*23,0*	*20,5*	*18,4*	*12,6*
Estrangera	38,4	47,4	67,3	75,1	75,9	49,1	51,3	57,4	62,2
Francesa	*9,7*	*15,4*	*10,6*	*9,4*	*10,8*	*9,8*	*6,8*	*7,9*	*11,1*
Britànica	*7,7*	*5,8*	*8,0*	*11,8*	*7,9*	*16,7*	*17,2*	*7,8*	*8,3*
Italiana	*4,5*	*3,9*	*11,1*	*13,3*	*13,8*	*9,0*	*12,1*	*4,9*	*9,0*
Alemanya	*3,3*	*3,5*	*6,2*	*8,6*	*10,4*	*1,7*	*0,2*	*4,7*	*6,7*
Nord-americana	*8,5*	*8,1*	*8,6*	*7,1*	*4,6*	*3,1*	*8,5*	*10,4*	*8,1*
Japonesa	*1,2*	*0,6*	*4,9*	*4,5*	*2,9*	*0,4*	*0,0*	*1,8*	*2,7*
Altres	*3,5*	*10,1*	*17,9*	*20,4*	*25,5*	*8,4*	*6,5*	*19,9*	*16,3*
Total	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–
Professió de l'enquestat (%)									
Professional liberal	16,9	5,0	8,4	1,7	4,9	12,8	12,2	28,7	8,3
Alt directiu	10,1	16,1	9,4	14,5	13,1	15,7	21,7	11,1	12,2
Quadres intermedis	33,9	46,7	8,0	15,0	19,9	0,3	0,2	8,4	23,2
Empleat	20,2	13,5	21,8	12,1	26,2	24,4	34,6	14,2	20,3
Tècnic superior	1,7	1,5	4,0	8,6	6,0	9,0	7,2	13,3	4,2
Estudiant	2,5	3,1	11,2	9,0	3,2	11,0	7,2	7,6	6,1
Mestressa de casa	3,4	2,8	14,2	8,5	7,8	8,3	8,1	7,6	7,8
Altres	11,3	11,3	23,0	30,6	18,9	18,5	8,8	9,1	17,9
Total	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–

Les limitacions que imposa una oferta de places que resulta escassa durant períodes cada cop més llargs s'evidencien en la impossibilitat de mantenir el ritme de creixement de les pernoctacions malgrat existir una demanda molt potent, que, cada cop més sovint, ha de conformar-se amb un allotjament fora de la ciutat o amb una estada inferior a la desitjada. Una altra conseqüència d'aquestes tensions és el progressiu augment de les tarifes hoteleres després d'haver-se mantingut estables durant la major part de la dècada. De fet, i malgrat haver experimentat una evolució a l'alça, es mantenen per sota de les vigents a les grans ciutats europees en termes absoluts; una comparació que encara resulta més favorable als hotels de Barcelona si s'analitza la relació qualitat/preu de l'oferta hotelera. Precisament aquest és un dels aspectes que obtenen més bona puntuació en les enquestes realitzades als visitants.

La distribució per categoria d'hotels mostra que l'augment dels nivells d'ocupació és pràcticament generalitzat, amb l'única excepció del segment d'una estrella. Com és habitual, els turistes s'allotgen majoritàriament als hotels de tres i quatre estrelles, que són els que ofereixen el major nombre de places —gairebé 22.000 de les poc més de 28.000 de què disposa la ciutat.

Enquesta d'activitat turística a Barcelona. Sèrie homogènia de visitants (continuació)

	mç-ab 98	mg-jn 98	jl-ag 98	st-oc 98	nv-ds 98	gn-fb 99	mç-ab 99	1997	1998
Motiu de la visita (%)									
Comercial/Negocis/Professionals	41,7	30,9	27,6	24,4	40,2	29,0	21,9	39,5	35,0
Turisme	28,2	41,4	65,1	59,0	42,7	41,7	55,3	39,3	46,5
Fires	11,5	0,2	0,4	4,7	3,8	11,1	12,0	5,1	3,7
Congressos	11,0	14,5	3,9	8,5	12,1	8,0	8,0	5,6	8,6
Etapa viatge	7,5	11,7	0,6	3,4	1,3	5,0	1,2	3,0	5,3
Motius familiars i acompanyants	0,0	0,3	1,4	0,0	0,0	0,9	0,2	4,5	0,6
Altres	0,1	1,0	1,0	0,0	0,0	4,3	1,4	3,0	0,3
Total	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–
Raons d'elecció de Barcelona* (%)									
Coneixement previ	19,3	23,2	17,8	19,2	15,4	16,0	12,1	20,9	20,9
Per recomanació	27,6	18,0	33,3	40,0	49,8	38,6	46,4	13,9	33,2
Motius familiars i acompanyants	0,7	10,0	23,2	8,8	5,9	1,0	0,0	11,3	10,8
Etapa viatge	30,6	23,8	13,8	15,9	7,9	16,8	18,2	18,1	17,6
Informació (fulletó...)	1,2	1,4	5,7	9,4	15,5	9,8	16,6	6,2	6,7
Recomanació agència viatges	2,9	10,3	1,7	5,2	3,1	4,6	0,4	2,7	4,1
Altres	17,7	13,3	4,5	1,5	2,4	13,2	6,3	26,9	6,7
Total	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–
Repetitivitat de la visita (%)									
No cap vegada	14,1	13,3	48,6	61,9	63,3	43,3	49,0	23,4	39,2
Una vegada o més	85,9	86,7	51,4	38,1	36,7	56,7	51,0	76,6	60,8
Total	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–
Mitjà de transport utilitzat (%)									
Avió	76,8	58,6	62,7	70,4	78,0	52,5	47,7	66,6	71,1
Vehicle propi	8,8	13,0	24,4	21,3	16,5	35,5	31,9	18,8	17,2
Autocar/Autobús	5,1	7,1	3,8	0,8	0,1	9,0	10,3	4,7	3,0
Tren	8,6	21,4	7,8	7,2	5,3	2,3	6,7	8,9	8,2
Altres	0,7	0,0	1,3	0,3	0,1	0,7	3,4	1,0	0,5
Total	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–

* Hom ha enquestat només els visitants per motius de turisme i d'etapa de viatge.

La intensificació del ritme de creixement del nombre de visitants després del fort augment dels darrers anys confirma la solidesa de l'atractiu de Barcelona com a destinació turística.

Un dels trets rellevants de l'evolució de l'economia barcelonina al llarg de la dècada dels noranta ha estat la creixent importància del segment de serveis relacionat amb l'allotjament i l'estada dels visitants. Són molts els elements que han contribuït a que Barcelona se situï en el mapa de ciutats preferides per europeus, nordamericans i japonesos com a destinació turística, des de la projecció internacional que van significar els Jocs fins als esforços per modernitzar i ampliar serveis que fan més fàcil, interessant i agradable l'estada dels visitants a la ciutat.

En paral·lel a aquesta adequació de la ciutat s'ha produït un auge del turisme com a forma de lleure que es concreta en una intensificació dels desplaçaments dels residents en països occidentals. Barcelona, Catalunya i Espanya han participat d'aquesta creixent popularització dels viatges de vacances —tant com a emissors com a destinataris—, que s'ha intensificat en els darrers anys per la favorable evolució econòmica registrada en el context internacional.

Barcelona ha pres part tan activament d'aquesta progressiva afecció als viatges turístics que ha vist transformar-se el tipus de visitant majoritari que s'allotja als hotels de la ciutat. L'habitual presència massiva de visitants per motius professionals ha anat minvant progressivament per deixar pas als turistes com a grup més nombrós entre el conjunt de visitants anuals.

La novetat que presenten les dades dels primers quatre mesos de l'any és que, per primer cop a aquestes alçades de l'any, el grup dels turistes és superior al de visitants per negocis o activitats professionals. En conjunt, els turistes sumen la meitat del gairebé milió de visitants que s'han allotjat als hotels de la ciutat durant aquest quadrimestre. Encara destaca més que durant el segon bimestre hi ha hagut un guany net de 130.000 turistes en relació amb el mateix bimestre de l'any passat, mentre que el conjunt de visitants ha retrocedit en un 3,4 per cent. Aquestes dades —que necessàriament contemplen només una part del turisme, ja que no comptabilitzen els visitants que s'allotgen en establiments no hotelers, des de creuers fins a albergs o pensions— confirmen l'extraordinari moment turístic que viu actualment la ciutat.

Enquesta d'activitat turística a Barcelona. Sèrie homogènia de visitants (continuació)

	mç-ab 98	mg-jn 98	jl-ag 98	st-oc 98	nv-ds 98	gn-fb 99	mç-ab 99	1997	1998
Durada de l'estada mitjana a la ciutat									
Dies	3,3	2,9	3,0	3,6	3,2	2,4	3,1	3,1	3,3
Nits	2,5	2,3	2,3	2,7	2,4	2,0	2,6	2,5	2,5
Acompanyat per (%)									
Sol	14,6	10,3	25,9	31,2	38,1	28,6	18,2	26,0	23,8
Amic/companys	56,1	49,6	20,5	18,5	17,8	28,6	22,8	35,8	33,7
Amb la família	23,0	32,0	50,8	47,3	42,2	39,5	58,1	34,9	38,4
Amb fills	*4,0*	*11,9*	*13,8*	*9,4*	*8,1*	*2,0*	*7,9*	*10,6*	*9,0*
Sense fills	*19,0*	*20,1*	*37,0*	*37,9*	*34,1*	*37,5*	*50,5*	*24,3*	*29,4*
Grup organitzat	6,2	8,1	2,8	0,5	0,3	2,8	0,6	3,0	3,3
Altres	0,0	0,0	0,0	2,5	1,6	0,5	0,3	0,3	0,8
Total	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,0
Distribució de la despesa extrahotelera (%)									
Menjar/beguda	66,0	50,0	54,0	50,0	52,0	52,0	70,0	61,0	55,0
Compres	8,0	5,0	16,0	12,0	8,0	8,0	12,0	11,0	11,0
Entreteniment	11,0	8,0	11,0	11,0	8,0	8,0	13,0	14,0	10,0
Transport intern	14,0	10,0	16,0	22,0	28,0	28,0	5,0	13,0	19,0
Altres	1,0	27,0	3,0	4,0	4,0	4,0	0,0	0,0	5,0
Total	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–	100,–
Valoració dels enquestats sobre els següents punts (Mitjana, sobre la base d'una valoració de l'1 al 10)									
Oferta arquitectònica	8,7	8,2	8,9	9,0	9,0	9,0	7,3	8,3	8,9
Oferta cultural	8,2	7,8	8,8	8,8	8,8	8,8	7,3	8,0	8,6
Entreteniment	7,8	7,4	8,5	8,2	8,3	8,3	7,3	8,0	8,2
Caràcter/amabilitat dels ciutadans	7,8	7,4	7,6	6,9	6,8	6,8	7,3	7,7	7,4
Accessos	7,3	6,8	8,0	7,4	6,8	6,8	7,3	7,7	7,4
Transport públic	8,0	7,4	7,8	7,2	6,9	6,9	7,2	7,8	7,6
Nivell d'informació	7,8	7,1	7,8	7,3	7,0	7,0	7,3	7,2	7,6
Seguretat ciutadana	7,9	7,5	7,2	6,6	6,6	6,6	7,0	6,9	7,3
Contaminació atmosfèrica	6,2	5,7	5,9	5,4	5,4	5,4	6,8	5,8	5,9
Sorolls	6,2	5,7	6,2	6,0	5,7	5,7	6,9	5,9	6,1
Neteja general de la ciutat	6,7	6,0	6,1	5,5	5,4	5,4	6,8	6,0	6,2
Relació qualitat/preu oferta restauració	8,1	7,7	8,0	7,6	7,3	7,3	7,3	7,6	7,8
Relació qualitat/preu oferta hotelera	8,0	8,0	8,0	7,7	7,4	7,4	7,3	7,4	7,8
Relació qualitat/preu oferta comercial	8,0	7,6	7,8	7,5	7,5	7,5	7,3	7,6	7,6

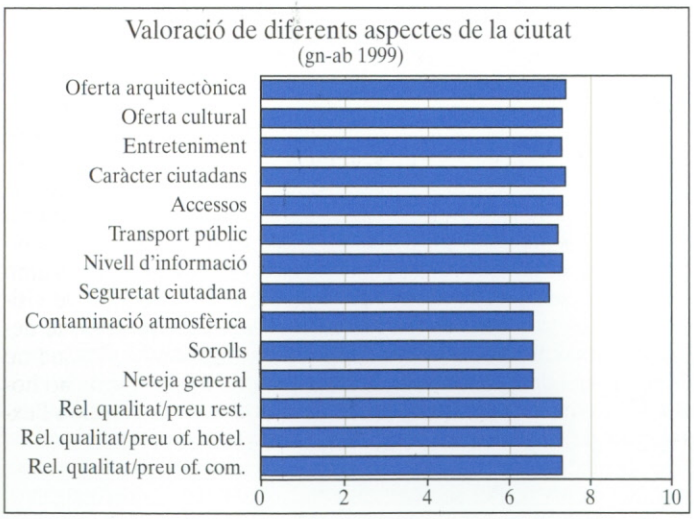

L'altra cara de la moneda la presenten les dades dels visitants per motius professionals, que mantenen la tendència descendent del darrer bienni. Com se sap, no solament han cedit el primer lloc quant a categories de visitants, sinó que a més disminueixen en termes absoluts. En certa manera, resulta paradoxal que es redueixi la presència de visitants per negocis o professionals precisament quan més interrelacionada està l'economia europea i internacional en general. En part, les noves tecnologies de telecomunicacions fan innecessàries algunes de les visites que abans resultaven imprescindibles. A més, l'augment dels enllaços aeroportuaris, la millora de les comunicacions ferroviàries o marítimes —com les que representen l'Euromed o el Buquebus, per exemple— permeten fer estades més curtes o tornar a dormir a casa. Per últim, algunes pernoctacions que abans s'havien de fer obligatòriament a Barcelona ara es desvien més a prop de la destinació gràcies a l'ampliació de l'oferta als voltants de Barcelona.

L'aclaparadora afluència de turistes durant l'hivern ha transformat lleugerament el perfil tipus del visitant. En comparació amb el mateix període de l'any passat, han vingut més dones i menys estrangers. Cada cop s'imposa més la recomanació d'amics o coneguts a l'hora de triar i es viatja preferentment acompanyat, bé sigui amb amics o amb familiars. Per últim, convé destacar que continua incrementant-se la partida pressupostària destinada a compres.

Congressos i convencions celebrats a Barcelona

	Nombre				Delegats assistents			
	Congressos	Convencions	Total	Var. anual (%)	Congressos	Convencions	Total	Var. anual (%)
1990	329	44	373	12,7	95.060	10.364	105.424	10,7
1991	284	40	324	–13,1	107.912	61.754	169.666	60,9
1992	286	24	310	–4,3	100.089	8.375	108.464	–36,1
1993	416	294	710	129,0	126.294	49.029	175.323	61,6
1994	314	389	703	–1,0	87.536	77.395	164.931	–5,9
1995	316	423	739	5,1	89.483	78.110	167.593	1,6
1996	301	531	832	12,6	106.119	106.967	213.086	27,1
1997	338	661	999	20,1	114.013	103.969	217.982	2,3
1998	260	742	1.002	0,3	117.600	146.235	263.835	21,0

Nota: Als Congressos també s'inclouen simposis, conferències, jornades i cursos, i a les Convencions, els viatges d'incentius.
Font: Barcelona Convention Bureau. Turisme de Barcelona.

Distribució de les reunions celebrades el 1998 per sectors

Congressos (Associacions)		Convencions i incentius (Empreses)	
Sector	**(%)**	**Sector**	**(%)**
Mèdic-sanitari	35,8	Química-Farmacèutica	27,6
Social	16,7	Tecnològic-industrial	14,9
Tecnològic-industrial	11,8	Automoció	11,3
Científic	10,8	Informàtica	8,4
Econòmic	6,3	Comercial	5,9
Cultural	5,6	Alimentació	5,2
Professional	5,2	Financer	4,5
Altres	7,8	Altres	22,2
Total	**100,–**	**Total**	**100,–**

Distribució de les reunions celebrades el 1998

Seu de celebració		Nombre de delegats	
Seu	**(%)**	**Delegats**	**(%)**
Hotel	80,2	de 40 a 99	46,8
Palau de congressos	4,2	de 100 a 249	29,9
Universitat	4,6	de 250 a 499	13,4
Auditoris privats	6,0	de 500 a 999	6,7
Hospitals	2,4	1.000 i més	3,2
Entitats professionals	0,5		
D'altres	2,1		
Total	**100,–**	**Total**	**100,–**

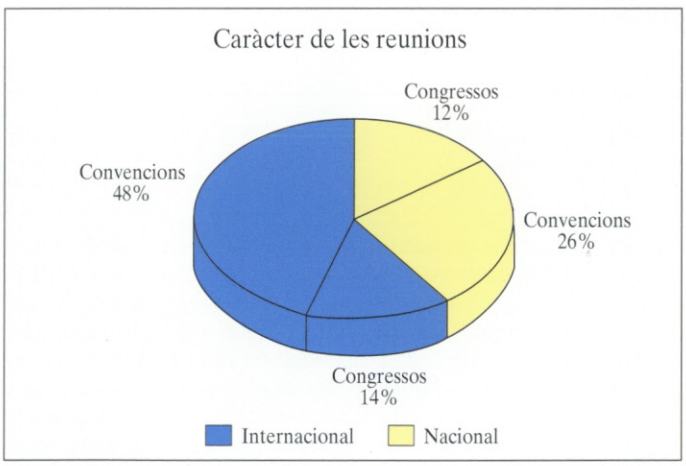

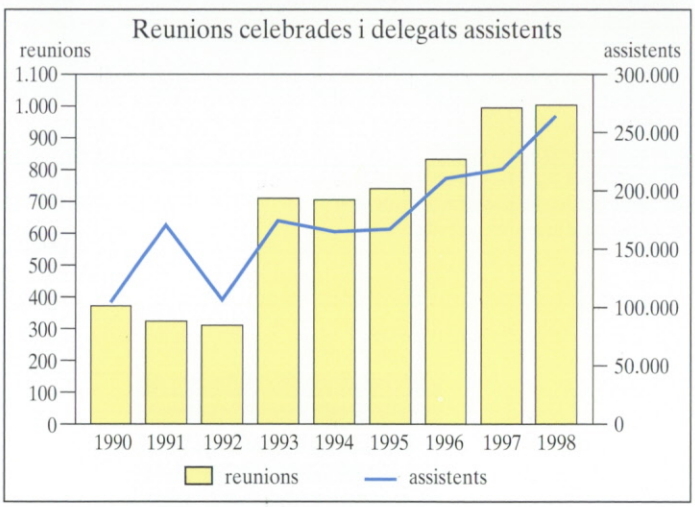

El sector dedicat a l'organització de congressos i convencions tanca el 1998 —per quart any consecutiu— amb nous màxims històrics en el nombre de reunions celebrades i de delegats assistents.

Malgrat que el nombre total de reunions celebrades és només lleument superior al d'un any enrere, el notable augment del nombre de delegats i de les pernoctacions que aquests han generat —un 21 per cent en tots dos casos— revelen la bona salut de què gaudeix aquest sector d'activitat. Una bona salut que repercuteix directament en el seu pes creixent en l'economia de la ciutat —les estimacions de Barcelona Convention Bureau situen l'impacte econòmic directe del mercat congressual en gairebé 54 mil milions de pessetes—, i que revela la solidesa de la capacitat d'atracció de la ciutat per organitzar aquesta mena d'esdeveniments en un competitiu escenari internacional. N'és una bona mostra la cada cop més nombrosa presència de delegats estrangers que, amb un creixement del 36,1 per cent en relació amb el 1997, ja representen el 61 per cent del total.

L'any 1998 ha estat particularment bo en el segment de reunions d'empresa, que inclou bàsicament convencions i viatges d'incentius: se n'han celebrat més —un 12,3 per cent— i han acollit més delegats que un any enrere —un 40,7 per cent més. Aquests increments han permès que hagi augmentat el seu pes sobre el total de reunions celebrades, passant de dos de cada tres el 1997 a tres de cada quatre el 1998. També hi ha contribuït la reducció del nombre de congressos convocats per associacions diverses, categoria en la qual s'inclouen simposis, conferències, jornades i cursos. Per sectors, els relacionats amb la investigació farmacèutica i les seves aplicacions clíniques són els que convoquen un nombre més gran de trobades, tant de congressos com de convencions. Com en anys anteriors, la major part de les reunions s'han celebrat en hotels. Un tret a destacar és que, a més del fet que habitualment els congressos són més llargs i apleguen un nombre superior d'assistents que les convencions, l'estada dels congressistes a la ciutat s'allarga —de mitjana— un dia més de la durada del congrés, una jornada que dediquen a fer turisme.

V. Construcció i mercat immobiliari

Consum de ciment

Consum aparent de ciment

	Província de Barcelona		Catalunya	
	Tones	Núm. índex*	Tones	Núm. índex[1]
1990	2.613.640	100,–	3.793.304	100,–
1991	2.532.335	96,9	3.652.683	96,3
1992	2.502.844	95,8	3.745.209	98,7
1993	2.145.106	82,1	3.143.324	82,9
1994	2.171.980	83,1	3.202.300	84,4
1995	2.198.691	84,1	3.434.545	90,5
1996	2.039.171	78,0	3.306.759	87,2
1997	2.331.280		3.650.359	
1r. tr.	476.934	76,5	776.833	86,5
2n. tr.	602.844	77,9	961.746	88,5
3r. tr.	613.959	82,4	944.667	91,5
4t. tr.	637.543	89,2	967.113	96,2
1998	2.691.974		4.249.189	
1r. tr.	638.613	95,4	1.030.253	102,9
2n. tr.	694.754	98,9	1.095.645	106,4
3r. tr.	658.396	100,6	1.036.858	108,9
4t. tr.	700.211	103,0	1.086.433	112,0
1999				
1r. tr.	702.158	105,4	1.144.500	115,0

Nota: Les dades dels darrers dotze mesos són provisionals.
[1] Números índex de l'acumulat dels darrers dotze mesos.
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per Oficemen.

Variació (%)	prov. Barcelona	Catalunya
1r. tr. 1999/1r. tr. 1998	10,0	11,1
1r. tr. 1998/1r. tr. 1997	33,9	32,6
1998/1997	15,3	16,4
1997/1996	14,3	10,4

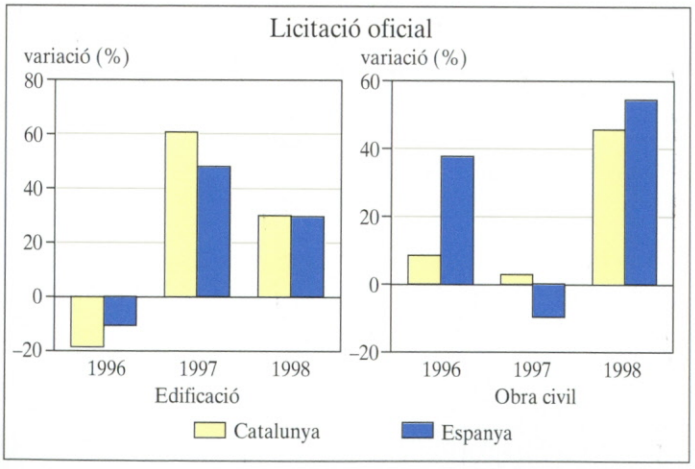

Després d'un any d'intens creixement, els indicadors del sector de la construcció del primer trimestre del 1999 mostren la continuïtat de la tendència expansiva.

La recuperació que la construcció inicià amb empenta a finals del 1996 ha situat aquest sector al capdavant de la resta de sectors d'oferta quant a aportació al creixement de l'activitat econòmica general. Si ja al llarg de tots els trimestres del 1998 aquest sector registrà taxes de creixement superiors a les del PIB tant a Catalunya com a Espanya, tot apunta a que al llarg del 1999 es mantindrà aquesta situació per les excel·lents perspectives que presenten els diferents subsectors d'aquesta branca d'activitat.

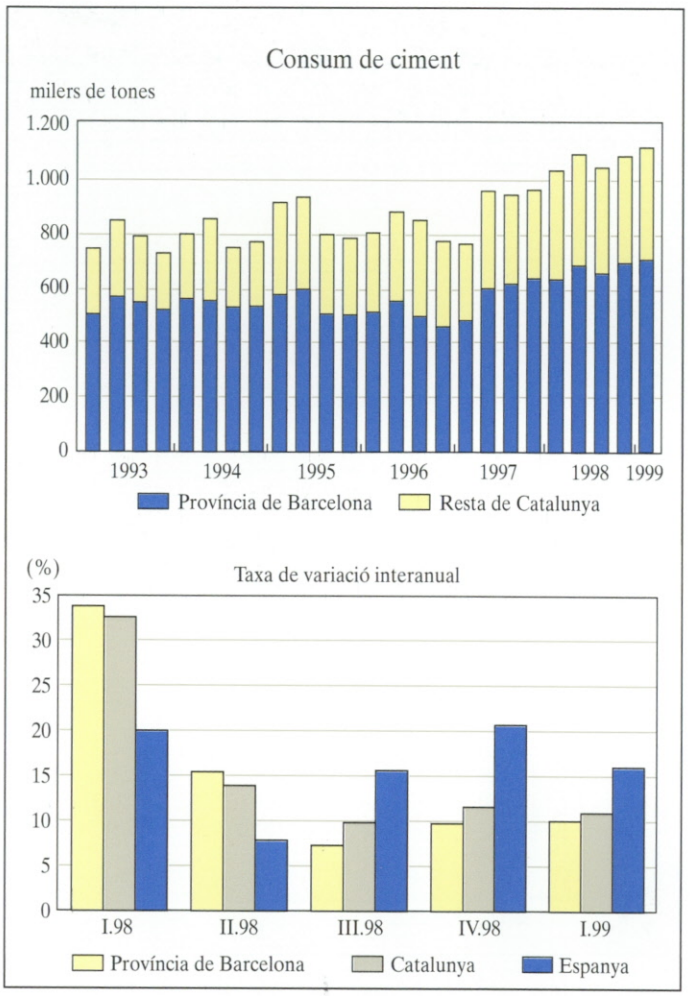

D'una banda, la construcció residencial continua sent l'element impulsor més important del conjunt del sector. En un escenari de tipus d'interès baixos, de manteniment de les rendes per la favorable evolució del mercat laboral i d'escassa rendibilitat de la inversió en actius financers, la fortalesa de la demanda es manté vigent, malgrat el lleuger empitjorament de l'accessibilitat a l'habitatge pel repunt dels preus. D'altra banda, la licitació pública presenta un perfil de creixement accelerat, continuació de la reactivació que es registrà l'any passat i que permeté que es tanqués l'any amb un increment del 65 per cent sobre el valor licitat dos anys enrere.

Els primers resultats del 1999 confirmen el manteniment d'aquesta tendència ascendent que podria situar el sector en un màxim cíclic. En primer lloc, el consum aparent de ciment manté taxes de creixement molt elevades, superiors al 10 per cent tant a la província de Barcelona, com a Catalunya i a Espanya. Pel que fa a l'ocupació, continuen creant-s'hi més llocs de treball que a cap altra branca i, malgrat l'existència d'un nombre important d'aturats en el sector, la realitat del mercat mostra des de l'any passat una certa escassetat de mà d'obra especialitzada en alguns oficis molt concrets. Per altra banda, els indicadors de confiança —elaborats a partir de les expectatives d'empresaris del sector— mostren també un perfil obertament expansiu pel conjunt de l'any, si bé hi ha una coincidència generalitzada que s'espera una moderació del procés expansiu.

Construcció d'habitatges

Període	Barcelona		Resta RMB		Regió Metropolitana		Resta Catalunya		Catalunya	
	Iniciats	Acabats	Iniciats	Acabats	Iniciats	Acabats	Iniciats	Acabats	Iniciats	Acabats
1987	3.828	3.146	17.120	12.663	20.948	15.809	26.875	19.618	47.823	35.427
1988	3.480	3.302	21.756	13.221	25.236	16.523	35.632	19.214	60.868	35.737
1989	4.720	3.218	22.532	17.373	27.252	20.591	36.398	25.010	63.650	45.601
1990	2.724	2.431	14.841	15.988	17.565	18.419	19.797	24.105	37.362	42.524
1991	2.157	2.503	14.725	14.403	16.882	16.906	16.468	20.488	33.350	37.394
1992	2.819	4.103	15.217	12.189	18.036	16.292	16.265	14.688	34.301	30.980
1993	2.336	2.708	18.953	15.114	21.289	17.822	14.678	15.857	35.967	33.679
1994	2.756	2.130	22.876	16.720	25.632	18.850	16.810	13.964	42.442	32.814
1995	3.109	2.641	22.161	19.299	25.270	21.940	17.926	14.607	43.196	36.547
1996	4.088	2.540	25.580	22.316	29.668	24.856	17.179	14.956	46.847	39.812
1r. tr.	997	383	6.930	5.596	7.927	5.979	4.617	3.784	12.544	9.763
2n. tr.	976	763	6.408	6.036	7.384	6.799	4.425	4.508	11.809	11.307
3r. tr.	804	358	5.553	4.499	6.357	4.857	3.757	3.493	10.114	8.350
4t. tr.	1.311	1.036	6.689	6.185	8.000	7.221	4.380	3.171	12.380	10.392
1997	5.314	3.740	32.445	21.817	37.759	25.557	20.542	14.933	58.301	40.490
1r. tr.	940	758	7.452	4.847	8.392	5.605	4.185	3.062	12.577	8.667
2n. tr.	855	1.431	8.003	6.687	8.858	8.118	4.880	4.089	13.738	12.207
3r. tr.	945	589	7.584	4.212	8.529	4.801	4.788	4.197	13.317	8.998
4t. tr.	2.574	962	9.406	6.071	11.980	7.033	6.689	3.585	18.669	10.618
1998	6.458	3.918	36.280	25.711	42.738	29.629	29.038	17.820	71.776	47.449
1r. tr.	1.181	686	9.185	5.530	10.366	6.216	5.994	3.892	16.360	10.108
2n. tr.	1.490	1.190	8.569	7.046	10.059	8.236	7.541	4.551	17.600	12.787
3r. tr.	2.263	827	10.233	5.887	12.496	6.714	8.387	4.143	20.883	10.857
4t. tr.	1.524	1.215	8.293	7.248	9.817	8.463	7.116	5.234	16.933	13.697
1999										
1r. tr.	2.054	1.154	8.614	5.913	10.668	7.067	9.636	3.901	20.304	10.968

Notes: fins a 1994 les dades inclouen reformes i ampliacions. No es comptabilitzen els habitatges públics en la seva totalitat.
Font: Explotació dels visats d'obra residencial i dels certificats finals d'obra dels Col·legis d'Aparelladors de Catalunya. Direcció General d'Actuacions Concertades, Arquitectura i Habitatge. Generalitat de Catalunya. Elaboració pròpia.

Variació (%)	Barcelona		Resta RMB	
	Iniciats	Acabats	Iniciats	Acabats
1r. tr. 1999/1r. tr. 1998	73,9	68,2	–6,2	6,9
1r. tr. 1998/1r. tr. 1997	25,6	–9,5	23,3	14,1
1998/1997	21,5	4,8	11,8	17,8
1997/1996	30,0	47,2	26,8	–2,2

Es manté la tendència alcista de la construcció residencial a Barcelona després de quatre anys de creixement mitjà superior al vint per cent.

Les dades dels habitatges iniciats i acabats durant del primer trimestre de l'any confirmen que la construcció residencial manté el perfil ascendent que l'ha caracteritzat en els darrers anys. Si bé a final de l'any passat ja s'havien començat a detectar alguns lleus indicis d'alentiment del ritme de creixement, els indicadors del primer trimestre disponibles fins ara confirmen la renovació de l'impuls ascendent. Un fet especialment destacable en un context de desceleració de l'activitat econòmica general, en el que la construcció actua com a sector clau de l'oferta en el creixement global de l'economia, tant a Catalunya com a Espanya.

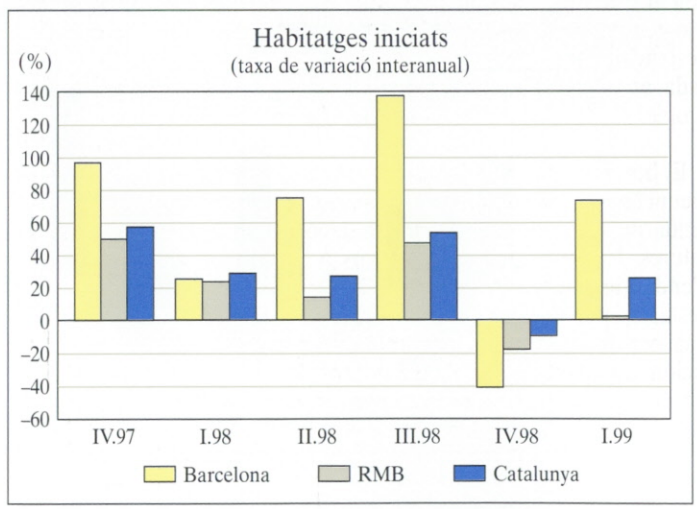

El més destacable de les dades del primer trimestre de l'any és que, quan ja s'accepta de forma generalitzada que s'ha assolit un ritme de creixement difícilment sostenible, es tornen a registrar augments espectaculars com els corresponents als habitatges iniciats a Barcelona —un 73,9 per cent— o al conjunt de Catalunya —un 24,1 per cent. Els valors de producció assolits són, en aquests dos àmbits, el segon i tercer més elevats en termes trimestrals —respectivament— almenys dels darrers dotze anys, quan s'inicià la sèrie que aquí es presenta.

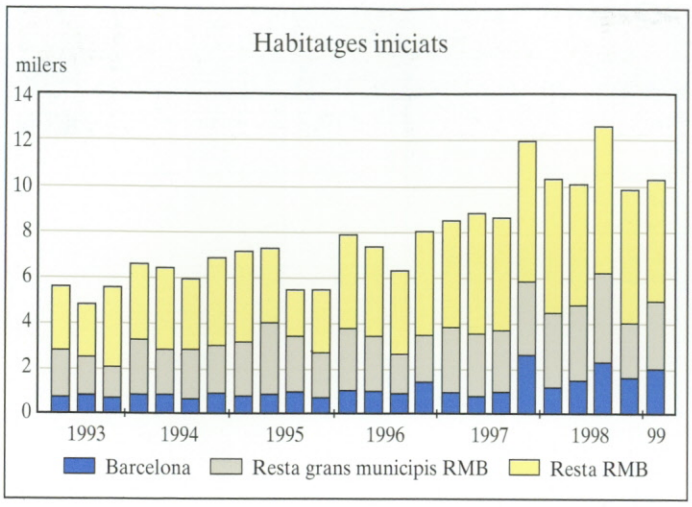

Aquest començament d'any tan espectacular en termes de producció de nous habitatges —una qualificació extensible a indicadors de consum de matèries primeres i d'ocupació sectorial—, podria constituir el màxim cíclic de la present fase expansiva, tota vegada que s'espera l'inici d'un perfil de suau descens cap a la segona meitat de l'any. Les previsions realitzades tant per especialistes com per agents de producció del sector coincideixen que el 1999 serà un exercici de forta expansió, si bé es preveu un alentiment del creixement durant el segon semestre.

L'actitud favorable de la demanda envers l'adquisició d'habitatges incita els promotors a augmentar la producció residencial i a avançar la construcció de noves promocions abans que no empitjorin les condicions d'accés a l'habitatge.

El salt quantitatiu que s'ha registrat en les sèries d'habitatges iniciats i acabats des del començament fins al final de la dècada es deu al canvi radical d'actitud de la demanda, que ha anat veient progressivament com, gràcies a l'evolució dels tipus d'interès i a l'estancament de preus que ha regit durant la major part de la dècada, anaven millorant les possibilitats d'adquirir un habitatge en propietat, tant en el mercat nou com en el de segona mà.

El bon moment econòmic que travessa l'economia en el darrer bienni ha derivat en una millora de l'ocupació, en un increment de renda de les famílies i en una millora d'expectatives de rendes futures. Uns elements que, sumats a l'ampliació de la capacitat d'endeutament per la millora de les condicions de finançament, a l'estalvi acumulat per les famílies, a l'escassa rendibilitat d'actius financers de renda fixa i a la propera desaparició de la pesseta, han incidit notablement en l'enfortiment de la demanda, tant de la d'habitatge per a ús propi, com per a ús turístic o com a bé d'inversió.

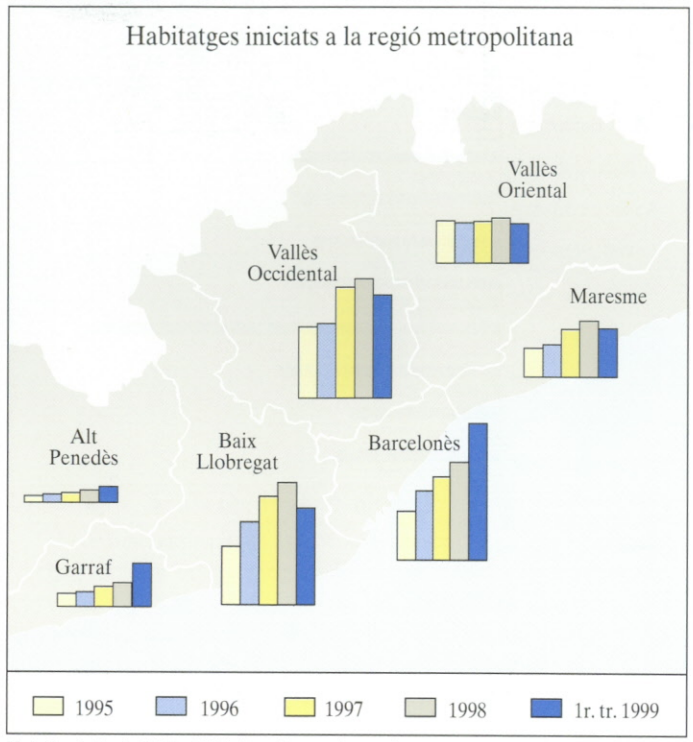

Nota: les dades de 1995 a 1998 són mitjanes trimestrals.

Amb tants elements incentivadors de la demanda, els operadors que actuen des del cantó de l'oferta han intentat posar al mercat gairebé tot el que la seva capacitat tècnica els ha permès en els solars que tenien al seu abast, per tal aprofitar l'excel·lent conjuntura i la bona disposició de la demanda. Els mecanismes d'ajustament del mercat han funcionat, tal com ho demostren els increments de les transaccions realitzades i del nombre d'hipoteques constituïdes, que continuen mostrant una tendència expansiva durant els primers mesos d'enguany.

En alguns casos, a més, la resposta de l'oferta ha actuat com a nou al·licient per a la demanda, en proveir de nova i diversa oferta residencial zones amb dèficits històrics o on semblava dubtosa la viabilitat econòmica. Barcelona n'és un bon exponent, amb una oferta nova molt escampada que triplica l'existent en els primers noranta.

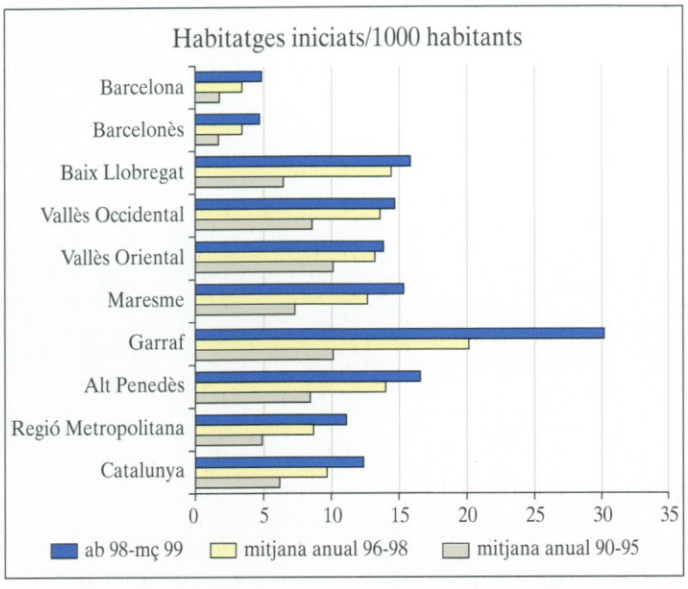

L'escenari resultant de la combinació de tots aquests elements resulta molt favorable a l'absorció de la nova oferta, impulsa el creixement de les promocions en venda i, alhora, estimula l'avançament en la construcció de nous habitatges. Les elevadíssimes xifres d'habitatges iniciats durant els darrers trimestres recullen aquesta situació i mostren com s'acumulen promocions que s'haurien desenvolupat en un calendari més espaiat de no existir l'evidència d'un lleu però cada cop més tangible deteriorament de les condicions d'accés a l'habitatge que té el seu origen en l'inici d'un revifament dels preus de venda i que difícilment podrà compensar-se amb noves rebaixes dels tipus d'interès donats els baixos nivells assolits.

Barcelona i les zones turístiques de Catalunya són els àmbits territorials on es registren els creixements més notables al llarg d'aquest trimestre, mentre decau lentament el ritme de creixement al conjunt de la regió metropolitana.

La intensificació del ritme de creixement durant aquest primer trimestre d'any és especialment significativa a Barcelona, on, com s'ha dit, l'increment interanual supera el 70 per cent. En termes d'acumulats dels darrers dotze mesos, els habitatges iniciats superen les 7.300 unitats, un 32 per cent més que un any enrere. Aquesta oferta tan abundant comprèn promocions d'una àmplia varietat, tant en termes d'ubicació —a barris amb teixit urbà consolidat i a noves àrees residencials —, com de dimensió, preu, i règim de venda, amb habitatges de promoció pública, subvencionats, de preu taxat i de mercat lliure. Justament, és important destacar que aquests volums tan importants de nova oferta residencial provenen de la coincidència de nombroses promocions al mercat lliure amb d'altres —algunes d'elles molt grans, com les de l'obertura de la Diagonal o les del Front Marítim del Poblenou— en les que l'administració ha jugat un paper important amb l'aportació de sòl recentment alliberat d'altres usos.

Habitatges iniciats als grans municipis de la RMB

	4t. tr. 1998	1998	Variació (%)[1]
Barcelona	2.054	6.458	32,0
l'Hospitalet de Llobregat	250	522	10,7
Badalona	549	1.031	–2,8
Sabadell	312	2.217	29,2
Terrassa	625	2.653	3,7
Santa Coloma de Gramenet	25	298	47,6
Mataró	206	1.188	–24,3
Cornellà de Llobregat	93	348	–50,7
Sant Boi de Llobregat	223	563	29,5
el Prat de Llobregat	135	499	–11,2
Rubí	184	989	–29,6
Viladecans	82	1.456	72,6
Granollers	54	655	12,3
Cerdanyola del Vallès	159	522	53,6
Total municipis > 50.000	**4.951**	**19.399**	**12,8**
Total RMB	**10.668**	**42.738**	**8,3**
Total Catalunya	**20.304**	**71.776**	**22,0**

1. Variació interanual dels darrers dotze mesos.
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per l'Institut d'Estadística de Catalunya i la Direcció General d'Actuacions Concertades, Arquitectura i Habitatge.

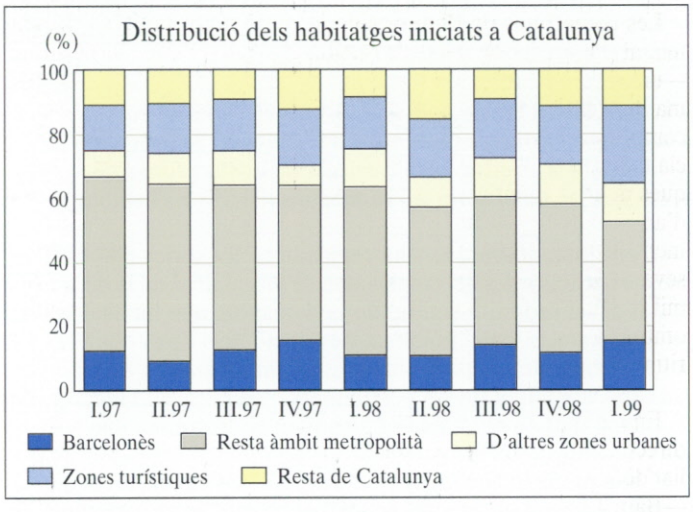

L'altre àmbit territorial on es registra un creixement molt important és el que correspon a Resta de Catalunya, que engloba les comarques de fora de la regió metropolitana de Barcelona i que creix en conjunt més d'un seixanta per cent per sobre del primer trimestre del 1998. En concret, les comarques que experimenten creixements més notables són les que s'engloben sota l'epígraf de "zones turístiques", on el nombre d'habitatges iniciats augmenta un 85 per cent en termes interanuals.

A diferència del que va passar en els primers noranta, quan pràcticament tot el que es construïa anava destinat a habitatge habitual, durant la segona meitat de la dècada ha cobrat progressiva importància la producció d'habitatges destinats a la segona residència i, en especial, a l'habitatge turístic. El revifament del creixement registrat enguany s'ha d'afegir als creixements detectats en el bienni precedent —un 35,1 per cent el 1997 i un 39,6 per cent el 1998—, i s'emmarca en el guany d'atractiu que presenten les cases i els apartaments turístics com a alternativa d'inversió.

Projectes d'habitatges visats pel Col·legi d'Arquitectes (Província de Barcelona)

Any	1r. trim.	2n. trim.	3r. trim.	4t. trim.	Total
1989	7.835	11.753	6.280	7.074	32.942
1990	6.104	5.482	5.059	3.844	20.489
1991	5.521	5.558	4.728	5.763	21.570
1992	5.652	6.150	5.936	4.130	21.868
1993	4.959	6.826	4.803	6.142	22.730
1994	6.337	7.329	6.970	7.108	27.744
1995	7.547	6.801	10.154	6.382	30.884
1996	9.099	9.066	7.780	8.813	34.758
1997	10.894	11.518	10.238	13.205	45.855
1998	19.164	7.558	8.671	10.404	45.797
1999	9.941				

Font: Col·legi d'Arquitectes de Catalunya. Elaboració pròpia.

Variació (%)	Total	Lliures	Protecció oficial
1r. tr. 1999/1r. tr. 1998	–48,1	–49,2	1,4
1r. tr. 1998/1r. tr. 1997	75,9	92,7	–64,1
1998/1997	–0,1	4,7	–52,3
1997/1996	31,9	39,6	62,5

Les comarques de l'interior de la regió metropolitana presenten, al seu torn, disparitat de resultats. La lleu variació registrada —un 2,9 per cent— presenta signe positiu gràcies a la notabilíssima expansió registrada a Barcelona, ja que de les set comarques compreses, només el Barcelonès i el Garraf mostren una tendència expansiva. Aquesta majoria de signes negatius en les comarques metropolitanes és una autèntica novetat després d'un seguit d'anys d'expansió contínua, en els que l'oferta s'ha dedicat bàsicament a proveir d'habitatge habitual les àrees urbanes o sota la seva influència. Una oferta que es concreta en més de dos-cents mil habitatges en el període 1992-1998 i sobre la que plana una ombra de saturació que impedeix que es mantinguin els elevats ritmes de creixement dels darrers anys.

En alguns casos —com al Barcelonès—, la nova oferta ha anat directament destinada a satisfer una demanda insatisfeta i a palliar dèficits històrics a zones densament poblades; en d'altres casos —Baix Llobregat, Maresme, Garraf o Vallès Occidental—, els nous habitatges han actuat com a factor incentivador d'atracció de nova població resident que ha optat per abandonar algun dels municipis més poblats i donar-se d'alta com a resident a algun altre municipi de dimensió més reduïda. En aquest procés de creixement de l'oferta nova, ininterromput des del 1992, han jugat un paper important els ajuts públics a l'habitatge, tant els compresos en els successius Plans de l'habitatge com les bonificacions fiscals previstes per al comprador d'un habitatge habitual.

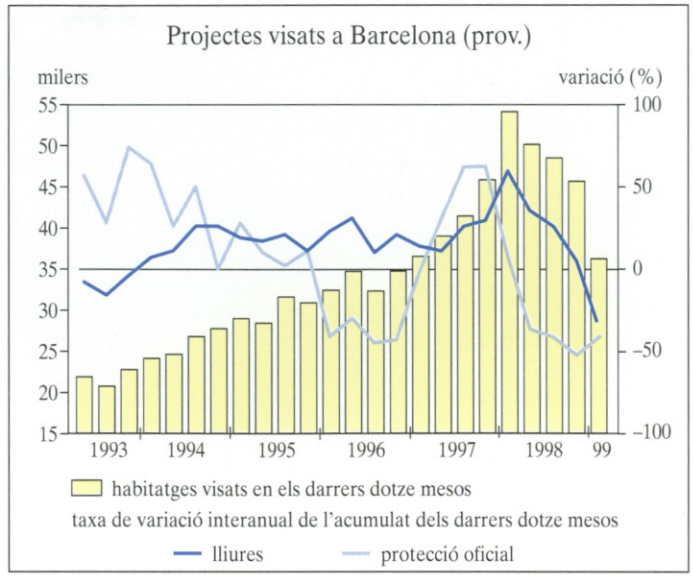

En relació amb la població resident, la producció d'habitatges a la comarca del Garraf destaca notablement sobre la resta de comarques de la regió metropolitana i sobre el conjunt de Catalunya. Amb un índex de producció superior a 30 habitatges per mil habitants, depassa àmpliament el corresponent a la resta de comarques; de fet, pràcticament dobla el de l'Alt Penedès, la següent en aquesta ordenació. Si bé en termes absoluts la dotació residencial del Garraf és molt inferior a la d'altres comarques, la notable expansió demogràfica —amb un increment de la població resident del 25 per cent entre 1991 i 1998— i d'oferta residencial —8.900 nous habitatges en el mateix període— la converteixen en un bon exemple del procés de canvi d'escala que comporta la seva conversió de comarca amb petits nuclis residencials i de segona residència a àrea residencial molt més interrelacionada amb l'entorn metropolità.

La resta de comarques presenta uns índex de producció molt més moderats, que van entre els 5 habitatges iniciats/1.000 habitants del Barcelonès —la comarca més poblada— als poc més de 15 del Maresme, el Baix Llobregat i l'Alt Penedès. A tot arreu es constata l'augment gradual d'aquest índex al llarg dels darrers anys i, especialment, els elevadíssims nivells actuals, que, excepte al Vallès Oriental i al Vallès Occidental, doblen els corresponents a la primera meitat de la dècada.

Sostre previst a les llicències d'obres aprovades (m²)

	Sostre nou							Reforma i Ampliació	Total[2]
	Residencial	Aparcament	L. comercials	Oficines	Equip. i hotels	Indúst. i altres	Total nou[1]		
1988	275.752	210.327	59.141	56.149	32.542	47.953	681.864	140.903	822.767
1989	480.800	403.524	174.196	79.260	59.436	94.756	1.291.972	114.772	1.406.744
1990	451.787	629.003	241.413	267.339	301.827	111.789	2.003.158	202.625	2.205.783
1991	252.847	435.874	122.016	202.940	127.512	55.567	1.196.756	147.425	1.344.181
1992	192.105	278.695	110.557	86.292	82.541	50.917	801.107	194.087	995.194
1993	286.341	507.874	119.905	105.890	106.016	57.222	1.183.248	375.741	1.558.989
1994	230.622	355.673	70.140	14.975	58.245	30.403	760.058	243.554	1.003.612
1995	337.926	430.047	193.079	11.795	56.219	37.633	1.066.699	304.241	1.370.940
1996	298.914	202.588	86.594	19.358	39.660	16.612	663.726	325.598	1.080.468
1997	555.174	437.184	230.673	22.627	56.765	108.859	1.411.282	325.985	1.737.267
1r. tr.	162.507	86.336	35.199	600	32.993	29.712	347.347	84.008	431.355
2n. tr.	135.269	50.389	29.799	6.858	4.698	11.771	238.784	107.250	346.034
3r. tr.	119.871	50.496	40.545	4.820	17.676	29.908	263.316	80.959	344.275
4t. tr.	137.527	249.963	125.130	10.349	1.398	37.468	561.835	53.768	615.603
1998	579.302	281.106	102.442	16.277	91.198	73.465	1.143.790	422.608	1.566.398
1r. tr.	93.914	37.299	13.795	2.795	1.242	28.856	177.901	74.031	252.271
2n. tr.	244.182	117.925	53.169	590	15.021	15.077	445.964	79.600	525.784
3r. tr.	94.364	62.306	15.360	262	62.877	11.516	246.685	159.016	405.701
4t. tr.	146.842	63.576	20.118	12.630	12.058	18.016	273.240	109.961	382.642
1999									
1r. tr.	108.402	119.264	21.724	861	39.571	38.182	328.004	80.482	408.510

1. Fins l'any 1991 inclou el sostre de nova planta dels projectes d'ampliació.
2. A partir de 1996 canvia la classificació per usos i en els diferents epígrafs es comptabilitzen els usos assignats per plantes. El total recull la resta d'usos i per això pot ser superior al sostre nou més el de reforma i ampliació. Les dades dels darrers dotze mesos són provisionals.
Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades pel Servei de Control de l'Edificació de l'Ajuntament de Barcelona.

Habitatges i places d'aparcament

	Habitatges			Places d'aparcament
	nous	amp. i reforma	total	
1992	1.815	98	1.913	11.499
1993	2.761	689	3.450	19.609
1994	2.483	349	2.832	14.202
1995	3.978	927	4.905	15.642
1996	3.348	1.053	4.401	6.521
1997	5.795	874	6.669	15.199
1998	6.112	1.297	7.409	10.336
1r. tr.	1.064	268	1.332	1.724
2n. tr.	2.536	246	2.782	3.974
3r. tr.	1.000	325	1.325	2.384
4t. tr.	1.512	458	1.970	2.254
1999				
1r. tr.	1.056	165	1.221	3.545

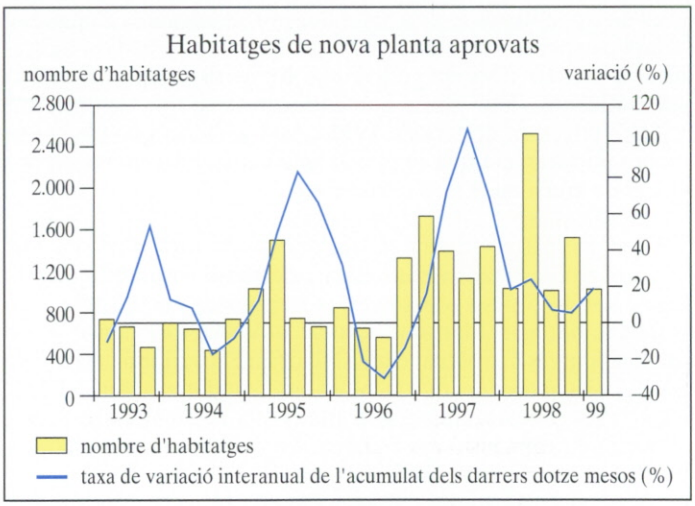

La construcció residencial manté la tendència alcista dels darrers anys i continua liderant el creixement de l'edificació a la ciutat; un protagonisme que, durant aquest primer trimestre de l'any, comparteix amb un gran centre de lleure a Nou Barris.

Els lleus indicis de moderació de la tendència expansiva que s'havien detectat darrerament en la superfície prevista a les llicències d'obres semblen haver-se esvaït i, durant el primer trimestre d'enguany, s'observa una nova represa del ritme de creixement, amb un increment del sostre total del 61,9 per cent en relació amb el mateix trimestre del 1998. La renovació d'aquest impuls expansiu és especialment significativa en el segment d'obra nova, on destaca l'aprovació de la llicència de construcció d'un gran centre de lleure de més de cent-mil m² situat al barri de Porta.

També han contribuït notablement a aquest repunt de la tendència alcista les promocions residencials. L'abundància, la diversitat de grandària i tipologia i la dispersió geogràfica de les promocions residencials previstes a les llicències durant aquest trimestre fa que s'hagi de tornar a posar l'accent en el protagonisme d'aquesta mena d'obres a la ciutat. En aquesta acumulació d'oferta nova que posen al mercat constructors i promotors es comença a detectar un cert avançament de projectes per aprofitar la bona disposició de la demanda davant d'una perspectiva d'empitjorament de les condicions d'accés a l'habitatge derivada de les incipients tensions dels preus i de l'acabament de la fase de millora progressiva de les condicions de finançament. Es perfila així, probablement en un to menor, un escenari de continuïtat de la conjuntura de dinamisme que viu el sector, animat no només per l'extraordinari ritme de la construcció d'habitatges sinó també pel seguit d'obres de renovació i d'actuacions en noves infraestructures actualment en curs.

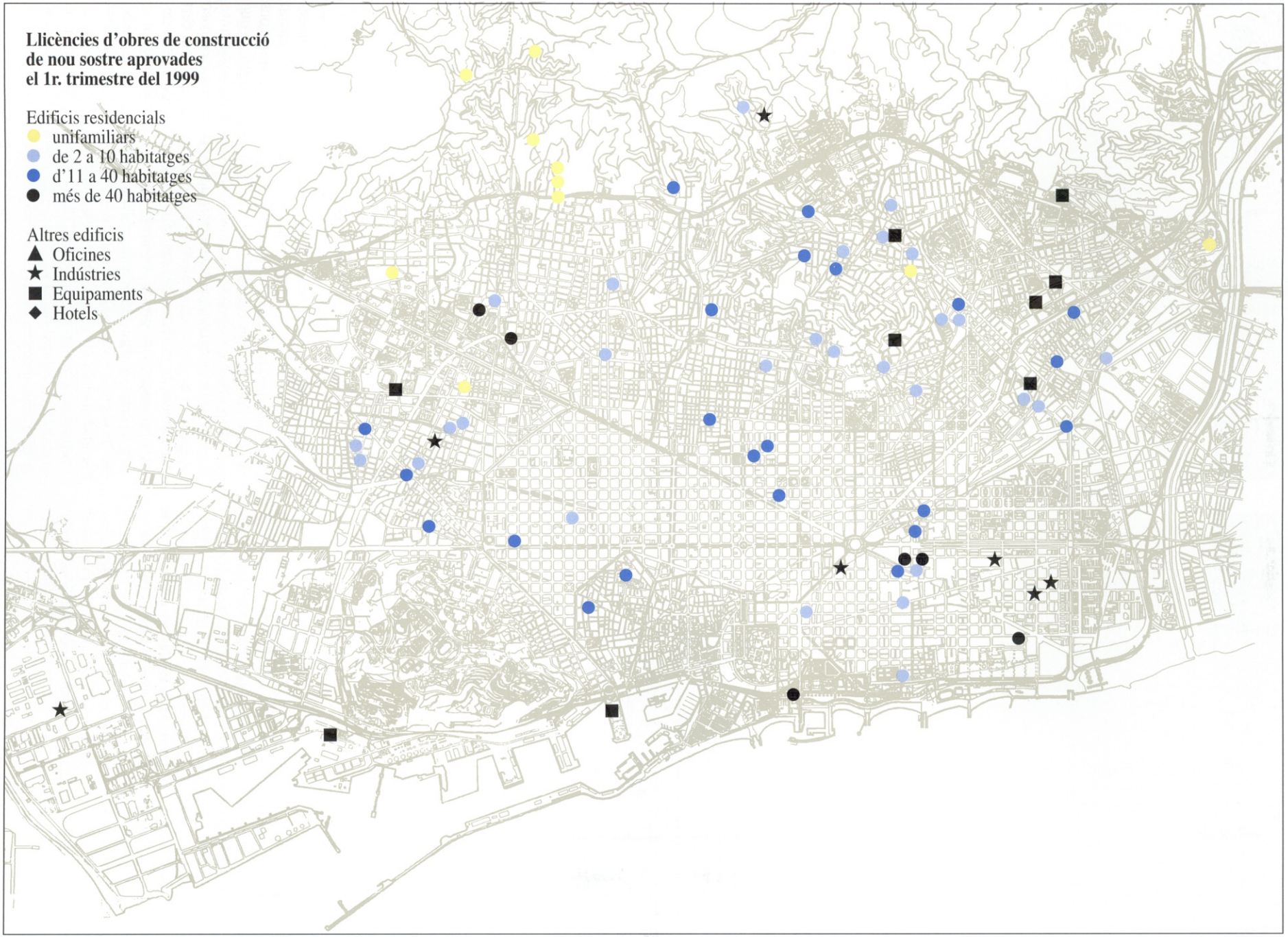

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades pel Servei de Control de l'Edificació de l'Ajuntament de Barcelona.

Preu mitjà declarat de lloguer dels locals (ptes/m²/mes)	1994	1995	1996	1997	1998
1. Ciutat Vella	881	944	896	908	915
2. L'Eixample	1.060	1.030	992	1.026	1.141
3. Sants-Montjuïc	879	958	878	964	877
4. Les Corts	1.334	1.245	1.017	1.127	1.354
5. Sarrià-Sant Gervasi	1.151	1.086	1.076	1.081	1.119
6. Gràcia	1.064	1.103	860	889	936
7. Horta-Guinardó	902	1.048	746	893	928
8. Nou Barris	958	1.064	897	1.108	1.068
9. Sant Andreu	934	924	965	870	921
10. Sant Martí	749	826	858	659	940
Barcelona	**1.038**	**1.029**	**982**	**976**	**1.064**
Preu màxim de les oficines a l'Eix Central de Negocis	2.200	2.200	2.200	2.300	2.400

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de base facilitades per la Cambra de la Propietat Urbana de Barcelona. Les dades de l'ECN provenen de Richard Ellis.

Principals activitats a desenvolupar als locals d'oficines i similars llogats a Barcelona (1998)

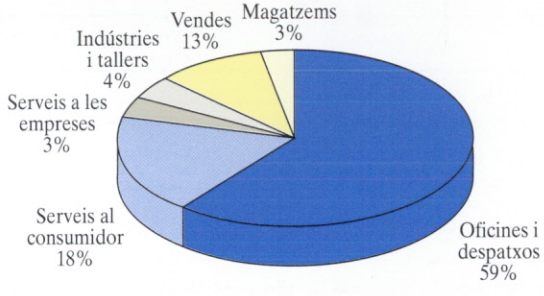

1998 és un any de canvi de rumb en l'immobiliari destinat a oficines: la pressió de la demanda accelera l'absorció de l'oferta i situa els preus en una trajectòria ascendent després d'un quinquenni de feblesa.

Per tercer semestre consecutiu, els lloguers de les oficines flexionen a l'alça i ho fan pràcticament a tota la ciutat. Això confirma el trencament de la tendència descendent dels preus dels darrers anys i la consolidació d'una fase alcista que, per ara, es presenta força moderada, lluny dels forts increments que es registraren durant la segona meitat dels vuitanta quan s'acusà un greu dèficit d'oferta; actualment, tot i els augments, tant els preus corresponents al conjunt de la ciutat com els corresponents als edificis exclusius de primera categoria se situen encara —en termes nominals— per sota dels vigents en els primers anys de la dècada.

El context expansiu que caracteritza actualment l'economia afavoreix tant la creació de noves empreses com els trasllats d'existents situades a edificis antics o amb condicions deficients a d'altres més moderns amb serveis integrats de qualitat. L'evolució recent del mercat laboral, fruit també d'aquesta conjuntura econòmica, explica la creixent necessitat de moltes empreses de disposar de més m² per acollir els increments de plantilles. I si bé aquests elements impulsors de la demanda no han provocat fins ara greus tensions de preus per haver existit sostre disponible al mercat, el cert és que progressivament es van esgotant aquests estocs de sostre.

Superfície mitjana dels locals (m²)	1994	1995	1996	1997	1998
1. Ciutat Vella	115	113	122	125	106
2. L'Eixample	123	131	129	128	128
3. Sants-Montjuïc	141	111	110	118	103
4. Les Corts	143	182	118	139	122
5. Sarrià-Sant Gervasi	122	122	121	104	123
6. Gràcia	101	118	97	112	103
7. Horta-Guinardó	86	80	173	75	123
8. Nou Barris	65	73	89	72	84
9. Sant Andreu	121	161	111	97	76
10. Sant Martí	163	150	121	195	132
Barcelona	**124**	**129**	**123**	**127**	**120**

Preus de lloguer d'oficines i similars (2n. sem. 1998)

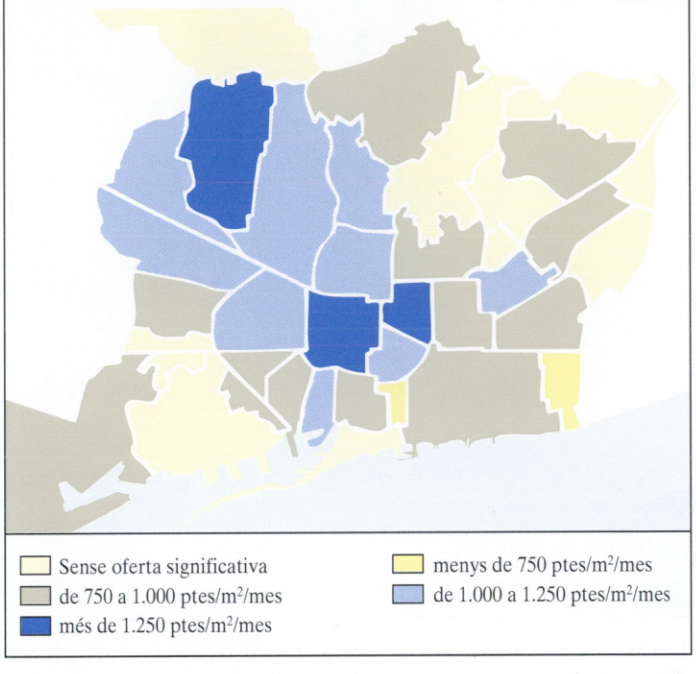

La davallada de la taxa de desocupació que s'ha registrat en la segona meitat de la dècada —i que a finals del 1998 se situà al voltant del 6 per cent— adverteix de possibles tensions al mercat i especialment en el segment de demanda que cerca grans superfícies, si bé la incorporació de nova oferta —com la recent del World Trade Center— pot mitigar aquests desajustaments per limitació de l'oferta. Cal, però, no menystenir la importància d'aquest aspecte, sobretot quan és un dels més valorats a nivell internacional a l'hora de triar Barcelona per a establir un negoci. Precisament, part de l'impuls que ha servit per projectar Barcelona al sisè lloc que ocupa actualment en el rànquing de ciutats europees preferides per situar una empresa ha estat, juntament amb l'elevat nivell de qualitat de vida, la disponibilitat d'espai per a oficines.

La progressiva davallada del rendiment de capitals invertits a llarg termini en actius de màxima solvència com ara el deute públic ha suposat un notable incentiu per l'immobiliari en general i per al d'oficines en particular, en estar disposats els inversors a acceptar rendibilitats més ajustades. Aquest guany d'atractiu, potenciat en un context de baixa inflació, suggereix un futur proper de gran dinamisme en aquest segment de l'immobiliari.

Lloguer de locals comercials i per a serveis personals

Preu mitjà de lloguer dels locals comercials	1994	1995	1996	1997	1998
	(ptes/m²/mes)				
1. Ciutat Vella	1.142	1.006	979	971	1.113
2. L'Eixample	1.167	1.198	1.196	1.093	1.314
3. Sants-Montjuïc	961	990	989	952	1.115
4. Les Corts	1.152	1.072	1.113	1.183	1.269
5. Sarrià-Sant Gervasi	1.332	1.186	1.244	1.115	1.140
6. Gràcia	991	1.044	998	1.026	1.031
7. Horta-Guinardó	1.039	1.066	1.017	978	1.009
8. Nou Barris	1.156	1.060	1.066	1.025	1.085
9. Sant Andreu	1.019	1.074	1.053	913	1.117
10. Sant Martí	1.067	1.026	953	815	931
Barcelona	**1.113**	**1.091**	**1.081**	**1.009**	**1.120**

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades facilitades per la Cambra de la Propietat Urbana de Barcelona.

Superfície mitjana dels locals comercials llogats	1994	1995	1996	1997	1998
	m²				
1. Ciutat Vella	107	100	106	104	75
2. L'Eixample	128	132	137	143	139
3. Sants-Montjuïc	121	98	101	102	89
4. Les Corts	109	115	115	127	89
5. Sarrià-Sant Gervasi	122	132	100	117	113
6. Gràcia	103	98	110	98	75
7. Horta-Guinardó	90	85	77	87	64
8. Nou Barris	92	80	82	78	84
9. Sant Andreu	119	79	92	122	93
10. Sant Martí	140	118	115	158	101
Barcelona	**117**	**110**	**110**	**120**	**98**

Preu de lloguer dels locals comercials i per a serveis personals (2n. sem. 1998)

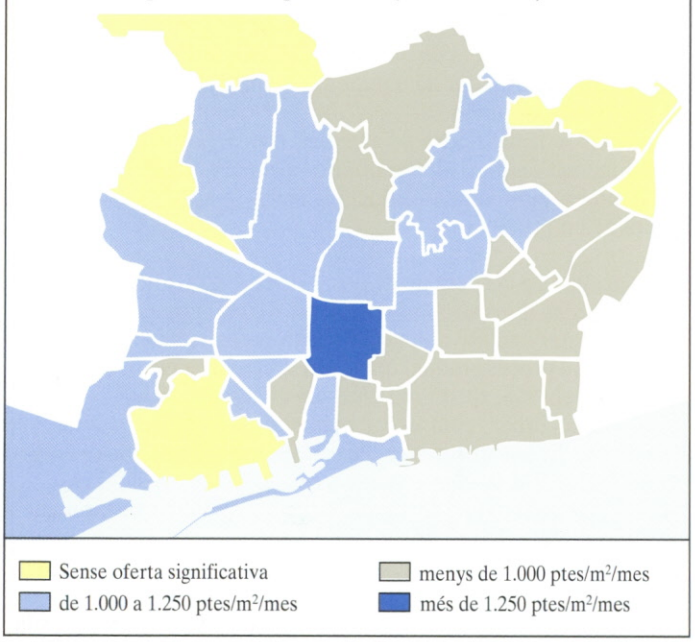

Activitats a desenvolupar als locals llogats (%) (2n. sem. 1998)

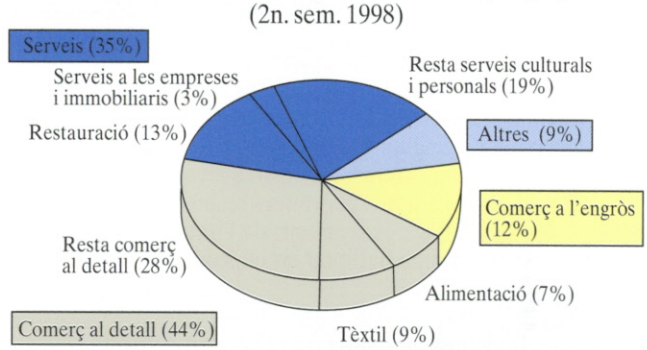

La conjuntura econòmica expansiva i la forta empenta del consum privat dinamitzen l'immobiliari comercial de la ciutat, que registra un augment de preus superior al deu per cent després de cinc anys de davallades contínues.

Les dades de contractes de lloguer destinats a activitats comercials i per a serveis personals que s'han signat durant el segon semestre confirmen l'abandó de la tendència descendent dels preus que ha regit durant els anys centrals de la dècada i que ja es va començar a manifestar durant la primera meitat de l'any. Amb un increment de l'11,1 per cent en relació amb l'any anterior, el preu mitjà de lloguer mensual se situà el 1998 en 1.120 ptes/m² al mes, una xifra superior en termes nominals a les corresponents als quatre darrers anys però encara inferior al nivell de preus vigent a començaments dels noranta.

Aquesta inversió de la tendència dels preus s'ha de situar en un context de forta dinàmica contractual —amb un notable increment del nombre de contractes signats—, pròpia de la fase expansiva que travessa actualment l'economia. En particular, destaca el fort impuls que experimentà el consum privat al llarg del 1998, constatable tant a partir d'indicadors clàssics de consum —matriculació de vehicles—, com d'altres de despesa familiar —enquestes de pressupostos familiars—, o d'altres directament relacionats amb el sector del comerç —enquestes d'opinió del consumidor, del comerç minorista o enquesta de conjuntura comercial. Tots aquests indicadors coincideixen a traçar trajectòries expansives durant el 1998 que, en els casos disponibles, s'estenen als primers mesos d'enguany.

La favorable evolució de l'ocupació —que s'ha traduït en un augment de les rendes familiars— i la millora de la situació subjectiva de les llars, actuen, per tant, com a incentivadores de l'expansió del sector comercial, del de serveis personals i del del lleure. Així es dedueix del bon ritme d'obertura de nous establiments i de la renovació d'existents que, en aquest darrer cas, s'emmarca en un procés de modernització de l'oferta comercial que a molts barris presenta caràcter de reafirmació de la qualitat i la diversitat de l'oferta existent enfront dels nous grans equipaments comercials i que, a més, té un efecte demostració important sobre la resta d'establiments adjacents. Especialment en un moment particularment favorable per a l'obtenció de crèdits, en molts casos un aspecte decisiu a l'hora d'emprendre una aventura empresarial d'aquesta mena.

L'augment de preus que s'ha registrat a l'immobiliari comercial durant el 1998 apareix, així, com a conseqüència de la pressió de la demanda, si bé també recull la voluntat dels propietaris de recuperar-se de la situació depressiva dels darrers anys. Confirma la fermesa d'aquesta recuperació que aquest augment sigui generalitzat a tots els districtes i que es detecti mentre continua ampliant-se l'oferta.

Avanç de preus de venda dels habitatges nous

Preu i oferta residencial nova (1r. semestre 1999)				
	Habitatges en oferta		Preu (ptes/m²)	
Districtes	nombre	(%)[1]	preu mitjà	(%)[1]
1. Ciutat Vella	221	–31,6	258.444	8,9
2. L'Eixample	859	–55,6	312.822	12,6
3. Sants-Montjuïc	351	–72,6	235.037	15,1
4. Les Corts	65	–85,7	432.132	43,7
5. Sarrià-Sant Gervasi	429	–55,1	430.017	10,2
6. Gràcia	282	–7,5	292.414	25,9
7. Horta-Guinardó	381	–4,3	251.456	8,4
8. Nou Barris	160	–58,8	274.849	29,2
9. Sant Andreu	593	–7,2	250.692	17,7
10. Sant Martí	1.052	–53,9	265.537	23,0
Barcelona	**4.393**	**–51,0**	**292.900**	**17,1**

1 Variació (1r. semestre 1999/1r. semestre 1998).
Font: Tecnigrama i elaboració pròpia.

A punt de tancar l'edició d'aquesta publicació s'han difós els primers resultats de l'evolució de l'oferta i dels preus de venda al mercat immobiliari residencial de nova planta a Barcelona durant el primer semestre d'enguany. Coneixedors de l'interès d'aquestes dades per una part important dels nostres lectors, presentem aquí un avanç molt concís d'aquests primers resultats. L'anàlisi en detall per districtes i dels altres segments de l'immobiliari residencial seran tractats en la forma habitual en el proper número de la publicació.

La reducció de l'oferta derivada de l'absorció dels últims romanents de promocions que mantenien estocs per vendre a preus baixos accentua l'augment generalitzat dels preus de venda.

Les conclusions aparents i rotundes que es deriven de les dades que aquí es presenten —una disminució molt important de l'oferta i un notable augment dels preus— precisen algunes matisacions. La clau explicativa general és la reducció i la transformació de l'oferta, un fet que, a diferència del que suggereixen les dades, no es pot cenyir a un canvi atribuïble estrictament a aquest semestre per la metodologia emprada en l'elaboració de les dades.

Convé recordar el concepte d'oferta que aquí s'utilitza; en termes quantitatius i d'evolució, aquestes dades discrepen força de les xifres d'habitatges visats o de les de llicències d'obres concedides perquè només recullen el conjunt dels habitatges de les promocions on hi ha algun habitatge en venda durant la realització del treball de camp. Això fa que promocions relativament petites a preus assequibles ni tan sols arriben a formar part d'aquesta oferta perquè la demanda l'absorbeix amb facilitat. Alhora, arrosseguen com a oferta, promocions on queden petits estocs de difícil sortida —com entresols, habitatges amb poca llum o molt petits, etc...—, fins que troben comprador al mercat. Això és el que ha passat aquest darrer semestre quan, un cop assimilat que els preus iniciaven una senda alcista, aquests estocs a baix preu han vist renovat el seu atractiu —si més no, en termes de preu— i, en un context de forta pressió de la demanda, han estat absorbits.

L'aparició en la mostra de promocions d'habitatges unifamiliars amb preus i superfícies fora de mercat distorsiona a l'alça el preu mitjà unitari.

Amb independència d'aquests aspectes quantitatius, la nova oferta incorporada en aquest darrer semestre presenta unes característiques que accentuen les diferències en comparació amb l'existent un any enrera. Els habitatges que s'han incorporat més recentment són força més grans i força més cars. A Les Corts i a Sarrià-Sant Gervasi, per exemple, els preus es disparen perquè apareixen diverses promocions unifamiliars d'alta categoria. L'increment de la superfície mitjana és força generalitzat, però només és important —superior al vuit per cent— als districtes amb preus més elevats: Les Corts, Sarrià-Sant Gervasi i l'Eixample. Els preus unitaris creixen, per tant, a tot arreu, però ho fan més als districtes on regeixen preus més elevats. Un fet que sembla donar la raó als que afirmen que alguns tenen urgència per col·locar el diner negre abans de la desaparició de la pesseta.

Si segmentem l'oferta existent a la ciutat i analitzem els preus dels set districtes restants —on es concentra el 69 per cent de l'oferta—, en resulta un preu mitjà de 27,5 milions de pessetes, una xifra encara elevada però molt més assumible pel gruix de la demanda, especialment la de millora, que és la principal compradora d'habitatges nous. Una demanda que manté el to de fermesa —i en alguns casos, urgència— del darrer bienni i que sap que, de consolidar-se la tendència a l'alça dels preus, pot veure's expulsada del mercat en no poder confiar en properes davallades dels tipus d'interès per mantenir intacta la seva capacitat d'accedir a un habitatge en propietat.

Per acabar, i a l'espera de disposar de la totalitat de les dades de l'informe, s'ha d'insistir en que aquest augment de preus mitjà no s'ha d'imputar exclusivament a l'oferta més recent sinó que és el resultat d'un procés gradual que es va accelerar a partir de la segona meitat del 1998, aprofitant els darrers descensos dels tipus d'interès. Cal recordar, com es va publicar en el darrer número de BARCELONA ECONOMIA, que les 261.00 ptes/m² de mitjana del segon semestre de 1998 es convertien en 281.000 si es consideraven només les promocions en oferta que s'acabaven d'incorporar al mercat. Així mateix, la mitjana del preu de segona mà durant l'any passat també reflecteix aquesta tònica alcista del mercat residencial.

VI. Ocupació i oferta d'activitat econòmica

Estimació de la població activa i ocupada

Període	Població Activa						Població Ocupada	
	Barcelona			Regió Metropolitana			Barcelona	RMB
	Total	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total	Total
1991	712.521	n.d.	n.d.	1.775.885	1.103.575	672.310	646.226	1.578.137
1992	703.983	n.d.	n.d.	1.745.789	1.078.796	666.993	634.492	1.540.611
1993	695.445	392.369	303.076	1.832.178	1.100.148	732.030	609.109	1.572.425
1994	686.907	393.837	293.070	1.850.809	1.103.738	747.071	599.989	1.603.232
1995	678.369	376.385	301.984	1.871.244	1.104.763	766.481	602.301	1.650.361
1996	679.737	377.372	302.365	1.896.387	1.119.434	776.953	613.112	1.693.393
I.97	672.014	370.612	301.402	1.864.322	1.101.346	762.976	605.459	1.663.947
II.97	676.305	371.579	304.726	1.882.136	1.113.222	768.914	612.921	1.694.254
III.97	678.857	367.565	311.292	1.892.733	1.113.131	779.602	616.251	1.707.917
IV.97	676.063	369.574	306.489	1.881.223	1.110.390	770.833	617.199	1.703.854
I.98	673.642	368.899	304.743	1.871.082	1.094.860	776.222	615.506	1.699.979
II.98	674.104	376.560	297.544	1.873.001	1.093.528	779.473	620.231	1.717.626
III.98	677.031	377.012	300.019	1.885.151	1.102.534	782.617	624.342	1.731.758
IV.98	672.146	370.998	301.148	1.864.870	1.090.018	774.852	622.206	1.719.079
I.99	671.838	375.181	296.657	1.863.592	1.085.086	778.506	622.735	1.722.359

Nota: Dades a final de període. Les dades dels últims quatre trimestres són provisionals.
Font: Estimació pròpia a partir de les dades censals, de l'Enquesta de Població Activa per a Barcelona i província, i de les dades d'atur de les OTG.

Taxes d'activitat i d'ocupació (Barcelona)

Període	Total	Homes	Dones
	Taxa d'activitat		
maig 96	66,7	77,7	56,3
I.97	63,7	72,4	55,5
II.97	65,2	74,0	57,0
III.97	67,0	76,5	58,5
IV.97	65,3	75,7	56,0
I.98	65,7	76,1	56,4
II.98	65,8	77,8	55,1
III.98	66,5	78,4	55,9
IV.98	64,5	76,0	54,4
I.99	62,9	74,2	52,8
	Taxa d'ocupació		
maig 96	52,9	64,3	42,2
I,97	50,9	58,8	43,4
II.97	53,1	62,6	44,2
III.97	55,5	65,9	46,1
IV.97	54,2	65,6	44,1
I.98	54,8	67,2	43,7
II.98	55,5	69,1	43,2
III.98	55,2	69,2	42,7
IV.98	54,3	67,3	42,8
I.99	54,2	66,5	43,1

Nota: Dades referides a la població de 16 a 64 anys.
Font: Departament d'Estadística. Ajuntament de Barcelona.

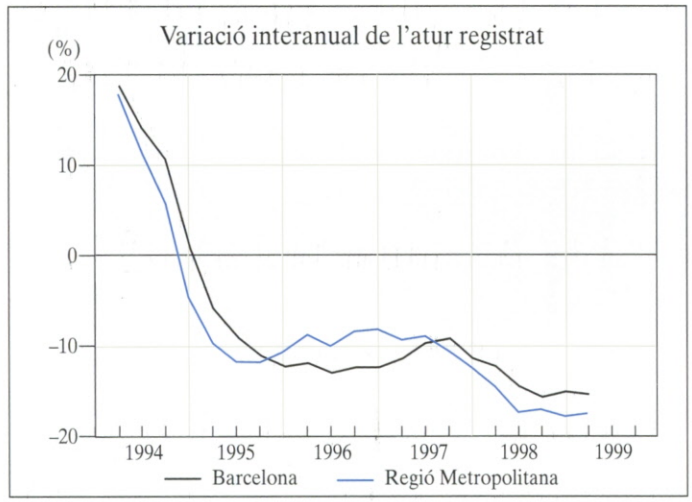

L'augment de l'ocupació i el descens de l'atur en el primer trimestre, dins d'un marc d'estancament de la població activa, evoluciona a unes taxes similars a les de períodes anteriors o fins i tot més positives.

Les grans dades referides al mercat laboral durant el primer trimestre d'enguany no difereixen massa de les que caracteritzaren el conjunt de l'any passat. En un marc de població activa relativament estancada, continua augmentant l'ocupació i disminuint l'atur. També, com l'any passat i segons les dades disponibles, sembla que el creixement econòmic sostingut i les diverses tipologies contractuals destinades a flexibilitzar el mercat laboral no són prou estímul per augmentar les taxes d'activitat.

Atur registrat a Barcelona i a la Regió Metropolitana

Període	Total	Masculí	Femení	<25 anys	Indústria	Construcció	Serveis	S.o.a.
	Barcelona							
31 des. 1991	66.295	27.721	38.574	13.721	23.199	3.063	35.372	4.572
31 des. 1992	69.491	32.795	36.696	14.029	23.785	4.461	37.193	3.956
31 des. 1993	86.336	44.246	42.090	18.432	28.785	5.567	46.312	5.529
31 des. 1994	86.918	45.129	41.789	16.806	28.922	5.183	45.611	7.016
31 des. 1995	76.068	38.808	37.260	11.121	23.658	4.535	40.906	6.793
31 des. 1996	66.625	33.273	33.352	9.255	18.554	3.946	36.435	7.511
31 març 1997	66.555	33.048	33.507	9.176	17.933	3.888	36.991	7.569
30 juny 1997	63.384	31.122	32.262	8.161	16.749	3.530	35.471	7.467
30 set. 1997	62.606	30.194	32.412	8.278	16.122	3.450	35.441	7.421
31 des. 1997	58.864	28.026	30.838	7.584	14.196	3.259	34.114	7.105
31 març 1998	58.136	27.210	30.926	7.104	13.520	3.113	34.526	6.788
30 juny 1998	53.873	24.609	29.264	5.892	12.677	2.822	31.834	6.352
30 set. 1998	52.689	23.798	28.891	5.928	12.439	2.805	31.157	6.085
31 des. 1998	49.940	22.837	27.103	5.113	11.859	2.590	29.793	5.501
31 març 1999	49.103	22.136	26.967	4.899	11.343	2.451	29.576	5.520
	Regió Metropolitana							
31 des. 1991	197.748	77.016	120.732	51.572	85.680	13.076	82.063	16.280
31 des. 1992	205.248	94.980	110.268	55.186	87.125	19.395	84.296	13.813
31 des. 1993	259.753	132.910	126.843	73.260	105.867	24.933	108.209	19.869
31 des. 1994	247.577	125.478	122.099	61.345	96.656	21.921	104.999	23.032
31 des. 1995	220.883	109.646	111.237	44.857	80.441	19.440	97.275	22.807
31 des. 1996	202.994	99.511	103.483	38.954	67.857	17.991	92.253	24.018
31 març 1997	200.375	97.460	102.915	37.702	65.111	17.510	93.368	23.524
30 juny 1997	187.882	89.465	98.417	33.053	60.851	15.779	87.899	22.588
30 set. 1997	184.816	87.090	97.726	32.788	59.037	15.265	87.719	22.010
31 des. 1997	177.369	82.619	94.750	30.720	54.737	14.641	86.387	20.641
31 març 1998	171.103	77.107	93.996	28.061	51.690	13.251	86.014	19.395
30 juny 1998	155.375	68.222	87.153	22.519	47.626	11.716	77.710	17.599
30 set. 1998	153.393	67.016	86.377	23.070	47.015	11.681	77.039	16.956
31 des. 1998	145.791	64.634	81.157	20.294	45.563	10.684	74.018	14.735
31 març 1999	140.715	60.758	79.957	18.601	43.283	9.781	72.695	14.281
	Catalunya							
31 març 1999	189.238	78.824	110.414	26.131	57.091	13.677	98.917	17.947

Font: Dades facilitades pel Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona i pel Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya.

Variació (%)	Barcelona		RMB	
	31 març 99/ 31 des. 98	31 març 99/ 31 març 98	31 març 99/ 31 des. 98	31 març 99/ 31 març 98
Atur total	–1,7	–15,5	–3,5	–17,8
— masculí	–3,1	–18,6	–6,0	–21,2
— femení	–0,5	–12,8	–1,5	–14,9
— juvenil	–4,2	–31,0	–8,3	–33,7
— agr., ram. i pesca	8,1	12,7	–14,7	–10,4
— indústria	–4,4	–16,1	–5,0	–16,3
— construcció	–5,4	–21,3	–8,5	–26,2
— serveis	–0,7	–14,3	–1,8	–15,5
— s.o.a.	0,3	–18,7	–3,1	–26,4

Cal tenir en compte, a l'hora de comparar les dades del primer trimestre en relació amb l'any passat, que enguany els registres d'aturats i de nombre d'afiliats a final de març compten amb el fet que la Setmana Santa s'ha avançat al calendari en relació amb l'any anterior i per tant el tancament de les dades a final de període inclou la contractació temporal pròpia d'aquest període de vacances.

La reducció contínua de l'atur des de fa més de quatre anys permet batre cada mes nous rècords de mínims. Atès que no hi ha cap indici que aquesta davallada no continuï a mitjà termini, és previsible que abans d'acabar l'estiu l'atur a Barcelona s'hagi reduït fins a l'entorn de les 45.000 persones, amb una taxa d'atur propera al 6,5 per cent.

Taxes d'atur registrat				
Període	**Barcelona**	**RMB**	**Catalunya**	**Espanya**
1989	9,6	12,2	11,6	16,2
1990	9,1	11,4	10,9	15,6
1991	9,3	11,1	11,0	15,6
1992	9,9	11,8	11,2	15,4
1993	12,4	14,2	13,8	17,6
1994	12,7	13,4	12,6	16,5
1995	11,3	11,8	11,1	15,1
1996	9,8	10,7	10,2	13,8
I.97	9,9	10,7	10,1	13,9
II.97	9,4	10,0	9,1	13,0
III.97	9,2	9,8	8,9	12,6
IV.97	8,7	9,4	8,9	12,8
I.98	8,6	9,1	8,6	12,6
II.98	8,0	8,3	7,5	11,5
III.98	7,8	8,1	7,4	10,9
IV.98	7,4	7,8	7,4	11,0
I.99	7,3	7,6	7,0	10,8

Per quart trimestre consecutiu, el descens de l'atur registrat es consolida a taxes superiors al 15 per cent a Barcelona i al 17 per cent a la regió metropolitana.

Si diferenciem per sexe i edats, un cop més l'atur disminueix amb més intensitat entre els homes i els joves que entre les dones. Una situació que arrossega el tremp de la indústria i sobretot de la construcció, sectors que tradicionalment ocupen més mà d'obra masculina que femenina. En la construcció, el nivell d'activitat actual fa que es pugui parlar quasi de plena ocupació en algunes especialitats, amb la repercussió que les dificultats per aconseguir personal pot tenir —i de fet té— en els salaris i en els costos totals de producció.

L'atur juvenil, afavorit per les diverses modalitats de contractes que es beneficien de reduccions fiscals o de subvencions, disminueix a un ritme que dobla el de l'atur total a Barcelona —a grans trets, un 30 contra un 15 per cent— i gairebé el dobla també a la regió metropolitana, amb un 34 i un 18 per cent, respectivament.

Però dins de la distinció entre sectors, aquest primer trimestre confirma una tendència que ja s'havia iniciat l'any passat: la força amb què creix l'ocupació i disminueix l'atur en els serveis pren parcialment el relleu a la indústria i a la construcció com a motors econòmics dels últims anys i permet que les diferències entre sexes s'atenuïn lleugerament. Així, el ritme de descens de l'atur en el terciari s'acosta poc a poc al de la indústria: en poc més de dos anys i mig —des de mitjan de 1997 fins a principis de 1999— el descens interanual de l'atur s'ha accelerat d'un 6 a un 14 per cent a Barcelona, i d'un 5 a un 15 per cent a la regió metropolitana.

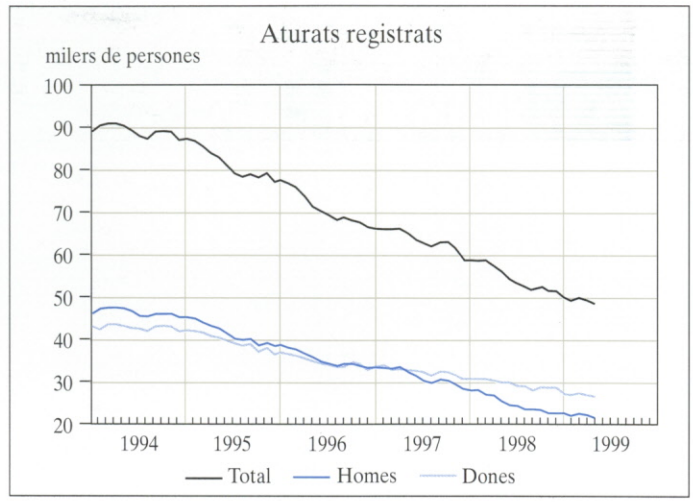

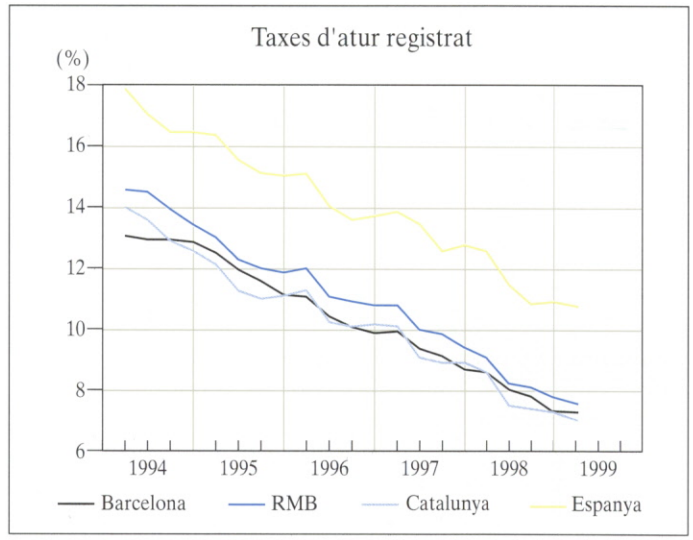

Certament, és prou sabut que dins del concepte d'atur registrat no es recullen totes les demandes d'ocupació de les oficines de l'Inem o de les Oficines de Treball de la Generalitat. En efecte, aquells demandants que treballen i volen canviar de feina no figuren, òbviament, com a aturats. Com tampoc les peticions de feines inferiors a tres mesos o a 20 hores setmanals i d'altres de menor importància.

Distribució dels contractes registrats

Període	Total contractes	Acollits a mesures de foment	No acollits a mesures de foment
1987	220.091	107.702	112.389
1988	291.065	147.458	143.607
1989	328.528	166.999	161.529
1990	350.018	174.760	175.258
1991	379.209	181.460	197.749
1992	368.500	153.474	215.026
1993	268.898	108.080	160.818
	Total	**Temporals**	**Indefinits**
1994	319.814	299.179	20.635
1995	421.277	393.713	27.564
1996	492.431	464.842	27.589
1997	568.954	508.653	60.301
1r. tr.	120.764	112.650	8.114
2n. tr.	137.994	127.594	10.400
3r. tr.	128.061	111.214	16.847
4t. tr.	182.135	157.195	24.940
1998	679.546	590.539	89.007
1r. tr.	153.555	129.755	23.800
2n. tr.	160.535	136.828	23.707
3r. tr.	137.718	121.801	15.917
4t. tr.	227.738	202.155	25.583
1999			
1r. tr.	199.731	171.006	28.725

Font: Dades de les OTG facilitades pel Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

Variació (%)	1r. tr. 1999/ 1r. tr. 1998	1998/1997
Total contractes	30,1	19,4
Temporals	31,8	16,1
Indefinits	20,7	47,6

És possible que aquests criteris de còmput no recullin part d'una realitat corresponent a aquelles persones que cerquin feina de manera regular i amb un contracte però només per poques hores diàries i com a complement de la resta d'ingressos familiars. Però en qualsevol cas, l'evolució de les dades registrades és un bon indicador de la tendència del mercat laboral, com també ho és, per a la creació d'ocupació, el registre d'afiliats a la Seguretat Social.

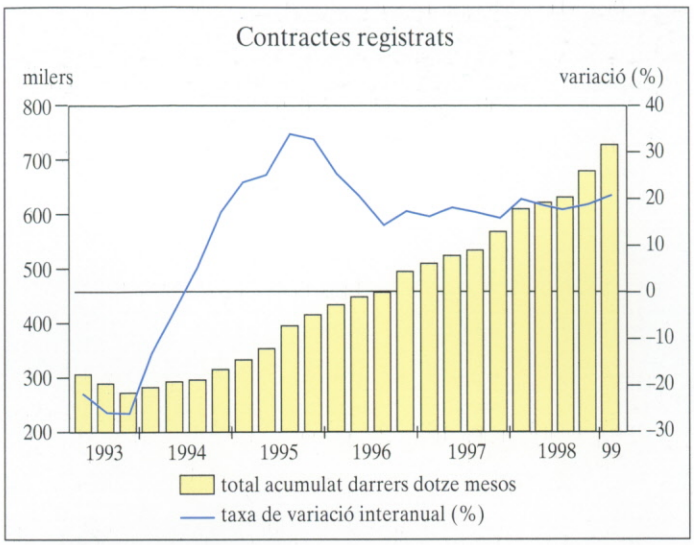

En els darrers dotze mesos les taxes d'atur de Barcelona, regió metropolitana i Catalunya han disminuït entre 1,3 i 1,6 punts relatius. Aquest ventall de ritmes de descens s'ha de relacionar amb l'evolució de la població activa a cadascun dels àmbits. On la població activa està estancada o en regressió, la taxa d'atur es redueix menys que en aquells àmbits on el nombre d'actius creix.

La forta divergència entre el creixement continu del nombre de contractes i el de llocs de treball palesa l'elevada rotació d'una part important de la població ocupada.

A l'hora d'analitzar les dades referides a la contractació laboral, és il·lustratiu i alhora preocupant la desproporció existent entre els 725.000 contractes registrats durant els darrers dotze mesos —d'abril de 1998 a març de 1999— i els poc més de 30.000 nous assalariats afiliats al Règim General de la Seguretat Social durant el mateix període.

Atès que una part d'aquests contractes afecten a treballadors que ja estaven en actiu abans del període de referència, la relació de 23,8 contractes per cada nou treballador assalariat donat d'alta a la Seguretat Social en els darrers dotze mesos només s'ha de considerar a efectes comparatius. Així, mentre es compara molt favorablement amb els valors anteriors a 1997, sembla apuntar a un estroncament de la tendència descendent més recent. Durant els darrers dos anys, gràcies a l'augment de l'ocupació i a l'entrada en vigor de la reforma laboral impulsora de l'ocupació estable, el valor d'aquesta ràtio s'havia reduït fins a menys de 18 contractes per cada nou assalariat durant el 1998.

Distribució dels contractes temporals segons la seva durada (mesos)

Període	Total	<1	1-3	3-6	6-12	12-18	18-24	>24	indeterm.
1998	590.539	181.707	98.227	87.542	17.664	1.178	363	212	203.646
1r. tr.	129.755	36.766	18.304	21.969	3.842	171	123	65	48.515
2n. tr.	136.828	42.403	22.238	22.220	3.056	202	82	54	46.573
3r. tr.	121.801	39.929	23.707	16.442	3.755	270	61	42	37.595
4t. tr.	202.155	62.609	33.978	26.911	7.011	535	97	51	70.963
1999									
1r. tr.	171.006	51.078	25.072	25.730	4.527	231	110	74	64.184

Distribució dels contractes per tipologia i sexe (1r. tr. 1999)

Contractes	Total	Homes	Dones
Indefinits	28.725	16.211	12.514
– a temps parcial	3.164	1.263	1.901
– ordinaris	6.566	4.182	2.384
– minusvàlids	176	108	68
– incentivats	9.955	5.845	4.110
– convertits en indefinits	8.864	4.813	4.051
Temporals	171.006	83.603	87.403
– pràctiques	2.374	1.077	1.297
– temps parcial	46.424	18.274	28.150
– bonificats	57	38	19
– minusvàlids	338	200	138
– obra o servei	43.604	27.984	15.620
– eventuals	56.161	28.809	27.352
– interinitat	15.954	4.366	11.588
– formació	1.459	818	641
– resta	4.635	2.037	2.598

Un indicador més de l'enorme rotació que hi ha entre una part important de la població ocupada és el nombre d'expedients tramesos a les OTG de Barcelona durant el primer trimestre: 141.000 altes de demanda d'ocupació, 143.000 baixes i 192.000 col·locacions per una disminució de l'atur que ha passat de 49.940 persones a principi d'any a 49.103 a final de març.

És cert que els contractes indefinits han augmentat en aquest trimestre, com ho feren en els anteriors, però ho fan a unes taxes inferiors a les dels contractes temporals i en cap cas —ni entre finals de 1997 i principis de 1998, quan es dispararen amb motiu de la nova llei sobre contractes indefinits— han superat el quinze per cent del total de contractes. En realitat, la proporció de contractes de molt curta durada continua sent la tònica dominant. Per exemple, la proporció de contractes inferiors a tres mesos sobre el total d'indefinits ha estat del 47,4 per cent aquest primer trimestre, contra un 44,6 per cent pel conjunt de l'any passat.

Aquestes diferències entre categories de contractes es fan evidents a l'hora de comparar entre sexes. A grans trets, els 200.000 contractes del primer trimestre registrats a Barcelona s'han distribuït equitativament entre homes i dones. Però mentre que en els homes, dels 100.000 contractes, un 16,2 per cent són indefinits, en les dones ho són el 12,5 per cent. Més encara, la proporció de contractes temporals a temps parcial és d'un 28 per cent en les dones contra un 18 per cent en els homes.

Tanmateix, aquesta diferència entre sexes no ha de tenir necessàriament una lectura negativa, ja que el tipus de contractes de poques hores o de temps determinat permet accedir a un lloc de treball nombroses persones que altrament no ho farien, ja sigui per les dificultats reals de trobar feina, ja sigui perquè no es plantejarien accedir al mercat laboral davant la impossibilitat de fer compatible una feina remunerada amb d'altres feines domèstiques i familiars. Aquesta flexibilitat ha contribuït, sens dubte, a regularitzar activitats que altrament es realitzaven en l'economia submergida.

Assalariats i comptes de cotització del règim general de la Seguretat Social

Període	Assalariats			Comptes de cotització		
	Barcelona	RMB	Catalunya	Barcelona	RMB	Catalunya
IV.91	767.767	1.362.510	1.804.920	74.047	145.251	216.306
IV.92	735.427	1.318.814	1.753.094	71.894	139.571	200.788
IV.93	680.265	1.223.867	1.631.986	68.026	132.160	191.359
IV.94	659.431	1.232.726	1.660.670	72.430	146.609	213.181
IV.95	663.865	1.263.463	1.705.443	74.123	153.563	224.702
IV.96	674.151	1.300.405	1.756.657	75.388	158.818	232.716
I.97	686.474	1.329.823	1.806.656	76.141	161.359	237.049
II.97	700.075	1.361.691	1.870.743	76.231	162.658	241.649
III.97	702.640	1.366.763	1.870.013	75.016	160.035	238.194
IV.97	706.616	1.375.197	1.857.480	75.778	163.396	237.988
I.98	721.099	1.413.250	1.916.256	76.095	163.774	241.233
II.98	734.492	1.449.956	1.984.912	76.151	165.204	246.517
III.98	732.439	1.449.244	1.980.238	75.151	162.891	243.299
IV.98	745.462	1.469.393	1.981.904	76.277	165.376	244.514
I.99	751.652	1.488.329	2.020.932	74.094	161.733	238.821

Font (de totes les dades d'aquest apartat): INSS. Dades facilitades pel Departament de Treball de la Generalitat.

Variació (%)	1r. tr. 1999/ 1r. tr. 1998	1998/1997	1997/1996
Assalariats			
— Barcelona	4,2	5,5	4,8
— RMB	5,3	6,8	5,8
— Catalunya	5,5	6,7	5,7
Comptes			
— Barcelona	–2,6	0,7	0,5
— RMB	–1,2	1,2	2,9
— Catalunya	–1,0	2,7	2,3

Unes expectatives econòmiques raonablement expansives després d'un lustre de creixement sense pausa, juntament amb la regularització de treball submergit, són raons suficients per explicar l'augment sostingut d'afiliacions d'actius a la Seguretat Social.

La favorable conjuntura que durant el primer trimestre d'enguany han dibuixat algunes de les principals variables del mercat laboral com ara l'atur i la contractació, es veu plenament confirmada amb l'evolució del nombre d'assalariats afiliats al Règim General de la Seguretat Social. Un trimestre més s'han assolit nous màxims històrics tant al conjunt de la regió metropolitana com a la resta de Catalunya, superant-se àmpliament la xifra de dos milions i mig d'afiliats entre assalariats i autònoms.

Juntament amb aquest procés continuat de superació de màxims, cal remarcar el ritme de creixement que ho fa possible. Després de tres anys d'increment del nombre d'afiliats a una taxa anual acumulativa superior al cinc per cent, l'evolució del primer trimestre d'enguany no desmereix d'aquest ritme de creixement i dóna continuïtat a la trajectòria ascendent iniciada l'any 1994. L'augment d'afiliats dels darrers dotze mesos s'acosta als 105.000 a Catalunya, dels quals, 75.000 són llocs de treball localitzats a la RMB. Les empreses i entitats instal·lades a Barcelona han creat durant aquest període, el 30 per cent de l'ocupació assalariada de Catalunya.

Si ens cenyim a les dades d'afiliació corresponent al municipi de Barcelona, tot i que la tendència és igualment expansiva, la taxa de creixement no és tan acusada com a la resta del territori. Les raons que motiven aquest lleu diferencial entre les taxes de creixement de la ciutat central i les del seu entorn metropolità i resta de Catalunya com a espais generadors de llocs de treball són diverses. Hom pot parlar de factors estructurals com ara la major densitat i congestió en tots els aspectes de la ciutat central i també d'un nivell d'especialització i concentració d'activitat productiva molt més elevat a Barcelona que no pas a la resta del territori.

Entre els factors amb una incidència més conjuntural destaca el fet que algunes de les activitats que darrerament han mostrat una major capacitat de creació d'ocupació —és el cas de molts subsectors industrials i de la construcció— viuen un procés de relocalització dins la regió metropolitana, prenent en consideració la nova dimensió de la ciutat. És per això que alhora de valorar el pols econòmic de la ciutat i especialment des del punt de vista del mercat laboral, les xifres estrictes del municipi s'han d'analitzar juntament amb les del entorn metropolità.

Distribució sectorial dels assalariats

Sectors	Barcelona			Regió Metropolitana			(%) RMB/ Catalunya (març 99)
	des. 1997	des. 1998	març 1999	des. 1997	des. 1998	març 1999	
0. Agricultura, ramaderia i pesca	335	311	318	1.394	1.416	1.433	22,6
1. Energia i aigua	7.949	7.235	7.093	9.074	8.384	8.286	61,4
2. Extr. minerals no energ. Química	22.948	23.337	24.053	66.034	67.509	68.478	75,8
3. Metal·lúrgia	49.054	48.342	48.391	153.192	159.718	161.949	79,8
4. Altra indústria manufacturera	47.759	47.318	47.658	167.745	171.804	174.397	66,6
5. Construcció	33.907	37.450	40.254	84.044	98.543	106.107	62,3
6. Comerç i reparacions	116.079	121.166	119.220	242.087	258.978	257.471	73,9
7. Hosteleria	36.282	37.819	37.814	60.375	64.246	65.218	64,7
8. Transport i comunicacions	49.681	49.879	49.413	74.065	77.501	77.685	78,2
9. Finances i assegurances	43.270	43.521	43.483	53.886	54.331	54.351	80,7
10. Serveis immob. i a les empreses	118.176	138.709	140.541	164.990	191.733	196.310	82,6
11. Administració pública	49.047	51.028	52.312	72.790	76.341	76.618	68,2
12. Sanitat, ensenyament i serv. socials	86.596	90.694	91.576	152.149	159.793	160.571	77,2
13. Serveis personals i domèstics	45.256	47.965	48.846	72.861	77.744	78.053	78,2
NC No classificats	277	688	680	511	1.352	1.402	65,6
Total	**706.616**	**745.462**	**751.652**	**1.375.197**	**1.469.393**	**1.488.329**	**73,6**

Distribució del nombre d'assalariats (març 1999)

	Barcelona	RMB	Catalunya
Indústria	16,9	27,8	28,2
Construcció	5,4	7,1	8,4
Serveis	77,6	64,9	63,0
Agricultura + NC	0,1	0,2	0,4
Total	**100,–**	**100,–**	**100,–**

L'augment d'ocupació a la regió metropolitana durant el primer trimestre de 1999 és força generalitzat a tots els sectors però especialment en la Construcció i els Serveis a les empreses.

Reprenent novament la valoració de les dades del primer trimestre s'observa que en els darrers dotze mesos l'augment d'afiliats en situació d'alta al conjunt de la regió metropolitana ha estat generalitzat —amb l'excepció del d'Energia i aigua— a tots els sectors. A banda de la Construcció, que acumula un increment del 14 per cent en el nombre d'assalariats, els creixements més intensos corresponen a les diferents branques del Terciari. El conglomerat de Serveis immobiliaris i a les empreses, amb un creixement de l'11,5 per cent, ha estat el més dinàmic. La resta, amb l'excepció del sector de Finances i assegurances, que ha viscut diferents processos de concentració empresarial que han afectat els volums d'ocupació, han registrat increments d'ocupació a l'entorn del cinc per cent.

Els sectors industrials presenten augments sensiblement més moderats que s'han d'imputar en part al fet que l'augment de plantilles ja s'havia produït amb anterioritat al 1998 i en part, a la desacceleració del creixement que durant la segona meitat de l'any passat va afectar especialment els sectors més exportadors. També s'ha de mencionar l'impacte que sobre l'ocupació imputada al sector industrial té el procés força generalitzat de segregació d'activitats manufactureres que no formen part del nucli dur del procés productiu. I especialment la creixent externalització o subcontractació de serveis per part de les empreses industrials. L'augment del 40 per cent que ha registrat l'ocupació assalariada al sector de Serveis a les empreses de la regió metropolitana d'ençà final de 1996 —quan l'ocupació total només ha crescut un 14,5 per cent— parla per si sol de la transformació que viuen les empreses i en definitiva tot el teixit econòmic.

Distribució dels comptes de cotització per nombre de treballadors									
Any	sense	1-5	6-10	11-25	26-50	51-100	101-500	>500	Total
	Barcelona								
1992	335	53.006	8.396	6.273	2.211	895	600	118	71.894
1993	423	51.366	7.425	5.340	1.929	818	609	116	68.026
1994	580	56.219	7.155	5.212	1.786	783	583	112	72.430
1995	230	58.380	7.040	5.175	1.794	788	596	120	74.123
1996	288	59.531	6.987	5.148	1.888	800	625	121	75.388
1997	337	59.116	7.302	5.387	1.990	868	647	131	75.778
I.98	309	59.169	7.437	5.500	1.983	891	671	135	76.095
II.98	296	59.202	7.390	5.535	2.003	909	677	139	76.151
III.98	295	58.256	7.316	5.529	2.002	929	688	136	75.151
IV.98	446	58.797	7.539	5.634	2.067	967	684	143	76.277
I.99	541	56.430	7.466	5.741	2.087	982	701	146	74.094
	Regió Metropolitana								
1992	728	100.710	17.322	13.166	4.513	1.729	1.219	184	139.571
1993	996	97.192	15.471	11.563	4.036	1.573	1.155	174	132.160
1994	1.268	111.829	15.270	11.357	3.959	1.599	1.150	177	146.609
1995	554	118.793	15.603	11.583	4.025	1.639	1.177	189	153.563
1996	722	123.303	15.643	11.783	4.277	1.644	1.255	191	158.818
1997	736	124.279	17.899	12.551	4.599	1.820	1.308	204	163.396
I.98	721	124.986	16.948	12.932	4.708	1.902	1.368	210	163.775
II.98	703	125.779	17.181	13.125	4.843	1.953	1.398	222	165.204
III.98	781	123.487	17.063	13.097	4.837	1.996	1.380	220	162.891
IV.98	996	125.062	17.405	13.336	4.901	2.043	1.407	226	165.376
I.99	1.334	120.419	17.508	13.655	5.032	2.100	1.459	226	161.733
	Catalunya								
1992	2.484	145.483	24.423	18.169	6.043	2.329	1.616	231	200.788
1993	2.725	141.370	21.929	16.004	5.406	2.139	1.571	215	191.359
1994	1.867	164.397	21.726	15.760	5.440	2.203	1.570	218	213.181
1995	972	175.557	22.328	16.212	5.545	2.251	1.608	229	224.702
1996	1.117	182.516	22.513	16.470	5.917	2.256	1.693	234	232.716
1997	1.070	184.645	23.863	17.569	6.310	2.519	1.763	249	237.988
I.98	1.122	186.133	24.483	18.222	6.547	2.628	1.841	257	241.233
II.98	1.196	189.688	25.184	18.670	6.860	2.741	1.909	269	246.517
III.98	1.234	186.792	24.906	18.570	6.810	2.797	1.923	267	243.259
IV.98	1.463	187.566	25.036	18.710	6.787	2.772	1.908	272	244.514
I.99	1.972	179.877	25.423	19.348	7.067	2.876	1.982	276	238.821

Per acabar, i en relació amb l'evolució del nombre d'empreses segons grandària, les dades del primer trimestre posen de relleu una sensible reducció —tant en termes absoluts com relatius— del nombre de comptes de cotització amb menys de sis treballadors. Una reducció que ja s'intuïa en trimestres anteriors però que s'ha accentuat aques principi d'any i que es veu parcialment compensada per augments generalitzats a la resta de segments. Una evolució que sembla indicar que la constitució de noves empreses ha entrat en una fase de creixement alentit o sensiblement menor al de l'ocupació assalariada.

Sense descartar cap possibilitat i a l'espera que les dades de propers trimestres ho confirmin, l'evolució tan dispar entre afiliats i comptes de cotització accentua la tendència alcista de la grandària mitjana de les empreses. Un fet que possiblement s'ha de relacionar amb el desig de les empreses d'aprofitar al màxim les bonificacions a la contractació estable que a partir del 17 de maig ja no seran tan generoses.

En aquest sentit, sembla que el factor que més ha influït en l'augment de plantilles de les empreses ha estat la bonificació de les càrregues socials dels nous treballadors amb contracte indefinit. Segons les dades disponibles, tot i l'augment del PIB durant el trienni 1994-1996, la mitjana de treballadors per empresa continua reduint-se fins al 1997, moment en el que s'inicia un procés de recuperació que encara ara es manté i que s'accentua durant el primer trimestre d'enguany.

Monografia

Una estimació de l'evolució dels llocs de treball localitzats a Barcelona

Redacció de Barcelona Economia

Una estimació de l'evolució dels llocs de treball localitzats a Barcelona

Introducció.

Ara fa gairebé tres anys vàrem publicar, en el número 30 de BARCELONA ECONOMIA, una breu monografia en la que a partir de l'anàlisi conjunta de dades de diverses fonts estadístiques —registres de l'Impost d'Activitats Econòmiques i d'afiliats a la Seguretat Social, a més de les dades censals d'ocupats i de llocs de treball localitzats— s'intentava una aproximació quantitativa al teixit productiu de la ciutat. A banda d'aquest objectiu declarat, el treball previ d'anàlisi va posar de manifest que el tractament conjunt d'aquelles dades oferia també la possibilitat de seguir l'evolució de la capacitat productiva de la ciutat en termes de llocs de treball.

El notable creixement econòmic i dels nivells d'ocupació dels darrers tres anys, a més de la disponibilitat de noves dades, ens impulsa a emprendre novament un exercici d'aquelles característiques. Durant el trienni 1996-1998 l'economia de l'àrea de Barcelona ha acumulat un creixement de l'ordre del deu per cent en termes reals i ha reduït en un terç el nombre d'aturats registrats a final de 1995. És, per tant, de rigor estudiar fins a quin punt aquesta conjuntura tan expansiva ha incidit en la base productiva de la ciutat. Tots les indicis apunten a que n'ha sortit relativament transformada i notablement potenciada.

D'altra banda, en plena fase alcista de l'economia es van conèixer les dades oficials i ja definitives de la situació laboral de la població resident a Barcelona i també les de mobilitat obligada per treball i estudi corresponents al Padró d'Habitants i a l'Estadística de Població de 1996. El notable desfasament temporal entre la data de referència de les dades i la de difusió —pràcticament dos anys— va generar en el seu moment una relativa confusió sobre quina era realment la situació i l'evolució de l'economia de la ciutat. Sortosament, la creixent disponibilitat d'informació estadística corresponent a registres referits de manera específica a la situació laboral de la població —bàsicament d'afiliats en actiu a la Seguretat Social— ajuda a contextualitzar i contrastar les dades dels padrons pel que fa a aquest aspecte.

Una funció —la de servir de reforç i contrapunt a les dades padronals— especialment necessària en aquells municipis i ciutats com ara Barcelona on es detecta un creixent desajust entre la població que hi resideix i l'empadronada. Un desajust purament estadístic que es podria reduir sensiblement si es reconegués la possibilitat d'empadronar-se com a resident a temps parcial a més d'un municipi. Una possibilitat que obligaria a revisar la lògica dels censos de població però que podria satisfer les necessitats actuals i futures d'una part creixent de la població. Com s'ha de reflectir sinó la realitat d'aquelles persones que a mesura que disposen de menys càrregues familiars i més temps lliure viuen a cavall de dues residències? I la d'aquelles persones que mantenen una segona residència més o menys temporal per raons d'estudi o de feina?[1]

Situació laboral de la població de Barcelona segons padrons i cens

	1986	1991	1996
Població total	**1.701.812**	**1.643.542**	**1.508.805**
Població activa	**680.330**	**722.870**	**667.332**
Ocupada	534.540	623.930	529.751
Desocupada	145.790	98.940	137.581
Població no activa	**1.012.421**	**913.693**	**836.819**
Jubilats, pensionistes	253.759	282.715	327.676
Estudiants, escolars	380.985	338.807	286.051
Feines a la llar	287.745	232.854	160.957
Altres situacions	89.932	59.317	62.135

Nota: La diferència entre la Població total i la suma d'actius i no actius és la població que fa el Servei Militar.
Font: Les taules i gràfics d'aquesta monografia s'han elaborat a partir de dades de la Conselleria de Treball de la Generalitat i del Departament d'Estadística de l'Ajuntament de Barcelona.

És evident que aquesta situació distorsiona no només les xifres de població sinó també les de la resta de variables depenents d'aquesta com ara les referides a la situació laboral i a la localització de llocs de treball. Pensem només en aquelles persones que a més de residir a la ciutat, també hi treballen o estudien de forma habitual però —per raons diverses i perfectament lícites— estan empadronades en un altre municipi. Cada persona en aquesta situació genera teòricament uns desplaçaments intermunicipals diaris que en realitat no fa. Aquest fet no tindria més importància si no fos perquè resta credibilitat a les mateixes xifres de població de dret i a la resta de magnituds relacionades, incloses les de mobilitat obligada per treball i estudi.

La situació laboral de la població segons el Padró de 1996.

Exposats aquests antecedents i abans de centrar-nos en l'anàlisi de les dades de final de 1998, pot ser d'interès acotar mínimament les corresponents a la situació laboral segons el darrer padró. Els 667.332 barcelonins que l'any 1996 es declaren laboralment actius representen una disminució del 7,7 per cent en relació amb les xifres de 1991; un descens lleument menor que el del total de la població, fet que explica que la taxa d'activitat dels residents en edat de treballar mantingui la tendència alcista dels anys vuitanta.

Si els dos períodes de referència corresponguessin a moments mínimament comparables del cicle econòmic —que no és així, entre d'altres raons per la singularitat del període preolímpic—, de ben segur que les dades mostrarien, amb força més contundència, que el retrocés demogràfic de Barcelona s'ha concentrat especialment entre la població inactiva. A més a més, s'ha de tenir present que aquestes són unes dades que en termes absoluts es veuen directament afectades per la subvaloració que —segons s'ha exposat amb anterioritat— creiem caracteritza les xifres padronals de població resident.

[1] Un tractament més exhaustiu d'aquesta problemàtica es pot seguir a la monografia *Evolució de la població de Barcelona i de la regió metropolitana. Algunes consideracions addicionals* publicada al núm. 32 de BARCELONA ECONOMIA.

Evolució de l'atur segons diferents fonts

	1986	1991	1996	1998 (ds.)
	Barcelona			
Població Activa	680.330	722.870	667.332	627.400
Atur Padró/EPA	145.790	98.940	137.581	98.700
Atur registrat	124.500	66.350	73.426	49.940
Diferència (1)	17,1%	49,1%	87,4%	97,6%
Diferència (2)	3,1	4,5	9,6	8,3
	Catalunya sense Barcelona			
Població Activa	1.631.476	1.905.517	2.064.340	2.064.900
Atur Padró/EPA	347.167	274.017	389.439	266.200
Atur registrat	350.941	210.005	213.849	148.360
Diferència (1)	–1,1%	30,5%	82,1%	79,4%
Diferència (2)	–0,2	3,4	8,5	6,2

(1): Diferència percentual entre l'atur padronal/EPA i l'atur registral.
(2): Diferència en punts relatius entre les taxes d'atur padronal/EPA i les registrals.

La pèrdua de residents ocupats pràcticament dobla —en termes relatius— la registrada en la població activa. Els gairebé 530.000 barcelonins que el 1996 es declaren ocupats representen un 15,1 per cent menys que els existents el 1991. Aquesta evolució, preocupant tot i el caràcter conjuntural i puntual de molts llocs de treball localitzats a la ciutat a començament dels noranta, és especialment rellevant en termes estadístics per la implicació que té en la quantificació i localització dels llocs de treball. A banda del biaix que s'introdueix a l'anàlisi si no es matisa pel fet ja esmentat de que es comparen moments molt diferents del cicle econòmic, s'ha de comptar també amb l'interès d'una part creixent de la població per mantenir la màxima opacitat possible sobre la seva situació laboral i econòmica. Una possibilitat molt més factible a les grans ciutats que no als pobles i petits nuclis rurals on tothom es coneix.

I si aquests elements no són prou distorsionadors, s'hi pot afegir la creixent complexitat, des del punt de vista laboral, de moltes situacions personals —pensem només en com ha augmentat el nivell de precarietat del mercat de treball entre el 1991 i el 1996— que, tot i que objectivament el seu efecte sobre les dades de situació laboral hauria d'ésser neutre, poden incidir en una subvaloració de les dades d'ocupació del Padró. La predisposició a declarar-se laboralment ocupat previsiblement és molt baixa entre les persones que treballen sota les formes més extremes de contractació temporal.

Una subvaloració que es referma amb la comparació de les dades de situació laboral del Padró amb les de l'Enquesta de Població Activa (EPA) corresponent al mateix període de 1996. Mentre que el nombre d'ocupats pràcticament coincideix a les dues fonts —hi ha una diferència de 0,8 per cent a favor del Padró— el col·lectiu dels que es declaren desocupats a efectes padronals supera en gairebé un vuit per cent els de l'EPA. Si hom considera que l'EPA tendeix a subvalorar l'ocupació i en conseqüència sobrevalora l'atur, es pot concloure que les dades de la situació laboral del Padró a Barcelona reflecteixen un notable biaix a favor dels actius desocupats.

Indicadors del mercat laboral

	1991	1996	1998
	Barcelona		
Afiliats a la Seguretat Social	*930.000*	*835.000*	*910.000*
Afiliats al Règim General	767.767	674.151	745.462
Afiliats al R.E. d'Autònoms	–	113.356	117.395
Llocs de treball localitzats	761.165	659.786	–
Residents ocupats	623.930	529.751	528.700
	RMB		
Afiliats a la Seguretat Social	*1.715.000*	*1.650.000*	*1.820.000*
Afiliats al Règim General	1.362.510	1.300.405	1.469.393
Afiliats al R.E. d'Autònoms	–	*300.000*	309.770
Llocs de treball localitzats	1.587.387	1.525.090	–
Residents ocupats	1.579.797	1.509.502	1.592.300
	Catalunya		
Afiliats a la Seguretat Social	*2.330.000*	*2.272.000*	*2.510.000*
Afiliats al Règim General	1.804.920	1.756.657	1.981.904
Afiliats al R.E. d'Autònoms	–	448.100	465.938
Llocs de treball localitzats	2.246.545	2.192.935	–
Residents ocupats	2.255.430	2.204.652	2.327.400

Nota: Les xifres en cursiva són provisionals o estimacions.

Una conseqüència directa d'aquesta subvaloració de l'ocupació és l'augment que es registra entre els actius que es declaren aturats o que busquen la primera feina: un 39 per cent més que l'any 1991. Una xifra que situa la taxa d'atur segons el Padró en el 20,6 per cent, set punts més que el 1991 i a poques dècimes de la del 1986. Comparativament, en termes d'atur registrat, l'augment entre el 1991 i el 1996 és de poc més de set mil persones, un 10,5 per cent, mentre que la taxa d'atur augmenta menys de dos punts relatius, fins a l'onze per cent.

La disparitat és enorme i tot i que majoritàriament és imputable a les dades de l'INEM per canvis de criteris a l'hora de comptabilitzar a un demandant d'ocupació com aturat o no i a l'enduriment dels requisits per accedir a una prestació d'atur, una part del biaix és responsabilitat de les dades del Padró. Almenys això és el que es pot deduir del major pes que té l'atur padronal sobre el registral a Barcelona en comparació amb la resta de Catalunya. Un pes que encara seria superior si a l'hora d'assignar territorialment l'atur registrat s'apliqués estrictament el concepte de residència declarada quan no coincideix amb l'efectiva.

En un intent de minimitzar el biaix derivat de comparar les xifres d'ocupació en dos moments molt diferents del cicle econòmic, hi ha la possibilitat de substituir el 1991 pel 1986 com a punt de referència. En aquest cas però, a l'hora de l'anàlisi no es pot obviar la gran transformació que en els darrers deu anys ha viscut tant la ciutat —cada dia més permeable i amb uns límits més difusos que ja no són els de mitjan els vuitanta— com el mercat de treball. Les actuals cotes de flexibilitat i temporalitat de les relacions laborals, la generalització de les noves tecnologies informàtiques i de telecomunicacions, els canvis en l'estructura productiva de la ciutat, etc, són elements que han incidit directament sobre el volum i la localització del teixit productiu i resten capacitat explicativa a aquestes comparacions entre punts de referència excessivament allunyats en el temps.

Localització d'activitat productiva *versus* població residencial.

Des del punt de vista del potencial econòmic de la ciutat, conèixer el nombre de llocs de treball que hi ha dins els seus límits és tant o més rellevant que l'evolució de la població resident i de les seves taxes d'activitat i d'ocupació. L'explotació de les dades de l'Estadística de Població de 1996 pel que fa a la mobilitat obligada per motius laborals situa el nombre de llocs de treball localitzats a la ciutat en gairebé 660.000, el 30 per cent dels 2,2 milions del conjunt de Catalunya.

Així, segons les dades padronals, a l'àmbit municipal de Barcelona hi vivia a la primavera de 1996 escassament el 25 per cent de la població catalana, alhora que hi treballava més del 30 per cent de la mà d'obra ocupada a Catalunya. Per assolir una situació de relatiu equilibri entre població de dret i llocs de treball localitzats ens hem de referir com a mínim a l'àmbit de l'AMB, que en menys del dos per cent de la superfície de Catalunya aplega més del 47 per cent de la població i dels llocs de treball.

Segons aquestes dades, a la primavera de 1996 a Barcelona hi havien 33.000 llocs de treball més que deu anys enrere. Un augment del 5,3 per cent. Contràriament, durant el quinquenni 1991-1996 se n'han perdut més de 101.000, el 13,3 per cent. Una evolució magnificada per l'existència a començament dels noranta de milers de llocs de treball de caràcter conjuntural i de duració definida lligats a les inversions olímpiques i a la preparació dels Jocs.

A banda de la magnitud, és força sorprenent que la davallada s'acabi concentrant exclusivament entre els llocs de treball ocupats per residents, que es redueixen en gairebé 104.000. Si hom dóna crèdit a aquestes dades, en només cinc anys la ciutat hauria perdut un de cada cinc llocs de treball ocupats per residents. Per contra, els ocupats per no residents a la ciutat han augmentat en 2.340. Aquests resultats estan estretament relacionats amb la pèrdua de més de 94.000 residents ocupats, un 15,1 per cent dels censats l'any 1991.

Atès que ja durant el 1991 prop d'una tercera part dels llocs de treball localitzats a Barcelona eren ocupats per no residents a la ciutat, com s'explica un comportament aparentment tan asimètric del mercat laboral com el produït en el quinquenni 1991-1996? A banda del diferent moment del cicle econòmic, que hauria d'incidir amb la mateixa intensitat sobre el teixit productiu amb independència del municipi de residència dels treballadors, els únics factors explicatius possibles són el de la creixent suburbanització residencial de la població ocupada, la desaparició dels milers de llocs de treball associats directament a les obres olímpiques i una pressió creixent de la mà d'obra de l'entorn metropolità sobre el teixit productiu de la ciutat central.

Una lectura estricta i que no qüestioni aquestes dades posaria de relleu l'escassa correlació entre cicle econòmic i mobilitat de la població. Malgrat la significativa reducció del nombre de llocs de treball localitzats a la ciutat, que retalla en un cinc per cent el saldo positiu entre llocs de treball i població ocupada resident del 1996 en relació amb el 1991, les diferents ràtios que mesuren el pes de la població resident que treballa a la ciutat en relació amb els llocs de treball i amb la població ocupada resident, dibuixen una tendència a la baixa. Un indicador inequívoc del procés d'especialització de la ciutat com a espai productiu i de la creixent obertura del mercat de treball barceloní.

Expedients d'activitat econòmica (IAE) i Comptes de cotització (INSS) a Barcelona

	Total expedients	Activitat empresarial	Activitat professional	Comptes de cotització
1993	167.631	129.064	38.567	68.026
1994	172.341	132.704	39.637	72.430
1995	175.483	134.227	41.256	74.123
1996	183.920	142.588	41.332	75.388
1997	186.156	144.019	42.137	75.778
1998	*188.850*	*146.000*	*42.850*	76.277

En cursiva, xifres provisionals.

Però una cosa és la tendència de fons i una altra la intensitat d'aquesta tendència. La primera no ofereix massa dubtes i concorda plenament amb la dinàmica dels fluxos de població dels darrers quinze anys. El que està en discussió és la intensitat d'aquests fluxos. Contraposar les xifres padronals a les d'altres registres especialitzats ofereix alguns indicis en aquest sentit.

Altres indicadors de l'evolució del nombre de llocs de treball.

Les dades referides a la situació laboral de la població resident a Barcelona segons el darrer Padró, i de retruc, les de llocs de treball localitzats i les de mobilitat obligada il·lustren, al nostre parer, la creixent incapacitat de les operacions padronals clàssiques per a reflectir amb fidelitat l'evolució de les principals magnituds del mercat de treball de la ciutat. La subjectivitat de les respostes, la possibilitat real cada cop més utilitzada per part de la població de triar a quin dels municipis amb els que té lligams es censa, l'interès d'una part igualment creixent de la població per no figurar en quants menys registres oficials millor i la creixent dificultat a l'hora de definir, des del punt de vista laboral, moltes situacions personals donat el grau de flexibilitat que ha assolit el mercat de treball, són elements que, sense cap dubte, tendeixen a infravalorar les diferents magnituds padronals. Uns més que d'altres, la majoria són factors que tenen una especial rellevància en les grans concentracions urbanes.

Aquesta evident i creixent dificultat de les operacions padronals per reflectir una realitat especialment dinàmica, afegida a una periodicitat excessivament dilatada ateses les canviants condicions del mercat laboral actual, fa aconsellable la utilització d'indicadors complementaris, capaços d'oferir de forma periòdica i amb una major freqüència, la possibilitat de seguir l'evolució de les principals magnituds del mercat laboral durant els períodes intercensals.

Dos d'aquests possibles indicadors serien el nombre total d'afiliats en actiu a la Seguretat Social —ara per ara només disposem de dades estimades— i l'oferta d'activitats en situació d'alta als registres de l'Impost d'Activitats Econòmiques. Tot i que l'objectiu prioritari d'aquestes bases de dades no és el de comptar ocupats ni mesurar la capacitat econòmica instal·lada, utilitzades de forma conjunta i contextualitzades amb d'altres informacions com ara les de l'EPA i les d'aturats inscrits a les Oficines de Treball, ofereixen una visió acceptable de l'evolució de l'ocupació i dels llocs de treball generats.

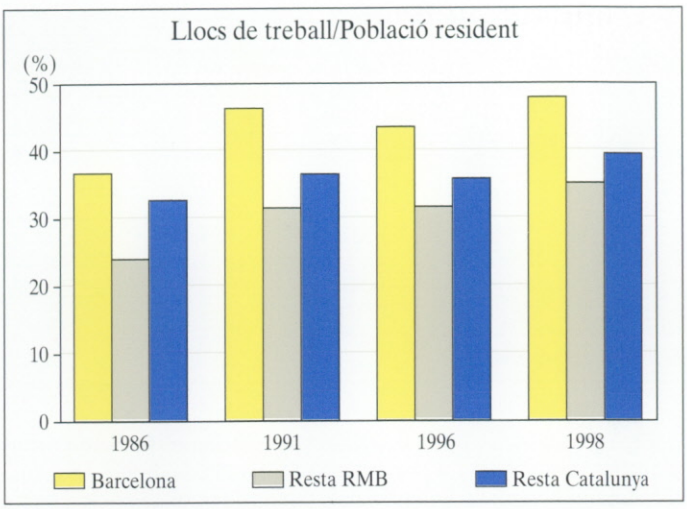

A partir d'aquest plantejament i assumint que aquestes dades també tenen limitacions importants, algunes de compartides amb les dades padronals com ara les derivades de l'economia submergida, i d'altres de pròpies com la dificultat d'assignar correctament a cada municipi els afiliats d'empreses amb més d'un centre de treball a la mateixa província o a una part dels autònoms que treballen i resideixen en municipis diferents, creiem factible avançar en una estimació contínua del nombre de llocs de treball existents a Barcelona i a la regió metropolitana a partir de l'evolució del total d'afiliats a la Seguretat Social. Amb la certesa que, a diferència de les dades padronals, el component subjectiu és irrellevant a l'hora d'explicar possibles mancances i biaixos.

Una estimació de l'evolució de l'activitat econòmica localitzada a Barcelona.

A nivell de Catalunya la correlació entre nombre d'ocupats afiliats a la Seguretat Social i llocs de treball localitzats segons els darrers censos i padrons és prou elevada —les diferències no superen en cap cas el quatre per cent i són favorables al nombre d'afiliats— com perquè es pugui utilitzar aquest registre de la Seguretat Social com a indicador avançat del ritme de creació d'ocupació. Les dificultats apareixen a mesura que es redueix l'àmbit geogràfic analitzat. A nivell de regió metropolitana, s'estima que el nombre d'afiliats supera el de llocs de treball localitzats en un vuit per cent. Un desequilibri que s'accentua en el cas de Barcelona, on segons les dades de 1996, per cada quatre llocs de treball localitzats segons el Padró —declaració subjectiva— la Seguretat Social té registrats cinc afiliats en actiu. Una diferència d'uns 175.000 treballadors.

Atès el procés de depuració —limitat en funció de la informació disponible— que s'aplica a les xifres d'afiliats al Règim General, no és acceptable considerar la totalitat d'aquesta diferència com una sobreestimació favorable a Barcelona per l'efecte de seu social, centre administratiu o establiment principal. En tot cas, aquest biaix es veu compensat, si més no parcialment, per la notable subvaloració que al nostre parer, i des d'un punt de vista de localització d'activitat econòmica, mostren les xifres d'autònoms assignades a Barcelona per criteris de residència.

Alhora, l'augment del diferencial entre afiliats actius i llocs de treball localitzats a Barcelona en el darrer quinquenni —passa del 22,2 el 1991 al 26,5 per cent el 1996— no és congruent amb la sensible pèrdua de pes del nombre d'afiliats a Barcelona sobre el total de Catalunya que s'ha registrat en el mateix període; un fet perfectament lògic atesa la situació puntual i atípica del 1991. Tot plegat abona la hipòtesi de la subvaloració de les darreres dades padronals, tant de població resident com d'ocupats i de llocs de treball localitzats.

Així, segons els registres d'afiliats a la Seguretat Social, hom estima en uns 910.000 els actius treballant a la ciutat en acabar el 1998. Això representa que d'ençà mitjan de 1996 s'han generat uns 75.000 llocs de treball nous, que impliquen un augment del nou per cent. Al conjunt de la RMB i de Catalunya l'increment ha estat lleument superior. La intensitat d'aquest creixement, comparable al del PIB, s'explica també per la regularització de llocs de treball existents en l'economia submergida.

D'altra banda, l'augment molt més moderat que caracteritza l'evolució del nombre d'empreses en actiu a la ciutat —com es pot constatar a partir dels centres de treball que cotitzen al Règim General de la Seguretat Social i de les activitats empresarials i professionals en situació d'alta als registres de l'IAE— reflecteix tant la consolidació del dens teixit productiu localitzat a la ciutat com, i sobretot, l'avantatge comparativa —a diferència de conjuntures passades— d'ampliar plantilles enfront de crear noves empreses ateses les notables bonificacions de les càrregues socials a càrrec de les empreses per a un ampli ventall de modalitats de contractació.

L'evolució d'aquestes variables indica que l'especialització que viu la ciutat central com a espai productiu —entesa com la proporció que representen els llocs de treball localitzats sobre el total de la població resident— continua avançant després de la forta correcció registrada durant la primera meitat dels noranta. Si hom deixa de banda les xifres de 1991, s'observa que durant el decenni (1986-1996), aquest procés d'especialització ha anat avançat, acumulant un guany de quasi set punts percentuals.

Seguint aquesta tendència, l'augment de l'ocupació imputable al notable creixement econòmic dels darrers dos anys i mig, associat a una població estancada o lleument a la baixa segons les rectificacions padronals, situa el valor actual de la relació entre llocs de treball i població total a l'entorn del 48 per cent, superant el màxim assolit el 1991.

En definitiva, aquestes dades palesen que Barcelona, igual que la resta de Catalunya, ha aprofitat aquests darrers tres anys de creixement econòmic sostingut per ampliar la seva base productiva en termes absoluts. Alhora, si es considera la nova dimensió metropolitana de la ciutat —per tal de recollir el procés de difusió del teixit productiu a l'entorn de la ciutat central— es pot parlar de consolidació del pes relatiu —superior o a l'entorn del 70 per cent segons la variable utilitzada— quant a nombre de llocs de treball en relació amb el conjunt de Catalunya.

Resumen / *Summary*

Síntesis de la coyuntura

Evolución de la economía de Barcelona y región metropolitana durante el primer trimestre de 1999.

Los resultados de la mayoría de indicadores reflejan que el crecimiento económico durante este inicio de año ha mantenido una trayectoria expansiva de intensidad comparable o ligeramente inferior a la del último trimestre de 1998. La creciente interrelación de las economías europeas y el grado de apertura de la catalana han sido —vía comercio exterior— los elementos de transmisión del clima de desaceleración del crecimiento que a lo largo del último año ha dominado las economías europeas más importantes. Por contra, el crecimiento del PIB en el conjunto de España —menos dependiente que el catalán de las exportaciones de manufacturas— no registra, por ahora, un cambio de ritmo tan acusado.

El aumento del consumo privado y el crecimiento intenso y sostenido de la construcción aparecen como los motores de la expansión del PIB durante el primer trimestre ...

En el caso de Barcelona, el creciente dinamismo de la demanda interna y el mantenimiento del elevado ritmo de crecimiento de la construcción son algunos de los elementos que permiten esperar que ni la disminución del ritmo exportador ni el ligero empeoramiento de las expectativas de algunos sectores industriales tengan un impacto determinante sobre la evolución de la actividad económica de la ciudad. En consecuencia, se espera que el crecimiento del PIB durante el primer semestre de 1999 sea tanto o más intenso en la ciudad central que en el resto del territorio.

... si bien las tensiones inflacionistas y el déficit de mano de obra cualificada aparecen como posibles frenos al crecimiento a medio plazo.

El escenario económico de estos primeros meses de 1999 presenta además otras diferencias relevantes en comparación con el de hace un año. Además del cambio de tendencia de las exportaciones, se ha producido un notable repunte de las tensiones inflacionistas, al mismo tiempo que en algunos sectores empieza a escasear la mano de obra cualificada. Dos hechos relativamente paradójicos dada la magnitud de las cifras oficiales de paro y la atonía de los precios de salida de fábrica de muchos productos manufacturados.

Los resultados de las encuestas industriales de ámbito metropolitano correspondientes al primer bimestre de este año confirman la pérdida de ritmo del sector exportador. Por segundo bimestre consecutivo las empresas que han visto mermadas sus exportaciones son más que las que han conseguido aumentarlas. Una evolución que, según los datos de tráfico portuario del mes de marzo, empieza a corregirse ya que el incremento interanual de los últimos doce meses supera al del conjunto de 1998.

Economic outlook

Evolution of the Barcelona economy in its metropolitan area during the first quarter of 1999.

The results of most indicators reflect a level of economic growth during the beginning of this year which has continued at a rate comparable to or slightly less intensive than that of the last quarter of 1998. The growing interrelationship of European economies and the opening up of the Catalan economy via foreign trade are the elements which have transmitted a climate of deceleration of the growth which had dominated the most important European economies for the last year. On the other hand, the overall growth of the GDP in Spain — less dependent than the Catalan on manufacturing exports — has not experienced as sharp a change.

Increased private consumption and intensive and sustained growth in the construction sector appear to be the driving forces behind the expansion of the GDP in the first quarter...

In Barcelona's case, the growing dynamism of internal demand and the maintenance of a high level of growth in the construction sector are some of the elements which suggest that neither a drop in the export rate nor a slight deterioration of the expectations for certain industrial sectors will have a significant impact on the evolution of the city's economic activity. Consequently, the GDP is expected to grow during the first half of 1999 at a rate which is equally or more intensive in the city than in other areas of the region.

...although inflationary pressure and the shortage of qualified labour may curb growth in the medium term.

There are other significant differences between the economic scenario of the first months of 1999 compared to that of one year ago. In addition to changes in exporting trends, inflationary pressure is up while shortages of qualified labour have been detected in some sectors. Two relatively paradoxical events given the magnitude of the official unemployment figures and the sluggishness of the factory prices of many manufactured products.

The results of industrial surveys in the metropolitan area during the first two months of the year confirm that the rhythm in the export sector is slowing down. For the second two-month period in a row, more companies have seen their exports drop rather than rise. An evolution which, according to information on port traffic for the month of March, is beginning to correct itself since the interannual increase for the last twelve months is higher than that for all of 1998.

Transportes / *Transport*

Indicadores	Período	Valor absoluto y tasa interanual (%)		Últimos 12 meses y tasa interanual (%)		1998/97 (%)
Tránsito de pasajeros / *Passenger traffic*						
Aeropuerto *Airport*						
— Total (miles) *Total (thousands)*	I.99 *1st.Q*	3.662	8,5	16.358	7,3	6,7
— Interior (miles) *Domestic (thousands)*	I.99 *1st.Q*	2.031	4,4	8.760	4,4	4,5
— Internacional (miles) *International (thousands)*	I.99 *1st.Q*	1.555	16,1	7.288	13,9	13,0
Puerto. Total (miles) *Port. Total (thousands)*	I.99 *1st.Q*	122	58,2	1.110	30,0	22,6

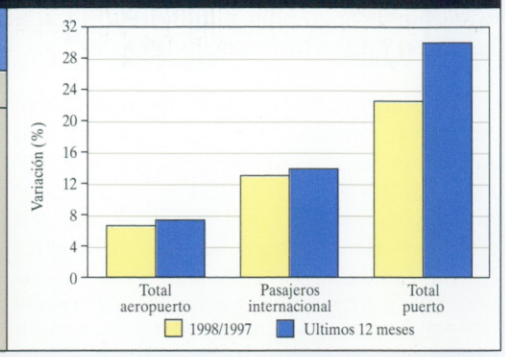

Puerto. Tráfico de mercancías / *Port. Freight traffic*						
— Total (miles Tm) *Total (thousands of tons)*	I.99 *1st.Q*	6.746	9,2	25.294	2,1	–0,7
— Salidas (miles Tm) *Outflow (thousands of tons)*	I.99 *1st.Q*	2.234	0,5	9.083	–2,1	–3,5
— Entradas (miles Tm) *Inflow (thousands of tons)*	I.99 *1st.Q*	4.512	14,1	16.211	4,6	1,1
— Carga general (miles Tm) *General freight (thousands of tons)*	I.99 *1st.Q*	3.488	14,7	13.522	12,4	11,2
— Contenedores (Teus) *Containers (TEUs)*	I.99 *1st.Q*	273	7,7	1.115	11,3	12,7

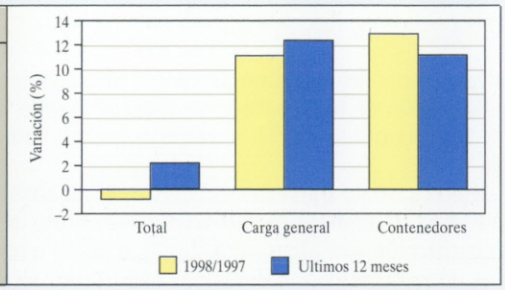

Transporte público de pasajeros / *Passenger Public Transport*						
Servicio urbano *Urban service*	I.99 *1st.Q*	129.378	–0,6	499.110	1,5	3,6
— Red Metro y FGC (miles) *Underground (Metro and FGC) (thousands)*	I.99 *1st.Q*	78.056	–0,7	300.744	5,2	8,5
— Autobús (miles) *Bus (thousands)*	I.99 *1st.Q*	51.322	–0,4	198.366	–3,6	–3,6
Servicio ferroviario cercanías (miles) *Railway suburban service (thousands)*	I.99 *1st.Q*	29.635	1,3	120.654	3,7	5,2
Indicators	***Period***	***Absolute value and interannual rate (%)***		***Last 12 months and interannual rate (%)***		***1998/97 (%)***

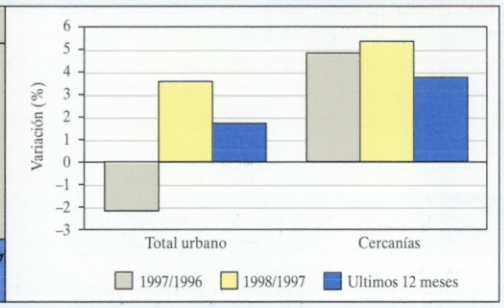

El tráfico de mercancías por el puerto de Barcelona, caracterizado por un crecimiento acelerado de las importaciones, revela que la exportación de productos manufacturados vuelve a tasas positivas.

Por otro lado, el crecimiento de la demanda interna continúa generando un importante aumento de las importaciones de productos de carga general. La suma de los dos efectos, además del aumento de las importaciones de productos energéticos, dibuja un escenario del sector exterior y de su aportación al crecimiento del PIB radicalmente opuesto al de un año antes.

Este análisis desde la óptica de las grandes cifras macroeconómicas no debe hacer olvidar la coyuntura globalmente expansiva que vive el puerto. En efecto, gracias al aumento del tráfico de la mayoría de partidas, se han superado finalmente los 25 millones de toneladas anuales de carga total a la vez que tanto la carga general como la de contenedores mantienen una trayectoria claramente expansiva, con tasas de crecimiento de dos dígitos.

The movement of merchandise through the Port of Barcelona, characterised by an accelerated rise in imports, reveals that the exportation of manufactured products is picking up.

On the other hand, the growth of internal demand continues to generate a significant increase in the imports of products for general use. The sum of these two effects, added to an increase in the import of energy products, sketches a scenario of the foreign trade sector and its contribution to the growth of the GDP which is radically different than that which existed one year ago.

This analysis from the viewpoint of leading macroeconomic figures should not lead one to overlook the Port's overall growth situation. In effect, thanks to increased traffic under almost all headings, the total annual cargo figure of 25 million tons has finally been surpassed while both general cargo and container traffic are clearly on the rise with two-digit growth rates.

Turismo, consumo y precios / *Tourism, consumption and prices*

Indicadores	Período	Valor absoluto y tasa interanual (%)		Últimos 12 meses y tasa interanual (%)		1998/97 (%)
Consumo de energía y matriculación de vehículos / *Energy consumption and auto registrations*						
Electricidad de uso cial.-ind. (Gwh) *Electricity (commercial / industrial uses) (Gwh)*	I.99 *1st.Q*					5,4
Electricidad de uso doméstico (Gwh) *Electricity (domestic use) (Gwh)*	I.99 *1st.Q*					–6,8
Gas canalizado (millones termias) *Piped gas (millions of therms)*	I.99 *1st.Q*	1.166	18,3	2.896	12,4	4,7
Matriculación de vehículos (provincia) *Auto registrations (province)*	I.99 *1st.Q*	64.042	21,6	241.503	26,2	25,7
Visitantes y pernoctaciones hoteleras / *Visitors and hotel overnight stays*						
Total pernoctaciones (miles) *Hotel overnight stays (thousands)*	en.-abr.99 *jan.-apr.99*	2.261	–0,1	7.398	4,3	6,2
Visitantes según motivo de la visita (miles) *Visitors by purpose (thousands)*	en.-abr.99 *jan.-apr.99*	972	15,0	3.096	10,2	5,2
— Negocios (miles) *Business (thousands)*	en.-abr.99 *jan.-apr.99*	246	–32,7	889	–17,6	–8,7
— Turismo (miles) *Tourism (thousands)*	en.-abr.99 *jan.-apr.99*	474	83,4	1.594	39,9	21,0
— Ferias, congresos y otros (miles) *Fairs, conventions and others (thousands)*	en.-abr.99 *jan.-apr.99*	252	13,7	612	3,7	–7,8
I.P.C. (Variación interanual / *C.P.I. (consumer price index) (annual variation)*						
Barcelona (provincia) (%) *Barcelona (province) (%)*	I.99 *1st.Q*	1,1	–	–	2,7	1,9
Cataluña (%) *Catalonia (%)*	I.99 *1st.Q*	1,0	–	–	2,6	1,8
España (%) *Spain (%)*	I.99 *1st.Q*	0,9	–	–	2,2	1,4
U.E. armonizado (%) *EU harmonized (%)*	I.99 *1st.Q*	0,4	–	–	1,2	1,0
Indicators	***Period***	***Absolute value and interannual rate (%)***		***Last 12 months and interannual rate (%)***		***1998/97 (%)***

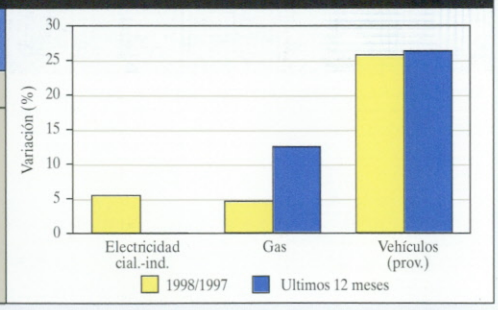

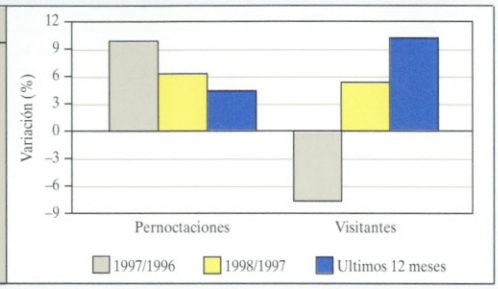

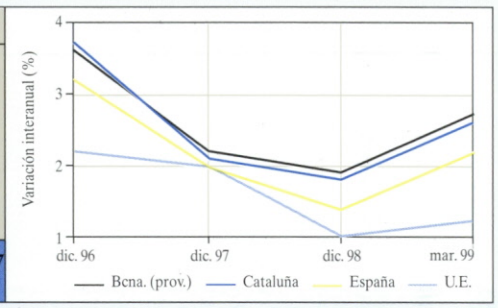

Si el tránsito de cabotaje —básicamente con Baleares— es el principal responsable del aumento del número de pasajeros que han pasado por el puerto, el internacional es el segmento más expansivo en el caso del tránsito aeroportuario.

El tránsito de pasajeros por el aeropuerto vuelve a ser, un trimestre más, uno de los indicadores que reflejan de forma más contundente la vitalidad económica y social del área de Barcelona. Durante el primer trimestre, el número de pasajeros que han utilizado el aeropuerto se acerca a los 3,7 millones; una cifra que representa un incremento interanual del 8,5 por ciento, superior al del conjunto de 1998. Como viene siendo habitual, el tránsito internacional ha sido el gran protagonista, con un incremento del 16,1 por ciento. En concreto, el turismo y la actividad de ferias y congresos —según se desprende de la encuesta turística— han sido las motivaciones que han registrado un mayor aumento del número de visitantes que han pernoctado en Barcelona.

Whereas cabotage, basically with the Balearic Islands, is primarily responsible for the increase in the number of passengers moving through the Port, international activity is the most expansive segment in the case of airport traffic.

Once again in this quarter, the movement of passengers through the airport was one of the indicators most clearly reflecting the economic and social vitality of the Barcelona area. Nearly 3.7 million passengers used the airport during the first quarter, a figure which represents an interannual increase of 8.5 percent, higher than the overall figure of 1998. As has come to be the case, international transit also played a leading role, with a 16.1 percent increase. A tourism study reveals that tourism along with trade fair and conference activity were the main reasons for the increase in the number of visitors spending the night in Barcelona.

Mercado de trabajo / *Labour Market*

Indicadores	Período	Valor absoluto y tasa interanual (%)		Últimos 12 meses y tasa interanual (%)		1998/97 (%)
Ocupación / *Employment*						
Residentes activos *Active residents*	31 mar.99 *mar.31*	671.838	–0,3	–	–	–0,6
Residentes ocupados *Employed residents*	31 mar.99 *mar.31*	622.735	1,2	–	–	0,8
Residentes activos (RMB) *Active residents (metropolitan area)*	31 mar.99 *mar.31*	1.863.592	–0,4	–	–	–0,9
Residentes ocupados (RMB) *Employed residents (metropolitan area)*	31 mar.99 *mar.31*	1.722.359	1,3	–	–	0,9
Contrataciones registradas *Registered employment contracts*	I.99 *1st.Q*	199.731	30,1	725.722	20,6	19,4
Paro registrado / *Registered unemployment*						
Total parados registrados *Registered unemployment*	31 mar.99 *mar.31*	49.103	–15,5	–	–	–15,2
Paro masculino *Male unemployment*	31 mar.99 *mar.31*	22.136	–18,6	–	–	–18,5
Paro femenino *Female unemployment*	31 mar.99 *mar.31*	26.967	–12,8	–	–	–12,1
Paro juvenil (16-24 años) *Youth unemployment (aged 16-24)*	31 mar.99 *mar.31*	4.899	–31,0	–	–	–32,6
Parados sin ocupación anterior *With no previous employment*	31 mar.99 *mar.31*	5.520	–18,7	–	–	–22,6
Tasas de paro registrado / *Registered unemployment rate*						
Barcelona *Barcelona*	31 mar.99 *mar.31*	7,3	–	–	–	7,4
Región Metropolitana (RMB) *Metropolitan area*	31 mar.99 *mar.31*	7,6	–	–	–	7,8
Cataluña *Catalonia*	31 mar.99 *mar.31*	7,0	–	–	–	7,4
España *Spain*	31 mar.99 *mar.31*	10,8	–	–	–	11,0
Indicators	***Period***	***Absolute value and interannual rate (%)***		***Last 12 months and interannual rate (%)***		***1998/97 (%)***

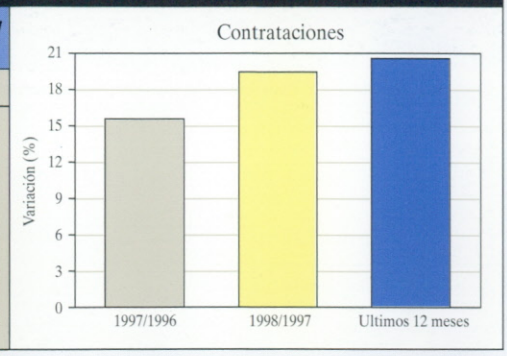

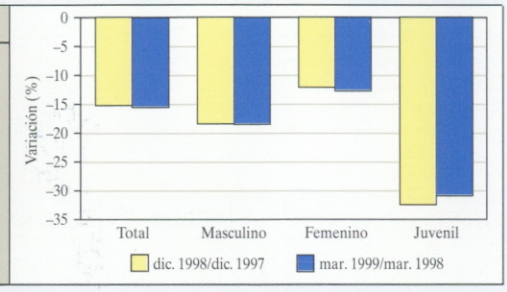

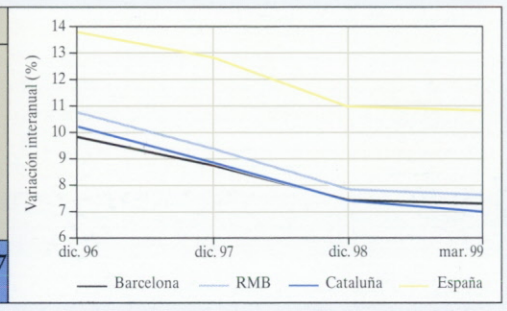

Paralelamente al aumento del número de clientes de los hoteles de la ciudad, aparecen las primeras señales de estancamiento del total de pernoctaciones hoteleras.

El número de visitantes que han pernoctado en los hoteles de la ciudad ha registrado un crecimiento espectacular durante el primer cuatrimestre, que, por contra, no se ha visto correspondido por un aumento del número de pernoctaciones hoteleras. La estancia media según estos datos se ha reducido de manera significativa en relación con el mismo periodo de 1998. Una evolución, tanto la del número de pernoctaciones como la de la estancia media, relativamente sorprendente dado el aumento del número de turistas que acostumbran a hacer estancias más largas que los visitantes por motivos profesiones o por negocios. Quizá es prematuro hablar de cambio de tendencia, pero las cifras de actividad hotelera de este primer tercio del año indican que las pernoctaciones —7,4 millones en los últimos doce meses y poco más de 20.000 de media diaria— tienden rápidamente al estancamiento y no precisamente por falta de demanda.

Parallel to the increased number of guests at the city's hotels, the first signs of a lull in the total number of hotel stays has been seen.

The number of visitors staying at the city's hotels experienced spectacular growth during the first four-month period; on the other hand, this has not been matched by an increase in the number of hotel stays. The average length of stay, according to this data, has been significantly reduced compared to the same period for 1998. The evolution of both the number of overnight stays and the average length of such stays is relatively surprising given the increase in the number of tourists, who usually stay longer than professional or business travellers. It may be premature to speak of a change in the trend, but hotel activity figures for the first third of this year indicate that overnight stays — 7.4 million in the last twelve months with a daily average of just over 20,000 — are tending to stagnate for reasons other than a lack of demand.

Construcción y mercado inmobiliario / *Construction and real estate market*

Indicadores	Período	Valor absoluto y tasa interanual (%)		Últimos 12 meses y tasa interanual (%)		1998/97 (%)
Construcción y licencias de obras / *Construction and building permits*						
Viviendas iniciadas *Started dwellings*	I.99 *1st.Q*	2.054	73,9	7.331	32,0	21,5
Proyectos visados (provincia) *Approved projects (province)*	I.99 *1st.Q*	9.941	–48,1	36.574	–32,4	–0,1
Obra nueva prevista en las licencias: *Planned new construction:*						
— Superficie total (m²) *Total area (sq. m.)*	I.99 *1st.Q*	328.028	84,3	1.293.854	4,2	–19,0
— Número de viviendas *Number of dwellings*	I.99 *1st.Q*	1.056	–0,8	6.104	19,7	5,5

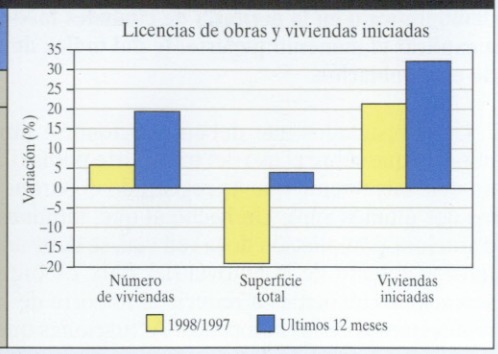

Precios de venta del mercado residencial / *Housing prices*						
Viviendas nuevas (pta./m²) *New housing (pta./sq. m.)*	2n.sem.98 *2nd.half*	260.976	7,6	255.508	6,1	1,0
Segunda mano (pta./m²) *Second hand housing (pta./sq. m.)*						
Precio de oferta *Offering price*	2n.sem.98 *2nd.half*	–	–	246.440	9,5	4,7
Precio de transacción *Transaction price*	2n.sem.98 *2nd.half*	–	–	241.462	18,4	2,8
Plazas de aparcamiento (miles pta.) *Parking lots (thousands of pta.)*	2n.sem.98 *2nd.half*	2.400	–4,0	2.400	–6,6	–5,6

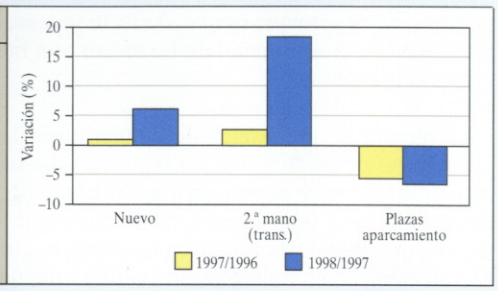

Precios de alquiler de locales de negocios / *Business premises rental prices*						
Locales de negocio (alquiler mensual): *Business premises (monthly rent):*						
— Oficinas (total ciudad) (pta./m²) *Office (whole city) (pta./sq. m.)*	2n.sem.98 *2nd.half*	1.030	6,0	1.064	9,0	9,0
— Locales comerciales (pta./m²/mes) *Commercial premises (pta./sq. m.)*	2n.sem.98 *2nd.half*	1.045	5,1	1.120	11,1	11,1
Indicators	***Period***	***Absolute value and interannual rate (%)***		***Last 12 months and interannual rate (%)***		***1998/97 (%)***

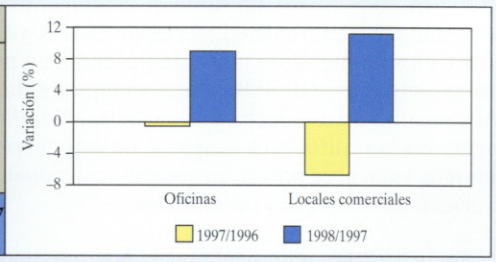

Las cifras del transporte público colectivo de ámbito metropolitano ofrecen visiones relativamente contrapuestas según los diferentes ámbitos y que en parte obedecen a la progresiva implantación de la integración tarifaria. Por lo que respecta al servicio urbano, después de un cuatrienio de crecimiento moderado en el que se ha recuperado un seis por ciento del pasaje y se consiguen de nuevo volúmenes cercanos a los máximos históricos, los datos del primer trimestre parecen indicar el inicio de una fase de estabilización del número de usuarios. Un hecho relativamente sorprendente si se tiene en cuenta que se produce con una coyuntura económica expansiva y de aumento de la movilidad devivada del incremento del empleo y del número de visitantes.

Por contra, las inversiones en la ampliación y la mejora de algunas líneas del servicio ferroviario de cercanías, junto con la integración tarifaria en algunos tramos entre el Metro y los Ferrocarriles de la Generalitat, han permitido mantener un moderado incremento del número de usuarios durante el primer trimestre. Esto no quita que en algunas de las líneas más utilizadas se empiecen a detectar síntomas de agotamiento del crecimiento, ya sea por incapacidad de la oferta o por una mayor utilización del vehículo privado.

The public transport figures in the metropolitan area offer relatively contrasting visions depending on the different areas, partly due to the progressive introduction of new rates. As far as city service is concerned, after a four-month period of moderate growth with a six percent increase in the number of passengers and volumes which are once again nearing historical maximums, data for the first quarter would seem to indicate that we are entering a phase in which the number of users is stabilising. A relatively surprising circumstance considering the climate of economic growth and the increased mobility due to the rise in employment and the number of visitors.

On the other hand, investment in the enlargement and improvement of some local train lines along with the introduction of new rates in some connections between the underground and regional trains have permitted the continuation of a moderate increase in the number of users during the first quarter. The fact remains, however, that symptoms of a deceleration in the growth rate are beginning to be detected on some of the most heavily used lines which may be caused either by the incapacity of the supply or an increase in the use of private vehicles.

Que el aumento de población en el ámbito metropolitano se concentre básicamente en zonas residenciales de baja densidad demográfica o en la periferia de ciudades medianas, ayuda a explicar el aumento persistente del índice de motorización de esta población.

Unos resultados que deben relacionarse directamente con el impacto que sobre el uso del transporte público empieza a tener el notable incremento que ha registrado el parque móvil privado en los dos últimos años. Un hecho al que, últimamente y en la línea de mejora y ampliación de la red vial, se debe añadir la entrada en funcionamiento de la autovía del Baix Llobregat y las primeras actuaciones tendentes a reducir el importe de los peajes en diferentes tramos de las autopistas. Actuaciones que han mejorado la fluidez del tráfico en tramos muy congestionados de la red vial metropolitana pero que tienen el efecto indeseable desde un punto de vista medioambiental de favorecer aún más la movilidad en vehículo privado.

La mejora de los niveles de empleo y de las expectativas de mantenerse ocupado —a pesar de la elevada precariedad de muchos contratos— y el abaratamiento y mayor disponibilidad de crédito bancario para la compra de bienes de consumo son elementos determinantes a la hora de explicar que la matriculación de vehículos en el ámbito metropolitano mantenga, por séptimo trimestre consecutivo, un ritmo de crecimiento que roza o supera el veinte por ciento anual. Los más de 241.000 vehículos matriculados en los últimos doce meses representan un nuevo máximo histórico, superior al de 1989. Precisamente los diez años que ahora nos separan de este fecha y la existencia del Pla Prever que subvenciona la sustitución y desguace de automóviles con diez o más años de vida, hace prever un aumento adicional de la demanda de vehículos nuevos por este motivo.

Dada la escasa rentabilidad del ahorro tradicional como consecuencia de la caída del precio del dinero, la mayor parte de renta disponible en manos de las familias se destina a consumo. Un aumento de la demanda privada de bienes y servicios que ha incidido, poco o mucho, sobre la evolución del índice de precios de consumo (IPC). Sólo en los tres primeros meses del año ha acumulado un aumento equivalente a la mitad de lo previsto para el conjunto del año. La tasa interanual ha dejado atrás el espejismo del 1,4 por ciento de finales de 1998 y se ha situado en el 2,2 por ciento, un porcentaje bastante más ajustado a la tendencia de fondo que dibuja la subyacente y que en términos interanuales ha ascendido hasta el 2,5 por ciento.

The fact that population increases in the metropolitan area are concentrated basically in residential areas with low demographic density or on the outskirts helps to explain the persistent increase in car ownership among this population.

Results which are directly related to the impact which the notable increase in the number of private cars over the last two years is beginning to have on the use of public transport. A circumstance which, in line with the most recent improvements to and prolongation of the road system, must be added to the inauguration of the Baix Llobregat dual carriageway and the commencement of toll reductions on different highway sections. All of this has improved the flow of traffic on very congested sections of the metropolitan road system but also has the undesirable effect from an environmental point of view of favouring the use of private cars.

Improvements to employment rates and expectations for continued employment — despite the excessive precariousness of many contracts — along with reduced interest rates and increased availability of bank loans for buying consumer goods are determining factors in explaining the fact that car registrations in the metropolitan area have grown at a rate of 20 percent or more for the seventh quarter in a row. The more than 241,000 cars registered in the last twelve months represent a new historical high which exceeds that of 1989. The ten year period in retrospect and the existence of the Pla Prever which subsidises the replacement and scrapping of cars that are more than ten years old indicate that additional increases in the demand for new cars can be expected.

Given the low interest on traditional savings as a result of the drop in the price of money, the largest part of available family income is being spent. An increase in private demand for goods and services which has had a gradual effect on the evolution of the consumer price index (CPI). In the first three months of this year alone, the increase was equivalent to half of the expected rise in spending for the whole year. The interannual rate is way ahead of the illusory rate of 1.4 of the end of 1998 and is situated at 2.2 percent, a percentage which is significantly more adjusted to the basic trend drawn by the underlying trend and which in interannual terms has increased up to 2.5 percent.

Las tensiones inflacionistas del primer trimestre, acentuadas en abril, han sido más intensas en la provincia de Barcelona y por extensión en Cataluña, que en el conjunto de España.

Este repunte inflacionista, imputable también al cambio de tendencia de la cotización del petróleo y del dólar y a la evolución de los precios de aquellos servicios que operan en un marco de escasa competencia, no sería especialmente preocupante en un entorno de crecimiento económico como el actual si no fuese porque amplía el diferencial existente con la media de precios de los países más importantes de nuestro entorno. Un hecho que si se mantiene acabará perjudicando la competitividad de la economía española y su capacidad de continúar generando ocupación.

El sector constructor, que fue el primer beneficiado de la tendencia descendente de los tipos de interés, continúa abonado a la trayectoria expansiva que lo ha caracterizado en los últimos tres años. Salvo algunas variaciones puntuales irrelevantes por lo que respecta a la tendencia de fondo, la mayoría de indicadores disponibles —tanto de actividad real como a nivel de previsiones— confirman la fuerte expansión que vive el sector en Barcelona. Según las licencias de obras aprobadas, son ya diez los trimestres consecutivos en los que se han concedido licencias de nueva construcción para más de mil viviendas. En total, en estos últimos dos años y medio se han concedido licencias para la construcción de más de 14.000 viviendas nuevas.

Además del tono positivo del sector residencial, los restantes usos presentan una evolución más expansiva que la del año pasado, imputable en parte a un gran centro lúdico en fase de construcción en la zona de Can Dragó, al norte de la ciudad. Asimismo, continúa aumentando el techo objeto de reforma y ampliación. Todo ello indica que el sector constructor, además de los grandes proyectos públicos en curso y de los que se iniciarán de inmediato, tiene en cartera importantes inversiones privadas que le aseguran un volumen de actividad creciente a medio plazo.

En un contexto de tipos de interés bajos que estimulan la demanda, el crecimiento sostenido de la actividad constructora en la ciudad pone de manifiesto el interés que despierta Barcelona y el potencial de crecimiento que atesora.

Este aumento sostenido de la oferta de techo residencial — bastante generalizado en todos los distritos de la ciudad— ayudará a moderar la trayectoria alcista de los precios de venta. De todos modos, el mantenimiento a lo largo de este año de la mayoría de condiciones favorables a la compra de vivienda —básicamente aumento de la renta familiar y tipos de interés a la baja o estancados en mínimos históricos— mantendrá la presión de la demanda sobre el precio de venta. Una presión que también se mantendrá en el segmento de los locales de negocios.

Rising inflation during the first quarter, accentuated in April, was more intense in the province of Barcelona and therefore in Cataluña than in the rest of Spain.

This inflationary upturn, also attributable to changes in oil prices and the price of the dollar and the evolution of prices for services operating in a non-competitive framework, would not be particularly worrisome in a climate of economic growth such as this one were it not for the fact that it accentuates the difference between the average prices in the most important countries in our environment. A circumstance which, if it persists, will end up having a prejudicial effect on the competitiveness of the Spanish economy and its ability to continue generating employment.

The construction sector, the first to benefit from the drop in interest rates, continues to grow as it has for the last three years. With the exception of some momentary variations which are irrelevant as far as the basic trend is concerned, most available indicators — of both real and planned activity — confirm the heavy growth in this sector in Barcelona. Based on the number of approved construction licenses, for ten quarters in a row licenses have been granted for the new construction of more than one thousand homes. In all, in the last two and a half years licenses have been granted for the construction of more than 14,000 new homes.

In addition to this positive trend in the residential sector, other sectors are revealing a higher rate of growth than last year, partly attributable to the large leisure and entertainment centre being built in the area of Can Dragó to the north of the city. Likewise, reform and expansion work continues to rise. All of this indicates that the construction sector, in addition to the large public projects underway and those scheduled to commence immediately, has an important portfolio of private investment which ensures it a growing volume of activity in the medium term.

Within the context of low interest rates which stimulate demand, the sustained growth of construction activity in the city shows the interest in Barcelona and its amassed potential for growth.

This sustained growth in the supply of residential housing — quite generalised in all districts of the city — will help to moderate the upward trend of sale prices. In any event, the maintenance throughout this year of the majority of the favourable home-buying conditions — primarily increased family income and historically low interest rates — will maintain the pressure of demand on sale prices. A pressure which will also be maintained on the commercial real estate segment.

Si por lo que se ha visto hasta ahora los resultados de la mayoría de indicadores de actividad económica del primer trimestre de este año se ajustan perfectamente a la trayectoria expansiva de finales de 1998, los del mercado de trabajo no son una excepción. Destaca el aumento espectacular del número de contrataciones registradas durante el primer trimestre, en parte como consecuencia de la ocupación estacional con motivo de la Semana Santa, que en el calendario de este año se ha presentado antes que en el del año pasado.

La excelente evolución de los niveles de ocupación y paro se contrapone a la dificultad de reducir la tasa de precariedad y a la tendencia al estancamiento de las tasas de actividad de la población en valores relativamente bajos.

Por lo que respecta a los datos del paro registrado, a finales de marzo había en Barcelona un 15,5 por ciento menos de parados que un año atrás. Un ritmo de descenso equivalente al mantenido durante todo 1998 y ligeramente inferior al del conjunto de la región metropolitana. Se mantiene también la diferente incidencia según el sexo —una reducción más intensa entre los hombres— a la vez que el ritmo de descenso del paro juvenil continúa doblando al del conjunto.

Esta reducción intensa y generalizada del paro, combinada con una evolución más dispar de la población activa según los diferentes ámbitos geográficos considerados, provoca un descenso igualmente generalizado de las tasas de paro que se sitúan en nuevos mínimos. Así, en los últimos doce meses, las tasas de paro de Barcelona, región metropolitana y Cataluña han pasado del intervalo de 8,6 — 9,1 por ciento al de 7,0 — 7,6 por ciento. Un recorte de aproximadamente 1,6 puntos en un año, el más intenso del actual periodo de crecimiento económico.

Paralelamente a este notable descenso de las cifras de paro, continúa el proceso de creación neta de ocupación. El repunte que ha registrado la ocupación estimada por la EPA durante el primer trimestre de este año se ha visto apoyado por un aumento, superior al cinco por ciento en relación a un año atrás, del número de afiliados al Régimen General de la Seguridad Social. Un aumento todavía muy importante pero que deja entrever los primeros síntomas de moderación del intenso proceso de creación de empleo que ha caracterizado la economía española y catalana en los últimos dos años y medio.

Sin embargo, hay que tener presente que además del afloramiento de economía sumergida, estos datos de ocupación se ven condicionados porque mes a mes consiguen nuevos máximos históricos. Desde el punto de vista de la creación neta de puestos de trabajo también se debe considerar que se continúa aprovechando este periodo de expansión económica para modernizar estructuras y procesos productivos, a la vez que se rejuvenecen y se reducen plantillas, especialmente por parte de las grandes empresas. En unos casos para reajustar dimensiones y capacidades después de fusiones o absorciones, y en otros para ajustar los valores de las ratios de productividad y rentabilidad futuras a las de los competidores directos en una economía cada vez más global.

If, as we have seen, the results of the majority of the indicators of economic activity for the first quarter of this year are perfectly in line with the growth trend at the end of 1998, the job market indicators are no exception. Particularly noteworthy is the spectacular increase in the number of new hires recorded during the first quarter, partly as a consequence of the seasonal employment during Holy Week which was earlier this year than last year.

The excellent evolution of employment and unemployment levels is contrasted with the difficulty of reducing the level of precariousness and the tendency towards the stagnation of employment rates at relatively low levels.

Official unemployment figures indicate that at the end of March there was 15.5 percent less unemployment in Barcelona than the year before. A drop equivalent to 1998 figures and slightly less than the rate for the metropolitan region as a whole. Sex-based differences in these rates have been maintained — a more intensive reduction in male unemployment — while the drop in the unemployment rate for young people continues to be double that of the overall figure.

This intensive and generalised drop in unemployment, combined with a more disparate evolution of the active population based on the different geographic areas considered, is provoking an equally generalised drop in unemployment rates which are falling to new lows. Hence, in the last twelve months the unemployment rate in Barcelona, metropolitan region and Cataluña has dropped from the 8.6 — 9.1 percent range to the 7.0 — 7.6 percent range. A reduction of approximately 1.6 percentage points in one year, the most intensive in the current period of economic growth.

Along with this notable decrease in unemployment figures, the net job creation figure continues. The estimated employment recovery recorded by the EPA for the first quarter of this year has been supported by an increase of more than five percent compared to the year before in the number of people registered with the Social Security administration. An increase which, although significant, suggests the first symptoms of the moderation of the intensive job creation process which has characterised the Spanish and Catalan economies in the last two and a half years.

However, it should be remembered that in addition to the growth of the submerged economy, these employment data are conditioned by new historical highs being attained month after month. From the point of view of the net creation of new jobs, it should also be remembered that this period of economic growth is also being used to modernise productive processes and structures and for staff reductions and rejuvenation, particularly by large companies. In some cases, in order to readjust dimensions and capacities following mergers and absorptions and in other cases to bring the values of future productivity and profitability rates in line with those of direct competitors in an increasingly global economy.